

УДК: 342.9, 342.951:351.741
№ держреєстрації: 0124U000891

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
(ДонДУВС)**

25015, м. Кропивницький, вул. Велика Перспективна, 1
тел. +38 (097) 907 01 07, +38 (066) 678 78 80

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. першого проректора ДонДУВС,
доктор юридичних наук, доцент

Ганна БУГА

2024р.

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ**

**ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ
СИСТЕМИ**

(остаточний)

Керівник НДР
кандидат юридичних
наук, професор

Ольга Мердова

Результати роботи розглянуто Науковою радою Донецького державного університету внутрішніх справ, протокол від 22.11 2024 р. № 11

2024

СПИСОК АВТОРІВ

Керівник теми

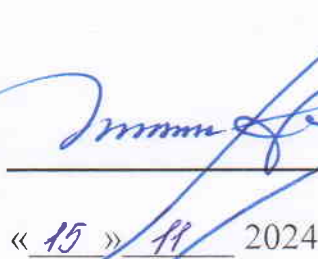
Завідувач кафедри
адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2
Донецького державного
університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних
наук, професор

 « 15 » 11 2024

О.М. Мердова
(глава 4, 5, реферат)

Виконавці:

Ректор Донецького
державного університету
внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, професор

 « 15 » 11 2024

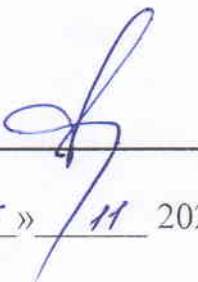
С.С. Вітвіцький
(передмова, глава 4)

Завідувач науково-дослідної
лабораторії публічної
безпеки громад факультету
№ 2 Донецького державного
університету внутрішніх
справ, доктор юридичних
наук, професор

 « 15 » 11 2024

А.М. Захарченко
(глава 3)

Доцент кафедри
адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2
Донецького державного
університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних
наук, старший науковий
співробітник

 « 15 » 11 2024

А.П. Сахно
(глава 6, висновки)

Доцент кафедри
адміністративно-правових
дисциплін факультету № 2
Донецького державного
університету внутрішніх
справ, доктор філософії

 « 15 » 11 2024

Д.В. Кіблик
(глава 2)

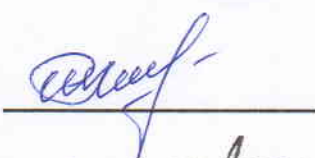
Начальник відділу організації служби Донецького державного університету внутрішніх справ, капітан поліції, здобувач ступеня доктора філософії поза аспірантурою спеціальності 081 «Право»

« 15 » 11 2024

І.К. Хозлу
(глава 3)

Викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ

« 15 » 11 2024

О.Г. Шишкарьова
(глава 1, оформлення звіту)

Аспірант Донецького державного університету внутрішніх справ за спеціальністю 081 «Право»

« 15 » 11 2024

Ю.А. Гречишкін
(глава 2)

РЕФЕРАТ ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Наукова робота складається з передмови, основної частини, висновків, списку використаних джерел (43 найменування). Загальний обсяг наукової роботи становить 141 сторінка, з яких основного тексту – 134 сторінки. В роботі є 2 зразки оформлення документів, 1 таблиця.

Ключові слова: Національна поліція України, дозвільна система, діяльність поліції, контроль за обігом зброї, контроль за дотриманням правил дозвільної системи, повноваження підрозділів контролю за обігом зброї.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які складаються в процесі реалізації поліцейської діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи.

Метою дослідження полягає в тому, щоб на основі досягнень юридичної науки, аналізу чинного законодавства України, узагальнень практики його застосування, вітчизняного досвіду комплексно охарактеризувати організаційно-правові засади діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи, узагальнити та систематизувати правозастосовну діяльність у цій сфері.

Методологічну основу складають загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Застосування вказаних груп методів створило методологічне підґрунтя для здійснення системного підходу, спрямованого на дослідження наукової проблематики в єдності її соціального змісту та юридичної форми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що авторами комплексно охарактеризовано організаційно-правові засади діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи, досліджено сучасні підходи до організації контролю за дотриманням правил обігу зброї юридичними та фізичними особами, включаючи новітні засоби обліку та моніторингу, що застосовуються в підрозділах поліції, здійснено комплексний аналіз законодавства, що регулює діяльність підрозділів Національної поліції у сфері контролю за обігом зброї, визначено вплив змін у законодавстві, прийнятих у межах реформування сектору безпеки, на підвищення рівня безпеки громадян та вдосконалення дозвільної системи.

Основні положення та висновки наукової роботи оприлюднені в 1 аналітичній довідці за результатами аналітичного дослідження, 1 коментарі судової практики, 2 фахових статтях.

Результати наукової роботи можуть бути використані у науково-дослідній сфері, як підґрунтя для подальшої наукової розробки проблем діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи; у правозастосовній діяльності підрозділів контролю за обігом зброї, а також в межах реалізації заходів професійного навчання поліцейських.

Проведене дослідження є завершеною працею, в якій було системно викладено концептуальну інформацію, що стосується сучасної діяльності підрозділів контролю за обігом зброї, змін в діяльності підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції України. Завершенням наукового дослідження є підготовка однойменного навчального посібника з метою формування у здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних для здійснення ними подальшої професійної діяльності.

Керівник НДР
кандидат юридичних
наук, професор

Ольга Мердова

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
Глава 1. ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ЯК ОБ’ЄКТ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	9
§ 1. Поняття дозвільної системи	9
§ 2. Предмети, матеріали і речовини, на які поширюється дозвільна система та їх характеристика	10
§ 3. Види майна, що може перебувати у власності громадян, громадських об’єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України	15
§ 4. Види та характеристика дозволів у сфері дозвільної системи	16
Глава 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ	21
§ 1. Правове регулювання діяльності підрозділів контролю за обігом зброї	21
§ 2. Система та структура підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи	28
§ 3. Основні завдання підрозділів контролю за обігом зброї	28
§ 4. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи	29
Глава 3. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	34
§ 1. Повноваження поліції у сфері контролю за дотриманням юридичними особами дозвільної системи	34
§ 2. Контроль за об’єктами дозвільної системи	35
§ 3. Погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов’язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.....	37
§ 4. Порядок отримання дозволів на відкриття та функціонування об’єкта дозвільної системи	39
§ 5. Облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об’єктів дозвільної системи).....	46
§ 6. Придбання юридичними особами зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї.....	47
§ 7. Перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них юридичними особами.....	52
§ 8. Зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них юридичними особами.....	56
§ 9. Придбання, зберігання, перевезення, облік і використання вибухових матеріалів юридичними особами.....	62

Глава 4. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	68
§ 1. Повноваження поліції у сфері видачі дозволів фізичним особам.....	68
§ 2. Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів окремими категоріями громадян.....	83
§ 3. Порядок видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану	91
§ 4. Порядок обліку власників зброї	93
§ 5. Контроль за зберіганням вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, що належать фізичним особам	95
Глава 5. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	98
§ 1. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї щодо впливу на боржників зі сплати аліментів	98
§ 2. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї щодо впливу на осіб, які вчинили домашнє насильство.....	102
§ 3. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї із приймання, зберігання, обліку, використання зброї, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї.....	104
Глава 6. АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНИХ ПІДРОЗДІЛІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ	106
§ 1. Поняття, ознаки та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї	106
§ 2. Характеристика адміністративних правопорушень у сфері обігу зброї	110
§ 3. Особливості адміністративного провадження у справах про порушення правил дозвільної системи в діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї.....	124
§ 4. Особливості діяльності підрозділів контролю за обігом зброї за зверненнями громадян	131
ВИСНОВКИ.....	135
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	137

ПЕРЕДМОВА

Актуальність дослідження на тему «Діяльність Національної поліції у сфері дозвільної системи» обумовлена зростаючою важливістю забезпечення публічної безпеки та порядку, у тому числі в умовах сьогоденних викликів, пов'язаних зі збільшенням незаконного обігу зброї через війну росії проти України. Зброя, що потрапляє у незаконний обіг, становить серйозну загрозу для національної безпеки, соціальної стабільності, а також для життя та здоров'я громадян. Контроль за обігом зброї є ключовим напрямом превентивної діяльності Національної поліції, що включає як профілактику злочинів із застосуванням зброї, так і запобігання її нелегальному використанню та розповсюдженню.

В останні роки відбулися значні зміни в діяльності підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції України, які передбачили оптимізацію їх завдань, зміну принципів в організації роботи, підходів до реалізації напрямів адміністративної діяльності, упровадження нових форм і методів діяльності зазначених суб'єктів, прийнято ряд нормативно-правових актів, які посилюють відповідальність за незаконний обіг зброї та удосконалюють процедури видачі дозволів на зброю, та підготовлено низку законопроектів у сфері обігу зброї в Україні, запроваджено Єдиний реєстр обліку зброї. Ці зміни спрямовані на підвищення рівня безпеки громадян і запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним обігом зброї, що є одним із пріоритетних напрямів діяльності Національної поліції України та Міністерства внутрішніх справ України в рамках реалізації проєкту «Безпечне середовище».

Крім того, в умовах підвищеного попиту на володіння зброєю та активних дискусій у суспільстві щодо його регулювання, необхідність ефективного та прозорого контролю Національної поліції України є одним з пріоритетних завдань поліцейської діяльності для збереження довіри громадян і забезпечення безпеки.

З огляду на це потребують наукового осмислення теоретико-правові, інституційні та організаційні засади діяльності підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції України, спрямовані на оптимізацію їх завдань, функцій, упровадження нових принципів в організації роботи, застосування нових інструментів і методів виконавчо-розпорядчої діяльності зазначених суб'єктів поліцейської діяльності.

ГЛАВА 1. ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ЯК ОБ'ЄКТ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

§ 1. Поняття дозвільної системи

Поняття дозвільної системи, предметів, речовин, матеріалів та об'єктів дозвільної системи є чітко визначеними в законодавстві України. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1994 № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему» **дозвільна система** – це особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян¹.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає одним з основних завдань поліції надання поліцейських послуг у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. Змістом категорії «публічна безпека» є стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією, стихійним лихом, катастрофами, аваріями, пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними подіями.

Отже, **публічну безпеку у сфері дозвільної системи** слід розуміти, як стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних наслідків, спричинених порушенням нормативно визначеного порядку виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку і використання спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян.

Призначення дозвільної системи:

- попередження порушень правил придбання, зберігання, обліку, перевезення, використання та знищення предметів і речовин, на які встановлений особливий режим користування;
- попередження використання підконтрольних об'єктів і предметів не за призначенням і в злочинних цілях;
- перешкоджання викрадення, втрат і загублення предметів і речовин, на які поширюється дозвільна система;
- застосування до порушників порядку і правил дозвільної системи передбачених законом заходів адміністративно-правового впливу;
- здійснення взаємодії з іншими відомствами у сфері наведення належного порядку на об'єктах дозвільної системи.

¹ Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. №576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

Базовими нормативно-правовими актами у сфері дозвільної системи вважаються:

1. *Положення про дозвільну систему, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 № 576*, в якому визначено:

- загальні положення;
- положення щодо порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення, використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система;

- положення щодо контролю за дотриманням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система;

- положення щодо відповідальності за порушення порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття і функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система.

2. *Постанова Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року № 2471-XII*, в якій визначено види майна, що не можуть перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав, а також спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна (зокрема, вогнепальну та газову зброю).

Положення базових нормативно-правових актів розкриваються в спеціалізованому законодавстві, яке стосується діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи, яке буде нами розглянуто у главі 2 запропонованого навчального посібника.

§ 2. Предмети, матеріали і речовини, на які поширюється дозвільна система та їх характеристика

Відповідно до Положення про дозвільну систему, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576, до предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень та лабораторій, на які поширюється дозвільна система, належать:

- вогнепальна зброя (нарізна воєнних зразків, несучасна стрілецька, спортивна, навчальна, охолощена, мисливська нарізна і гладкоствольна) та бойові припаси до неї;

- холодна зброя (арбалети, мисливські ножі тощо);

- пневматична зброя калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду;

- пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими

снарядами не смертельної дії, та зазначені патрони;

- вибухові матеріали і речовини;
- сильнодіючі отруйні речовини I - II класу безпечності, збудники інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсини, сховища, склади і бази, де вони зберігаються;
- стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні по виготовленню і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;
- магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї;
- організації, що займаються збутом сильнодіючих отруйних речовин, і лабораторії, що проводять аналізи цих засобів і речовин, працюють із збудниками інфекційних захворювань I - II групи патогенності і токсинами².

Розглянемо окремо види зброї як основні предмети дозвільної системи, контроль за законністю обігу яких здійснюється Національною поліцією України.

Вогнепальна зброя – ствольна зброя, яка призначена або може бути легко пристосована для ураження цілей снарядами (крім гумових чи аналогічних за своїми властивостями снарядів не смертельної дії), що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевого заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що перебуває на визначеній відстані. Достатньою для ураження цілі є питома кінетична енергія снаряда, величина якої на відстані одного метра від дульного зрізу зброї повинна бути рівна чи більша за 0,5 Дж/мм².

Бойова вогнепальна зброя – вогнепальна зброя, призначена для ураження людини та (або) техніки. До бойової зброї не належить старовинна зброя та її сучасні копії.

До старовинної вогнепальної зброї належить вогнепальна зброя, виготовлена не пізніше 1899 року і не призначена для стрільби патронами з металевими гільзами центрального бою та кільцевого запалення.

До несучасної стрілецької зброї належать:

- копії старовинної вогнепальної зброї;
- вогнепальна зброя, яка знята з озброєння армії та виробництва і для якої боєприпаси не випускаються серійно;
- знята з озброєння зброя і зброя, яка наявна в одиничних екземплярах;
- зброя, що виготовлена спеціально для виставок (експонування) в одиничних екземплярах.

Охолощена зброя – пристрої, виготовлені шляхом спеціального пристосування конструкції стрілецької вогнепальної зброї до стрільби лише

² Про затвердження Положення про дозвільну систему: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. №576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

холостими патронами, з яких неможливо зробити постріл снарядом, що має достатню вражаючу здатність. Призначена для використання на кінозйомках, при проведенні театралізованих, костюмованих та інших культурних заходів.

Охолощена зброя повинна бути приведена на заводах-виготовлювачах чи в майстерні з ремонту зброї у стан, придатний для стрільби тільки холостими патронами.

Нейтралізована зброя – ствольна зброя будь-якої моделі, приведена (з дотриманням вимог відповідних стандартів або технічних умов) у непридатний для стрільби стан.

Залежно від нейтралізації зброя поділяється на:

- нейтралізовану вогнепальну зброю;
- макети, які конструктивно подібні до вогнепальної зброї, але не є зброєю.

Нейтралізована зброя залежно від її призначення класифікується на:

- учбову зброю – зброю, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан, призначена для навчання правилам поводження зі зброєю (розбирання та складання, заряджання та розряджання, виконання стройових прийомів зі зброєю) (аббревіатура виду – УЧ);

- музейну зброю – зброю, яка спеціально приведена в непридатний для стрільби стан та призначена виключно для експонування в музеях (аббревіатура виду – МУЗ).

Макети, які конструктивно подібні до вогнепальної зброї, але не є зброєю, поділяються на:

- *учбово-розрізний макет зброї* – конструктивно подібний до зброї виріб, який виготовлений шляхом приведення зброї в непридатний для стрільби стан, основні деталі якого мають спеціально виконані вирізи, призначені для забезпечення наочності при вивченні порядку взаємодії деталей і вузлів (аббревіатура виду – УЧР);

- *макет зброї масогабаритний* – конструктивно подібний до вогнепальної зброї виріб, призначений для колекціонування та експонування, який спеціально виготовлений з вогнепальної стрілецької зброї шляхом внесення до конструкції його основних частин та механізмів змін, що виключають здійснення пострілу (аббревіатура виду – ММГ).

Спортивна зброя – це вогнепальна, пневматична або холодна зброя, призначена для ураження цілей під час спортивних тренувань і змагань, що відповідає правилам спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, з урахуванням пропозицій відповідних всеукраїнських спортивних федерацій та правил спортивних змагань відповідної міжнародної спортивної федерації.

Кожна одиниця спортивної зброї повинна бути сертифікована в установленому порядку та відповідати вимогам Галузевого стандарту України «Зброя спортивна та мисливська. Вимоги безпеки. Методи випробувань на безпеку» 78-41-002-97, затвердженого наказом МВС України від 20 серпня

1997 року №557.

Мисливська вогнепальна зброя – це вогнепальна зброя, що відповідає вимогам, установленим до мисливської зброї технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом.

До мисливської вогнепальної зброї належать: мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці, гладкоствольні рушниці із свердловиною «парадокс» з нарізами 100-140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушниці зі свердловиною «сюпра», комбіновані рушниці, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи.

Мисливська зброя повинна відповідати таким вимогам:

- для стрільби із зброї використовуються мисливські патрони відповідного калібру;
- загальна довжина з розкладеним та зафіксованим прикладом має становити не менше 800 мм;
- ємність магазину (барабана) (з установленим обмежувачем за наявності) нарізної зброї не має перевищувати 10 патронів, а гладкоствольної – 4 патронів;
- мати запобіжник;
- довжина ствола нарізної зброї має становити більше 200 мм, гладкоствольної – не менше 450 мм.

У разі якщо приклад складаний, загальна довжина зброї вимірюється в складаному стані, крім випадків, коли зброя із складаним прикладом нездатна здійснити постріл. Загальна довжина зброї або її ствола включає всі частини зброї або ствола, які неможливо відокремити від зброї або ствола без використання спеціальних інструментів.

Боєприпаси – спеціально виготовлені вироби одноразового використання, які призначені забезпечити ураження цілей в умовах збройної боротьби, самооборони, полювання, спорту.

До бойових припасів належать патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, а також заряджені патрони до гладкоствольних мисливських рушниць, мисливський порох і капсулі.

До пневматичної зброї належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

Холодна зброя – предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

До пристроїв належать пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, що відповідають вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами

несмертельної дії і технічно непридатні для стрільби патронами промислового виробництва, спорядженими снарядами летальної дії (кулями, шротом або картеччю). Пристрої є спеціальними засобами активної оборони та не відносяться до вогнепальної зброї.

Конструкція пристроїв повинна забезпечувати неможливість:

- взаємозаміни основних частин пристроїв та бойової чи спортивної вогнепальної зброї, а саме ствола, рамки, затвора, барабана;
- здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами.

При цьому допускається використання пристроїв для здійснення пострілів холостими патронами або патронами, спорядженим речовинами дратівної або сльозоточивої дії.

Патрони до пристроїв – патрони вітчизняного виробництва, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, призначені для відстрілу їх тільки пристроями вітчизняного виробництва. Ці патрони повинні відповідати вимогам, установленим до них технічним регламентом, а за його відсутності – національним (галузевим) стандартом. Патрони вітчизняного виробництва до пристроїв є патронами до спеціальних засобів активної оборони та не відносяться до боєприпасів до зброї.

Складовими частинами вогнепальної зброї, на які поширюється дія дозвільної системи, є складові елементи або запасні деталі, спеціально призначені для вогнепальної зброї та необхідні для її функціонування, а саме: ствол, рамка, ствольна коробка (її верхня та/або нижня частини, за їх наявності), затвор чи інший пристрій для запирання ствола, барабан (далі – основні частини).

Мисливська та спортивна вогнепальна зброя може оснащуватися аксесуарами (монтажні кріплення, сошки, затильники, оптичні або коліматорні приціли, глушники звуку пострілу, освітлювальні пристрої, полум'ягасники тощо) та іншими спеціальними комплектувальними виробами (ложа чи їх окремі частини, з'ємні магазини (обойми), затворні рами, ударно-спускові механізми, зібрані у блок або комплект деталей тощо), які спеціально призначені для використання разом зі зброєю та застосування у її складі, однак не виконують без поєднання з іншими частинами самостійної функції. Придбання, носіння, зберігання та перевезення аксесуарів та спеціальних комплектувальних виробів здійснюється в загальному порядку, без отримання дозволу.

До спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, дозволених до виготовлення, реалізації (продажу), придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування належать:

- упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики);
- газові пістолети і револьвери та патрони до них калібра 6,8 і 9 мм, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

§ 3. Види майна, що може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України

Відповідно до постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року №2471-ХІІ у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України не може перебувати таке майно:

- зброя, боєприпаси (крім мисливської і пневматичної зброї, і боєприпасів до неї, а також спортивної зброї і боєприпасів до неї, що придбаваються громадськими об'єднаннями з дозволу органів внутрішніх справ), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси;
- вибухові речовини й засоби вибуху. Всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва;
- бойові отруйні речовини;
- наркотичні, психотропні, сильнодіючі отруйні лікарські засоби (за винятком отримуваних громадянами за призначенням лікаря);
- протиградові установки;
- державні еталони одиниць фізичних величин;
- спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації;
- електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

Положеннями чинних нормативно-правових актів встановлено спеціальний порядок набуття громадянами права власності на окремі види майна, який полягає в отриманні відповідних дозволів, що надається органами поліції, зокрема на:

- вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю – особам, які досягли 21-річного віку;
- вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) – особам, які досягли 25-річного віку;
- газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії – особам, які досягли 18-річного віку;
- холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду – особам, які досягли 18-річного віку.

Упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики) реалізуються (продаються) громадянам, які досягли 18-річного віку, суб'єктам підприємницької діяльності, установам і організаціям без дозволу органів поліції у спеціалізованих магазинах, окремих секціях магазинів.

Кількість зброї, яку може мати громадянин України, не обмежена, однак власник зброї повинен забезпечити її безумовне зберігання.

§ 4. Види та характеристика дозволів у сфері дозвільної системи

Здійснюючи дозвільну систему, органи поліції відповідно до законодавства України видають дозволи у сфері дозвільної системи:

- 1) суб'єктам господарювання, тобто юридичним особам;
- 2) громадянам України, тобто фізичним особам;
- 3) іноземним суб'єктам господарювання на підставі відповідних договорів (окремі види дозволів);
- 4) іноземцям (окремі види дозволів).

Суб'єкти господарювання – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, підприємства, установи, організації, суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу.

Суб'єктам господарювання видаються рішення:

- про надання дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи;
- про надання дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи (пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тирю, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду, а також підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них;
- про надання дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них;
- про надання дозволу на зберігання відомчої зброї, основних частин зброї, пристроїв;
- про надання дозволу на придбання зброї, пристроїв, боєприпасів до них, пороху, капсулів, основних частин до зброї;
- про надання дозволу на придбання вибухових матеріалів;
- про надання дозволу на перевезення зброї;
- про надання дозволу на ввезення зброї через митний кордон;
- про надання дозволу на перевезення вибухових матеріалів;
- про надання дозволу на ввезення вибухових матеріалів через митний кордон;
- про надання дозволу на вивезення зброї через митний кордон;
- про надання дозволу на вивезення вибухових матеріалів через митний

кордон;

- про надання дозволу на вивезення зброї через митний кордон (для Міністерства молоді та спорту України);
- про надання дозволу на носіння відомчої зброї, пристроїв;
- про надання дозволу на переоформлення відомчої зброї, пристроїв;
- про надання дозволу на комісійний продаж зброї, основних частин зброї, пристроїв;
- про продовження строку дії дозволів.

Громадянин України – особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України.

Громадянам України видаються рішення:

- 1) про надання дозволу на придбання вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї;
- 2) про надання дозволу на зберігання і носіння вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї;
- 3) про надання дозволу на придбання вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї *на термін дії воєнного стану*;
- 4) про надання дозволу на зберігання і носіння вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв травматичної дії, газових пістолетів (револьверів), основних частин зброї *на термін дії воєнного стану*;
- 5) про надання дозволу на зберігання і носіння нагородної зброї (до відзнаки «Вогнепальна зброя»);
- 6) про надання направлення на комісійний продаж;
- 7) про переоформлення зброї, основних частин зброї, пристроїв із власника на іншу особу;
- 8) про зміну місця проживання власника (зміну місця зберігання зброї);
- 9) про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України (ввезення, імпорт зброї, нагородної зброї);
- 10) про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України (вивезення, імпорт зброї, нагородної зброї);
- 11) про надання дозволу на зберігання холодної зброї з метою колекціонування
- 12) про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї,

основних частин зброї, пристроїв.

Строки дії дозволів:

– на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, які видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам, – 3 роки;

– на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин – до 3 місяців;

– на придбання вибухових матеріалів – до 6 місяців.

Протягом дії дозволу на придбання предметів і матеріалів особа може придбати необхідну їй кількість таких предметів і матеріалів.

УВАГА! Відповідно до наказу МВС України «Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні» від 18 березня 2022 року № 195 під час дії воєнного стану в Україні строк дії дозволів, визначених Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів продовжується на період до 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

Уповноважені підрозділи Національної поліції України приймають рішення про надання дозволів у сфері дозвільної системи:

1. Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції на:

– придбання, перевезення через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів і речовин міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, а також іноземним суб'єктам господарювання на підставі відповідних договорів;

– придбання в Україні та перевезення через митний кордон України (за 5 днів до перевезення) вогнепальної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них іноземцями за погодженням з іноземними дипломатичними представництвами країн, громадянами яких вони є, перевезення ними через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї для участі в змаганнях здійснюються за клопотанням міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, а з метою полювання - на конкретно визначений уповноваженим на це органом строк;

- функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;

- перевезення через митний кордон України нагородної зброї та патронів до неї;

- зберігання, носіння нагородної зброї.

Уповноваженим підрозділом центрального органу управління поліції можуть надаватися всі види дозволів, передбачені законодавством, в тому числі Інструкцією, затвердженою наказом МВС від 21 серпня 1998 року № 622.

2. Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї Головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві на:

- відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: сховищ, складів, де зберігаються вибухові матеріали і речовини, відкриття стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, холодної та охолощеної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них;

- перевезення через митний кордон України мисливської вогнепальної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї громадянами України;

- придбання, зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв громадянами України;

- придбання та зберігання відомчої вогнепальної, мисливської зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них підприємствами, установами, організаціями, суб'єктами господарювання.

Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї Головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві також можуть видаватися дозволи, які видаються територіальними підрозділами поліції.

3. Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї територіальних підрозділів поліції в районах, містах, районах у містах на:

- придбання і перевезення територією України вибухових матеріалів і речовин;

- носіння (зберігання та носіння) і перевезення територією України відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них;

– придбання, зберігання і носіння громадянами України мисливської гладкоствольної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї.

ГЛАВА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ

§ 1. Правове регулювання діяльності підрозділів контролю за обігом зброї

На сьогодні в Україні прийнято та діє певна кількість нормативно-правових актів, якими здійснюється правове регулювання діяльності підрозділів контролю за обігом зброї. Це передусім закони України, постанови Кабінету Міністрів України, відомчі нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України, а також інші нормативно-правові акти інших органів публічного адміністрування, норми яких використовуються працівниками підрозділів контролю за обігом зброї у випадку існування у спеціалізованих актах бланкетних норм.

До основних законів у цій сфері слід віднести:

1. *Кодекс України про адміністративні правопорушення* визначає відповідальність у разі вчинення адміністративних правопорушень відповідно до низки статей глави 15 «Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління».

2. *Кримінальний кодекс України*, який визначає кримінальну відповідальність у разі вчинення кримінальних правопорушень, передбачених статтями 262, 263, 263-1.

3. *Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»* від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII, в якому надано право уповноваженим підрозділам Національної поліції України на анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

4. *Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення»* від 23 грудня 2004 року № 2288-IV регулює відносини, що виникають у процесі поводження з вибуховими матеріалами, і спрямований на охорону життя та здоров'я людини, забезпечення національної безпеки, громадського порядку та охорони довкілля. Стаття 7 зазначеного закону визначає повноваження Національної поліції у сфері поводження з вибуховими матеріалами.

Серед постанов Кабінету Міністрів України слід відзначити:

1. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію»* від 28 жовтня 2015 року № 877 закріплює в підпунктах 27, 28 пункту 4 основні повноваження поліції у сфері контролю за обігом зброї, зокрема щодо здійснення контролю за дотриманням фізичними і юридичними особами спеціальних правил і порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної

оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система; здійснення у визначеному законодавством порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин.

2. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» від 07 вересня 1993 року №706*, в якій визначено порядок виготовлення, реалізації (продажу) суб'єктами підприємницької діяльності спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, а також їх придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування громадянами та юридичними особами.

4. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту піротехнічних виробів» від 05 січня 2021 року №8*. Технічний регламент піротехнічних виробів установлює основні вимоги безпеки, яким мають відповідати піротехнічні вироби, щоб їх можна було надавати на ринку, знання положень якого необхідно працівникам контролю за обігом зброї в частині протидії правопорушенням, передбаченим ст. 195-6 КУпАП «Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів».

5. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу» від 02 грудня 2015 року № 1000*, в якій встановлено вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, а також організаційні, кадрові та технологічні вимоги до матеріально-технічної бази ліцензіата, обов'язкові для виконання під час провадження діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу.

6. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок придбання,*

зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів» від 27 грудня 2018 року № 1207, яка визначає єдині вимоги до придбання, зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.

7. *Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ» від 10 січня 2022 року № 2*, в якій визначено основні завдання, мету, функції, структуру функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ (далі – ЄРЗ), загальні вимоги та порядок доступу до інформації в ЄРЗ.

Діяльність підрозділів контролю за обігом зброї регламентується низкою спеціалізованих відомчих нормативно-правових актів:

1. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622*, який є одним з базових нормативно-правових актів у сфері дозвільної системи.

Інструкція має три розділи, серед яких:

I. Завдання органів поліції із здійснення дозвільної системи:

- загальні положення;
- видача дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, пристроїв, патронів до них, пневматичної зброї, вибухових матеріалів і речовин, відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи;
- контроль за об'єктами дозвільної системи;
- права органів (підрозділів) поліції у разі виявлення порушень правил дозвільної системи;
- погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система;
- облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи);
- ведення облікових справ.

II. Придбання, зберігання, облік, охорона, перевезення і використання зброї та бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них:

- види зброї, щодо якої здійснюється дозвільна система;

- придбання зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями і суб'єктами господарювання;

- перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них підприємствами, установами, організаціями та суб'єктами господарювання;

- зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них;

- придбання, зберігання та носіння, перевезення мисливської вогнепальної нарізної і гладкоствольної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, охолощеної та холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянами.

III. Придбання, зберігання, перевезення, облік і використання вибухових матеріалів:

- визначення терміну та здійснення маркування;

- придбання вибухових матеріалів;

- зберігання вибухових матеріалів;

- приймання, відпускання і облік вибухових матеріалів;

- організація і порядок охорони складів вибухових матеріалів;

- перевезення вибухових матеріалів.

2. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» від 06 листопада 2015 року № 1376, який встановлює порядок оформлення уповноваженими підрозділами Національної поліції України матеріалів про адміністративні правопорушення, порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також визначає порядок контролю за дотриманням законодавства під час оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи.*

3. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї» від 31 травня 1993 року №314, в якому визначено порядок роботи органів поліції щодо приймання, обліку, зберігання, передачі в інші організації чи знищення вилученої, добровільно зданої і знайденої нарізної вогнепальної зброї (револьверів, пістолетів автоматів, кулеметів, карабінів, гвинтівок, дрібнокаліберних гвинтівок і пістолетів, обрізів бойових гвинтівок, карабінів, мисливських рушниць, саморобної нарізної зброї тощо), комбінованої вогнепальної зброї, гладкоствольної мисливської зброї, боєприпасів до вказаних видів зброї, мисливського пороху, холодної зброї (мисливських ножів, кинджалів, фінських ножів, кортиків, стилетів, палахів, шабель, шпаг, кастетів та інших предметів, призначених чи пристосованих для ураження живої цілі).*

4. *Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за*

своїми властивостями металевими снарядами не смертальної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції» від 29 березня 2016 року № 223, який визначає умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертальної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону України «Про Національну поліцію», або колишніми працівниками міліції, звільненими зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу до інших міністерств, відомств, організацій.

5. *Наказ МВС України «Про затвердження Положення про порядок видачі народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання» від 24 липня 1996 року №524, в якому визначено порядок видачі у тимчасове користування, обліку, зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї народними депутатами та окремими посадовими особами, яким Постановою Президії Верховної Ради України дозволено тимчасове користування вогнепальною зброєю.*

6. *Наказ МВС України «Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 24 липня 1996 року №523, в якому визначає порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та спеціальних засобів індивідуального захисту, що видаються органами поліції особам, відносно яких здійснюються заходи безпеки.*

7. *Наказ МВС України «Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертальної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами» від 13 червня 2000 року №379, який визначає порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертальної дії, та зазначених*

патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами.

8. *Наказ МВС України «Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) Міністерством внутрішніх справ України» від 04 лютого 2019 року №82*, в якому визначено форму акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу, що підлягає ліцензуванню.

9. *Наказ МВС України «Про заходи виконання постанови Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 року №706 «Про затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії» від 18 жовтня 1993 року №642*.

Прикладом нормативно-правового акта інших органів публічного адміністрування, норми яких використовуються працівниками підрозділів контролю за обігом зброї у випадку існування у спеціалізованих актах бланкетних норм, може слугувати наказ Держгірпромнагляду «Про затвердження Вимог технічної безпеки до місць зберігання вибухових матеріалів промислового призначення» від 15 травня 2007 року №104, в якому регулюються питання щодо правил безпечного зберігання вибухових матеріалів промислового призначення, а саме: безпосередньо органами внутрішніх справ погоджуються загальні вимоги до місць зберігання вибухових матеріалів промислового призначення; погодження щодо пропускового режиму на складах зберігання вибухових матеріалів промислового призначення, а також на органи поліції покладено повноваження щодо погодження вимог до поверхневих та напівпоглиблених постійних складів вибухових матеріалів.

Окремо слід зупинитися на нормативно-правових актах, які визначають діяльність уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї в умовах воєнного стану, серед яких:

– *Наказ МВС України «Про продовження строку дії дозволів у сфері*

обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні» від 18 березня 2022 року № 195, яким визначено продовження строку дії дозволів, визначених Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622 на період дії воєнного стану на період до 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

– Наказ МВС України «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану» від 01 березня 2022 року № 170, який визначає особливу процедуру дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї.

Слід зазначити, що сьогодні, враховуючи євроінтеграційні процеси України, актуальності набувають питання щодо імплементації до національного законодавства положень правових актів Європейського Союзу. Одним із таких документів є Директива (ЄС) 2021/555 Європейського Парламенту та Ради від 24 березня 2021 року про контроль за придбанням та володінням зброєю, якою встановлюються мінімальні стандарти щодо придбання та володіння цивільною вогнепальною зброєю, які країни-члени ЄС повинні імплементувати у свої національні правові системи.

Необхідно зауважити, що наразі триває комплексна робота із законодавчого врегулювання питань обігу зброї, що відображено в низці проєктів законів, зареєстрованих у Верховній Раді України:

– проєкт Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. №5708 від 25 червня 2021 року)³;

– проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. №5709 від 25 червня 2021 року)⁴;

– проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю (реєстр. №9538 від 28 липня 2023 року)⁵.

³ Проєкт Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. №5708 від 25 червня 2021 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>

⁴ Проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. №5709 від 25 червня 2021 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27192>

⁵ Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю (реєстр. №9538 від 28 липня 2023 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42398>

§ 2. Система та структура підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи

Система підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи складається з трьох ланок:

Перша ланка – уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією – Управління контролю за обігом зброї Національної поліції України.

Друга ланка – уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві – відділи (сектори) контролю за обігом зброї.

Третя ланка – територіальні (відокремлені) підрозділи поліції в районах, містах, районах у містах – сектори контролю за обігом зброї чи працівники підрозділів контролю за обігом зброї у складі секторів превенції.

Структурно на рівні відділу контролю за обігом зброї Національної поліції України та відділів (секторів) контролю за обігом зброї ГУНП підрозділи складаються з таких посад:

- начальник відділу (сектору);
- заступник начальника відділу (сектору);
- старші інспектори з особливих доручень;
- старші інспектори контролю за обігом зброї;
- інспектори контролю за обігом зброї.

На рівні територіальних підрозділів поліції здійснюють свою діяльність старші інспектори контролю за обігом зброї та інспектори контролю за обігом зброї.

§ 3. Основні завдання підрозділів контролю за обігом зброї

Національна поліція України роботу щодо здійснення дозвільної системи організовує через уповноважені підрозділи контролю за обігом зброї.

Відповідно до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 та Положення Про Національну поліцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 **основними завданнями підрозділів контролю за обігом зброї є:**

- здійснення контролю за дотриманням фізичними і юридичними особами спеціальних правил і порядку зберігання і використання зброї,

спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система;

- здійснення у визначеному законом порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв;

- запобігання порушенням порядку виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення та використання вогнепальної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм та швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і холодної зброї (арбалети, луки із зусиллям натягу тятиви більше ніж 20 кг, мисливські ножі тощо, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патрони до них, основних частин зброї бойових припасів до зброї і охолощеної зброї, вибухових матеріалів і речовин, попередження випадків їх втрати, крадіжок, використання не за призначенням та з протиправною метою;

- перевірка осіб, які оформляються на роботу, пов'язану з використанням, зберіганням, виготовленням та перевезенням зазначених предметів і (речовин), а також організація контролю за такими особами;

- підготовка і своєчасне проведення профілактичних заходів щодо недопущення крадіжок (втрат) зброї, боєприпасів та інших предметів та речовин, на які поширюється дозвільна система, запобігання випадкам протиправного їх використання;

- виявлення і усунення (нейтралізація) причин та умов, що сприяють порушенням правил дозвільної системи.

§ 4. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи

Діяльність із контролю за обігом зброї складається з низки напрямів, до основних з яких належать:

- оформлення та видача відповідних дозволів;
- підготовка та ведення документації на об'єкти дозвільної системи;
- проведення планових та позапланових перевірок об'єктів;
- організація профілактики порушень правил дозвільної системи;
- організація та здійснення прийому громадян, розгляд та перевірка їх заяв, скарг;
- дійснення взаємодії з іншими службами органів Національної поліції, а також з іншими державними органами та громадськими організаціями;
- аналіз стану роботи на закріплених підприємствах та в установах;
- складання звітів, інформаційних матеріалів тощо.

Зазначені напрями реалізуються у відповідних повноваженнях

підрозділів контролю за обігом зброї, які можна поділити на три групи:

- загальні повноваження у сфері контролю за обігом зброї;
- додаткові повноваження у сфері контролю за обігом зброї;
- спеціальні повноваження у сфері контролю за обігом зброї.

Розглянемо їх детальніше.

Загальні повноваження Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки у сфері дозвільної системи визначені у розділі IV Закону України «Про Національну поліцію».

Поліція, відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання порушень правил та порядку зберігання та використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів до них;
- 2) виявляє причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи, та вживає заходів для їх усунення;
- 3) вживає заходів щодо виявлення порушень правил дозвільної системи, за які законом встановлено адміністративну та кримінальну відповідальність, припиняє кримінальні та адміністративні правопорушення, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи;
- 4) вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення у сфері дозвільної системи;
- 5) здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події у сфері дозвільної системи;
- 6) у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи;
- 7) приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання;
- 8) доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення, об'єктом яких є публічна безпека у сфері дозвільної системи;
- 9) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система.

Додаткові повноваження поліції у сфері дозвільної системи полягають у здійсненні інформаційно-аналітичного забезпечення, відповідно до яких поліція:

1) формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України:

– у т.ч. зброї, що перебуває у володінні та користуванні фізичних і юридичних осіб, яким надано дозвіл на придбання, зберігання, носіння, перевезення зброї;

– у т.ч. викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї, а також добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася;

2) користується іншими базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади.

Спеціальні повноваження поліції у сфері контролю за обігом зброї визначені у розділі V Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якого поліцейський має право:

1. Вимагати в особи пред'явлення нею документів, що підтверджують відповідне право особи, якщо в неї є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо (особа зобов'язана на вимогу поліції пред'явити відповідний дозвіл, виданий органом Національної поліції) (п.4 статті 32);

2. Здійснювати поверхневу перевірку речі або транспортного засобу, якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться річ, обіг якої заборонено чи обмежено, або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб (у т.ч. зброя, вибухівка); або зброя є знаряддям вчинення правопорушення (п.4 статті 34);

3. Зупиняти транспортні засоби у разі, якщо є інформація, яка свідчить про те, що вантаж транспортного засобу (у т.ч. зброя, вибухівка) можуть бути об'єктом чи знаряддям кримінального чи адміністративного правопорушення у сфері дозвільної системи (п.3 статті 35);

4. Здійснювати перевірку дотримання вимог дозвільної системи в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України:

– оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб-підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання;

– оглядати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил їх використання;

– вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система, опечатувати і закривати об'єкти, де вони зберігаються чи використовуються (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування), у випадку виявлення порушення правил поводження з ними та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень;

– інформувати відповідний орган Міністерства внутрішніх справ України в одноденний строк про кожен факт виявленого порушення правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, вибухових речовин та матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система (стаття 39).

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622 **уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції (далі – УП ЦОУП) відповідальний за:**

– забезпечення контролю за дотриманням порядку на об'єктах дозвільної системи із вогнепальною, пневматичною і холодною зброєю, а також боєприпасами до зброї та вибуховими матеріалами; здійснення заходів щодо їх забезпечення надійними засобами охоронно-пожежної сигналізації; посилення контролю за додержанням порядку виготовлення, придбання, обліку, зберігання, охорони та використання предметів і матеріалів, на які поширюється дозвільна система;

– дотримання правил вилучення, приймання, обліку і зберігання вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, а також її передачу до чергових частин органів (підрозділів) поліції;

– наповнення функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ (далі – ЄРЗ), надання працівникам уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві (далі – УП ГУНП), уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї територіальних підрозділів поліції в

районах, містах, районах у містах (далі – УП ТПП) погодження для отримання доступу до неї;

- дотримання працівниками УП ЦОУП, УП ГУНП, УП ТПП (далі – уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї) вимог внесення в ЄРЗ відомостей про особу, яка звернулася з питань дозвільної системи органів внутрішніх справ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата, місце народження, задеклароване / зареєстроване місце проживання (перебування) (далі – місце проживання), серія та / або номер, ким, коли виданий паспорт громадянина України (паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм, паспорт громадянина України для виїзду за кордон) або посвідка на постійне проживання (далі – паспортні дані)); реєстраційний номер облікової картки платника податків, крім фізичної особи, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону (далі – РНОКПП (за наявності)); вогнепальну зброю, основні частини зброї, які мають ідентифікаційні номери, охолощену, нейтралізовану, пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, холодну зброю, пристрої, газові пістолети (револьвери);

- здійснення уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї огляду технічного стану мисливської гладкоствольної зброї, її основних частин, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, газових пістолетів (револьверів);

- забезпечення систематичного професійного навчання працівників уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї;

- координацію діяльності УП ГУНП та УП ТПП у сфері дозвільної системи органів внутрішніх справ.

Крім того, слід зазначити, що у статті 7 Закону України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення» від 23.12.2004 № 2288-IV визначено, що до **повноважень Національної поліції у сфері поводження з вибуховими матеріалами належить:**

- участь у розробленні державних цільових програм з підвищення рівня безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами;

- погодження проєктів нормативно-правових актів з питань забезпечення безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами;

- видача дозволів на придбання, зберігання та перевезення вибухових матеріалів;

- проведення реєстрації технічної документації, зразків ввезених на територію України та розроблених новітніх вибухових матеріалів;

- контроль за додержанням установленого законодавством порядку поводження з вибуховими матеріалами з метою запобігання їх незаконному обігу і використанню;

- виконання інших функцій, установлених законодавством, що регулює діяльність у сфері поводження з вибуховими матеріалами.

ГЛАВА 3. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

§ 1. Повноваження поліції у сфері контролю за дотриманням юридичними особами правил дозвільної системи

До основних повноважень підрозділів поліції у сфері контролю за дотриманням юридичними особами правил дозвільної системи належать:

1. Здійснення контролю за дотриманням спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система.

2. Формування баз (банків) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України щодо зброї, що перебуває у володінні та користуванні юридичних осіб, яким надано дозвіл на придбання, зберігання, носіння, перевезення зброї.

3. Здійснення перевірок дотримання вимог дозвільної системи в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, відповідно до якого працівники підрозділів контролю за обігом зброї мають право:

– оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система;

– з метою перевірки дотримання правил поведження з предметами дозвільної системи та правил їх використання безпосередньо оглядати місця зберігання, зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться в юридичних осіб, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання та використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система;

– вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких визначено спеціальні правила чи порядок та на які поширюється дозвільна система;

– опечатувати і закривати об'єкти, де зберігаються чи використовуються предмети дозвільної системи (у тому числі стрілецькі тири, стрільбища невійськового призначення, мисливські стенди, підприємства і майстерні з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів, боєприпасів, магазини, в яких здійснюється їх продаж, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведження з ними та їх застосування) у випадку виявлення порушення правил поведження з такими

предметами та правил їх використання, що загрожують громадській безпеці, до усунення таких порушень⁶.

Згідно із законодавством України органам поліції, у разі виявлення порушень правил дозвільної системи юридичними особами, надано право:

1. Анулювати виданий підприємству, установі й організації дозвіл на придбання, зберігання і використання зброї, основних частин зброї, бойових припасів, пристроїв та патронів до них, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів і речовин при невиконанні встановлених правил користування і поводження з ними або при недоцільності їх подальшого зберігання, вилучати при необхідності зазначені предмети, опечатувати склади, бази й сховища, закривати стрілецькі тири і стенди, зброєремонтні підприємства, магазини, що торгують зброєю, основними частинами зброї і боеприпасами, пристроями та патронами до них до усунення порушень відповідних правил.

2. Оглядати за участю адміністрації підприємств, установ, організацій приміщення, де знаходяться зброя, основні частини зброї, боеприпаси, вибухові матеріали з метою перевірки додержання правил поводження з ними.

3. Анулювати дозвіл, одержання (наявність) якого є умовою для здійснення певного виду діяльності в разі застосування до особи санкції, передбаченої пунктом 6 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

4. Давати керівникам підприємств, установ, організацій обов'язкові для них письмові приписи щодо усунення порушень правил виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорони, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система⁷.

Відомості про проведення зазначених дій вносяться в ЄРЗ.

§ 2. Контроль за об'єктами дозвільної системи

Обстеження об'єктів дозвільної системи проводиться працівниками уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї, дільничними офіцерами поліції та поліцейськими офіцерами громади *щокварталу*, а об'єкти, де зберігається велика кількість зброї (20 чи більше одиниць), і базові склади вибухових матеріалів і речовин – *щомісяця*.

Слід зазначити, що обстеження складів з вибуховими матеріалами і

⁶ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>

⁷ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

речовинами проводиться за участю посадових осіб поліції охорони, вибухотехнічних підрозділів Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України та органів ДСНС (за згодою).

Керівники органів (підрозділів) поліції повинні *не менше одного разу на рік* особисто брати участь у перевірці об'єктів дозвільної системи.

На підприємствах, в установах і організаціях, де виготовляються, ремонтуються, зберігаються та використовуються предмети, матеріали і речовини, на які поширюється дозвільна система, перевіряється:

– наявність відповідних дозволів на виготовлення, ремонт, придбання, зберігання, охорону, перевезення та використання підконтрольних предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень та лабораторій (також відповідних паспортів на бази, сховища, склади вибухових матеріалів, піротехнічні майстерні тощо); строк дії цих документів; погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин; дотримання пропускового режиму;

– облік підконтрольних предметів, матеріалів і речовин, порядок видачі, приймання зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, вибухових матеріалів і речовин; їх списання після використання, повернення в місце постійного зберігання; правильність ведення відповідної службової документації;

– придатність приміщень, в яких розміщені об'єкти дозвільної системи, до зберігання зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, вибухових матеріалів і речовин, а саме: міцність дверей, стін, стелі, підлоги, металевих сейфів, шаф, надійність замків, справність охоронної протипожежної сигналізації;

– стан технічного устаткування (складів, баз, сховищ); наявність охорони, постових вишок, блок-постів, сторожових собак, засобів пожежогасіння, зв'язку з найближчими постами охорони і органами (підрозділами) поліції;

– стан охорони об'єктів, укомплектованість особовим складом, придатність його для охорони об'єктів та знання своїх посадових обов'язків, тривалість збору за сигналом «Тривога», порядок зміни і підміни, відповідність розміщення сил дислокації постів, а також планів оборони цих об'єктів в органах (підрозділах) поліції та проведення навчання з відпрацюванням взаємодії всіх видів нарядів;

– обладнання та технічний стан транспорту, що здійснює перевезення предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

На всіх об'єктах дозвільної системи обов'язково перевіряється організація внутрішнього контролю за схоронністю предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

У разі виявлення під час обстеження об'єктів дозвільної системи порушень складаються відповідні акти, в яких описується суть виявлених

порушень та зазначається строк, який залежно від часу, необхідного для їх усунення, може становити *від 30 до 90 календарних днів*. Один примірник акта залишається на об'єкті дозвільної системи, а другий після доповіді керівнику органу (підрозділу) поліції підшивається до облікової справи на цей об'єкт.

Якщо на об'єкті під час обстеження не виявлені порушення, складається рапорт на ім'я начальника органу (підрозділу) поліції, в якому вказуються дата перевірки, найменування об'єкта та результати перевірки.

Акти і рапорти про перевірки об'єктів дозвільної системи доповідаються керівнику органу (підрозділу) поліції, який приймає відповідні рішення щодо проведеної перевірки, після чого вони долучаються до облікових справ на ці об'єкти. Електронні документи, зокрема, електронні копії оригіналів паперових документів (фотокопії) (акти, рапорти, відомості про перевірки об'єктів дозвільної системи тощо) вносяться в ЄРЗ.

§ 3. Погодження укладання трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система

Надання керівникам підприємств, установ, організацій, суб'єктам господарювання згоди на укладення трудових договорів на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, **здійснюється після перевірки таких осіб працівниками органів поліції за територією обслуговування** (місця проживання таких осіб) *на підставі листів керівників цих підприємств, установ, організацій, суб'єктів господарювання.*

Для надання згоди керівники підприємств, установ, організацій, суб'єкти господарювання подають до органів поліції такі дані:

1. список осіб із зазначенням їхніх прізвищ, імен та по батькові,
2. дати і місця народження і проживання,
3. відомостей щодо попередньої трудової діяльності;
4. медичні довідки;
5. довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування або відомості про це з Єдиного реєстру зброї.

Органи (підрозділи) поліції **не мають права давати згоду** керівникам підприємств, установ, організацій та суб'єктам господарювання на укладення трудових договорів на виконання таких робіт, а також надавати дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, пневматичної чи холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянам,

а також проводити їх переоєстрацію (продовження строку дії відповідних дозволів) у разі:

- наявності в особи медичних протипоказань до виконання вказаних функціональних обов'язків та володіння зброєю;

- наявність даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 КУпАП);

- систематичного порушення вимог щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

- керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 130 КУпАП);

- розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 178 КУпАП);

- незаконного виробництва, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за статтею 44 КУпАП);

- вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП);

- наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника в праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;

- надходження від уповноваженого органу до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через невстановлення її місцезнаходження;

- наявності в особи судимості за злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

- відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування;

- відсутності права, визначеного актами законодавства, на придбання, зберігання і носіння пристроїв;

– наявності рішення про застосування персональних обмежувальних заходів (санкцій), передбачених пунктами 1, 6 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», спрямованих на тимчасове позбавлення такої особи права користуватися та розпоряджатися зброєю, основними частинами зброї, пристроями;

– наявності рішення суду про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї, основної частини зброї, пристрою (протягом року з дня набрання законної сили).

Для здійснення перевірок осіб працівникам уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї у випадках, передбачених законодавством, надається доступ до відповідних інформаційних ресурсів.

У разі наявності обставин, що **перешкоджають одержанню згоди на укладення трудових договорів** на виконання робіт, пов'язаних з виготовленням, ремонтом, придбанням, зберіганням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система, орган поліції **у письмовій формі в місячний строк із дня надходження матеріалів** повідомляє про це керівників цих підприємств, установ, організацій⁸.

§ 4. Порядок отримання дозволів відкриття та функціонування об'єкта дозвільної системи

До об'єктів дозвільної системи, які можуть відкриватися юридичними особами, належать:

- пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведіння з ними та їх застосування;
- стрілецькі тири;
- стрільбища;
- мисливсько-спортивні стенди;
- підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї;
- магазини, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них.

Для прийняття рішення про надання дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів уповноваженою особою (представником) підприємства,

⁸ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

установи, організації до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї ГУНП подаються такі документи:

клопотання, що подається до відповідного уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї ГУНП, у якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, відомості про відсутність або наявність відомчої зброї, основних частин зброї, пристроїв, які плануються для зберігання (зберігаються) у такому об'єкті дозвільної системи, а також інформація про наявність дозволу на їх зберігання;

список осіб, відповідальних за відкриття об'єкта дозвільної системи, проведення навчання, зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів, номер та дата наказу про призначення), копії особових листків з обліку кадрів;

медичні довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи або відомості з Реєстру медичних висновків (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії) (на кожну особу);

копії договорів страхування (на кожну особу);

довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для виробництва, ремонту, продажу, зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них (для приміщень, у яких планується здійснювати або здійснюється діяльність з виготовлення, ремонту, продажу чи зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них). Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

відомості про наявність матеріальної бази для проведення навчання (для пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування);

відомості про місце проведення практичних стрільб (для пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецького тирю, стрільбища, мисливсько-спортивного стенду);

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Протягом 30 календарних днів з дня надходження документів уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї ГУНП здійснює їх перевірку (наявність підписів, штампів тощо), приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи із зазначенням цільового призначення такого об'єкта.

Наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, у якому зазначається цільове призначення такого об'єкта.

Для прийняття рішення про надання дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (окрім підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них) відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції подаються такі документи:

клопотання, в якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, інформація про наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи, а також відсутність або наявність відомчої зброї, основних частин зброї, пристроїв, які плануються для зберігання (зберігаються) у такому об'єкті дозвільної системи та дозволу на їх зберігання;

список осіб, відповідальних за відкриття об'єкта дозвільної системи, проведення навчання, зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів, номер та дата наказу про призначення);

медичні довідки (на кожну особу);

копії договорів страхування (на кожну особу);

довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожную особу);

наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них (для приміщень, у яких планується здійснювати або здійснюється діяльність зі зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них). Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

відомості про наявність матеріальної бази для проведення навчання (для пункту вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування);

відомості про місце проведення практичних стрільб;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Протягом 30 календарних днів з дня надходження документів уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції здійснює їх перевірку та приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи.

Рішення приймається керівником уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції або його заступником, із зазначенням цільового призначення такого об'єкта, виду та кількості відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них, дозволених для зберігання або про їх відсутність у такому об'єкті дозвільної системи.

Наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, у якому зазначається цільове призначення такого об'єкта, відомості про вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них,

дозволених для зберігання або про їх відсутність у такому об'єкті дозвільної системи.

Для прийняття рішення про надання дозволу на функціонування підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї ГУНП подаються такі документи:

клопотання, що подається до відповідного УП ГУНП, у якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, а також інформація про наявність дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи та ліцензії на провадження діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

список осіб, відповідальних за функціонування об'єкта дозвільної системи, зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів, номер та дата наказу про призначення);

медичні довідки (на кожну особу);

копії договорів страхування (на кожну особу);

довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності або відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (у разі наявності електронної інформаційної взаємодії);

акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для виробництва, ремонту, продажу, зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них (для приміщень, у яких планується здійснювати або здійснюється діяльність з виготовлення, ремонту, продажу чи зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них). Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї ГУНП протягом 30 календарних днів з дня надходження документів здійснює їх перевірку та приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи.

Наявність дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи (підприємства, майстерні з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазину, в якому здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них) підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, в якому зазначається цільове призначення такого об'єкта.

Документи, що стали підставою для надання, продовження строку дії, анулювання дозволів на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи (пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, стрілецьких тирів, стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної та холодної зброї, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них), долучаються у справи, які ведуться уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї територіальних органів поліції.

Окремо слід зупинитися на порядку **відкриття (функціонування) об'єктів дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них**, для чого уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації подаються такі документи:

клопотання, в якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, а також відомості про вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них,

які плануються для зберігання (зберігаються) у такому об'єкті дозвільної системи;

список осіб, відповідальних за відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них, зберігання і використання такої зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів);

медичні довідки (на кожну особу);

копії договорів страхування (на кожну особу);

довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

наказ керівника юридичної особи про призначення особи (осіб), відповідальної (відповідальних) за відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, зберігання зброї, основних частин зброї і боєприпасів до неї;

засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням (об'єктом) для провадження відповідного виду діяльності;

акт про придатність приміщень (об'єктів), призначених для зберігання зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них. Стан облаштування приміщень (об'єктів) повинен відповідати змісту акта на день подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Акт складається комісією, до складу якої входять керівник юридичної особи або уповноважений ним представник, а також представники уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, поліції охорони, ДСНС;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями та патронами до них або без такої. Наявність дозволу на відкриття (функціонування) такого об'єкта дозвільної системи підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, в якому зазначається цільове призначення такого об'єкта, відомості про вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, дозволених для зберігання в такому об'єкті дозвільної системи.

Документи, що стали підставою для надання, продовження строку дії, анулювання дозволів на відкриття (функціонування) об'єктів дозвільної системи з відомчою зброєю, боєприпасами до неї, основними частинами зброї, пристроями, патронами до них, долучаються у справи, які ведуться УП ТПП.

§ 5. Облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи)

Відповідно до законодавства облік об'єктів дозвільної системи, предметів і матеріалів здійснюється органами (підрозділами) поліції в електронній формі засобами ЄРЗ.

Відомості про зброю, основні частини зброї, пневматичну, холодну, охолощену та нейтралізовану зброю, пристрої в ЄРЗ вносяться Експертною службою Міністерства внутрішніх справ України.

Відомості про боєприпаси до вогнепальної зброї, патрони до пристроїв, холодну зброю – мисливські ножі, придбані на підставі дозволу на зберігання та носіння вогнепальної зброї, в ЄРЗ вносяться магазином з торгівлі зброєю.

Відомості про вибухові матеріали у ЄРЗ вносяться УП ТПП.

На кожний об'єкт дозвільної системи заводиться облікова справа в електронній або паперовій формі, якій присвоюється реєстраційний номер з урахуванням номера такої справи в ЄРЗ. Облікові справи на об'єкти, які знаходяться на одному підприємстві, в установі, організації, ведуться окремо.

Облікова справа на об'єкт дозвільної системи складається з двох розділів:

1. у *першому* містяться матеріали, які стали підставою для відкриття об'єкта: листування, пов'язане з одержанням дозволів на виготовлення, ремонт, придбання, зберігання, перевезення, використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, корінці цих дозволів, платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції, копії актів перевірок або рапортів;

2. у *другому* – списки особового складу охорони, дані про осіб, які виконують роботи, пов'язані з виготовленням, ремонтом, зберіганням, придбанням, обліком, охороною, перевезенням і використанням предметів, матеріалів і речовин, матеріали перевірки зазначених осіб, дислокації постів охорони, довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування тощо.

Слід зазначити, що облікові справи **постійно зберігаються у працівників дозвільної системи**, а у разі ліквідації об'єкта дозвільної

системи облікова справа здається в архів, при передачі цього об'єкта під контроль іншому органу поліції пересилається останньому.

Уповноважені підрозділи контролю за обігом зброї Головних управлінь Національної поліції щодо кожного органу поліції ведуть **контрольно-наглядові справи, які повинні містити:**

- дані про працівників, які здійснюють дозвільну систему;
- списки об'єктів дозвільної системи із зазначенням їхньої належності, кількості в них зброї, бойових припасів до неї,
- звітні дані, доповідні записки про результати роботи органу поліції щодо здійснення дозвільної системи;
- матеріали перевірок.⁹

§ 6. Придбання юридичними особами зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї

Вогнепальна, пневматична та холодна зброя і бойові припаси до неї, пристрої та патрони до них *можуть придбаватися юридичними особами для:*

- озброєння особового складу охорони, а також окремих осіб, яким за родом служби законом дозволено носіння вогнепальної зброї, пневматичної та холодної зброї, пристроїв;
- науково-дослідних потреб;
- навчальних потреб (забезпечення допризовної військової і спеціальної підготовки);
- спортивних потреб;
- промислового та аматорського полювання;
- захисту життя, здоров'я та майна громадян;
- використання на зйомках кінофільмів, у сценічних постановках, циркових виставах;
- експонування в музеях та виставках;
- колекціонування;
- нагородження.

Відповідні дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї, пристроїв та патронів до них для вказаних потреб видаються на *підставах наявності законодавчого або іншого нормативно-правового акта про надання права працівникам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Національного банку України, підприємств, установ і організацій користуватися нею при виконанні службових обов'язків* (наприклад, відповідно до Положення про відомчу воєнізовану охорону акціонерного

⁹ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

товариства «Українська залізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 1994 року № 7 відомчій охороні дозволяється користуватися в установленому порядку вогнепальною зброєю і боєприпасами).

Для надання дозволу вказані *працівники мають пройти навчання у пунктах вивчення* матеріальної частини зброї спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (наприклад, на базах охоронних холдингів котрі провадять таку діяльність, тощо), *скласти залік та отримати довідки* про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування.

Слід зауважити, що на роботу, пов'язану з використанням зброї при виконанні службових обов'язків, **приймаються особи, які досягли 21-річного віку.**

Спортивна зброя (пістолети, револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливська нарізна і гладкоствольна зброя, бойові припаси до неї, основні частини зброї, пневматична, холодна і охолощена зброя, пристрої та патрони до них купуються у суб'єктів господарювання, які мають відповідні (відповідну) ліцензії (ліцензію) МВС України на здійснення господарської діяльності з:

1. **Ремонту:** вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду.

2. **Торгівлі:** вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду.

3. **Виробництва:** спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу за дозволами на придбання, виданими органами поліції.

Воєнізована охоронна озброюється: карабінами, пістолетами та револьверами за нормами зброї і бойових припасів до неї, що передбачаються для їх озброєння і особового складу міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Озброєння її іншими видами вогнепальної зброї (автоматами кулеметами) *допускається тільки за погодженням з уповноваженим підрозділом контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції. Інформація про таку зброю вноситься в ЄРЗ під час її відстрілу, який проводиться до прийняття на озброєння.*

У навчальних закладах дозволено зберігати нейтралізовану вогнепальну зброю, що приведена на заводах-виготовлювачах чи в майстернях з ремонту зброї в стан, який виключає можливість здійснення пострілу без спеціальних ремонтних робіт.

Навчальними закладами вогнепальна зброя і бойові припаси отримуються за наявності дозволу на придбання, який видається органом поліції.

У сценічних постановках і циркових виставах використовується нейтралізована зброя або охолощена вогнепальна зброя. Для захисту артистів від нападу хижих звірів під час циркових вистав застосовується короткоствольна вогнепальна зброя. Зброя, що використовується кіностудіями для кінозйомок, повинна відповідати вимогам пунктів 8.5, 8.6 Інструкції наказу №622.

Для експонування в музеях та на виставках: міномети, артилерійські гармати, танки, літаки з навчальним стрілецьким озброєнням відпускаються Міністерством оборони України, військовим округом (оперативним командуванням) без дозволу органу поліції. Інша зброя може бути придбана виключно за дозволом на придбання зброї, який видає орган поліції.

Забороняється використовувати для експонування в музеях і на виставках зброю, знайдену в місцях минулих боїв, подаровану або передану фізичними, юридичними особами, без її реєстрації в органах поліції.

Для отримання дозволу на придбання зброї, *подарованої* фізичними, юридичними особами, музеї одночасно з письмовим зверненням до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції надають копію договору дарування зброї, завірену в установленому законодавством порядку.

Придбання музеями зброї і бойових припасів до неї у фізичних або юридичних осіб здійснюється за *письмовим зверненням музею* та за дозволом органу поліції.

Вогнепальна зброя, що надходить до музеїв, крім старовинної вогнепальної зброї та її сучасних копій, перед експонуванням подається до майстерень з ремонту зброї, де вона *має бути перероблена в охолощену зброю або приведена у стан нейтралізованої*, у тому числі музейної, зброї.

Музейна зброя повинна бути перероблена з метою виключення можливості здійснення пострілу без спеціальних ремонтних робіт *шляхом:*

- просвердлення відтулини діаметром не менше 5 мм у казенній частині зброї без ушкодження написів і тавра;
- вилучення чи спилення бойка.

Патрони до стрілецької зброї експонуються в музеях *тільки в розрядженому стані* (без пороху).

Підставою для прийняття рішення органом поліції про надання дозволу на придбання вогнепальної відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної зброї, пристроїв та патронів до них є подання у встановленому порядку юридичними особами таких документів:

- клопотання, в якому зазначаються мета звернення, вид та кількість відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, що придбаваються, номер та строк дії дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, найменування постачальника;
- завірена керівником підприємства, установи, організації копія акта про придатність приміщення, де зберігатимуться зброя та бойові припаси, основні

частини зброї, пристрої та патрони до них, що складається комісією, до складу якої входять представники органу (підрозділу) поліції, органу державного нагляду (контроль) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки та підприємства, установи, організації;

– наказ керівника підприємства, установи, організації про призначення особи відповідальною за придбання зброї і бойових припасів;

– платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання відповідного виду та кількості зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них. Наявність дозволу на придбання такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів юридичними особами, у якому зазначаються відомості про вид та кількість зброї, боєприпасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, дозволених для придбання.

Суб'єкт господарювання, діяльність якого пов'язана з функціонуванням стрілецьких тирів, має право на користування та зберігання зброї (крім зброї військових зразків, що знаходяться на озброєнні), яка відповідає стандартам (правилам) міжнародних чи національних спортивних федерацій, несучасної стрілецької зброї, мисливської зброї, пристроїв.

Законодавством встановлено вимоги до приміщень стрілецьких тирів, серед яких:

– відповідність приміщень вимогам пунктів 2.28-2.33, 3.39-3.54 ДБН В.2.2-13-2003 «Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди»;

– наявність висновку Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру щодо відповідності приміщень заходам безпеки, які висуваються до них, і придатності проведення в них стрільби з певних видів зброї, складений не більш як за 90 календарних днів до дня подання документів до органу (підрозділу) поліції для отримання (продовження строку дії) дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи. Відомості про складені висновки вносяться в ЄРЗ.

На відкриття та функціонування об'єкта дозвільної системи **суб'єкт охоронної діяльності** зобов'язаний отримати в уповноваженому підрозділі контролю за обігом зброї ГУНП (за місцем здійснення діяльності) дозвіл.

Для отримання дозволу на придбання пристроїв та патронів до них до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції подаються документи як для надання дозволу на придбання вогнепальної відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної зброї, пристроїв та патронів до них, а також довідка у

довільній формі за підписом керівника суб'єкта охоронної діяльності про наявність:

- транспорту реагування;
- пункту централізованого спостереження.

Для прийняття рішення про надання дозволу на придбання суб'єктом господарювання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них, у тому числі у фізичних осіб – власників, суб'єктів господарювання, підприємств, установ, організацій, у встановленому порядку, подаються такі документи:

- клопотання, в якому зазначаються мета звернення, вид та кількість зброї, основних частин зброї, боєприпасів, пристроїв та патронів до них, необхідних для придбання, номер та строк дії дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, найменування постачальника;

- список осіб, відповідальних за їх придбання (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів);

- копія документа, що є підставою для придбання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них, засвідчена суб'єктом господарювання (договір купівлі-продажу або контракт);

- копія наказу про призначення особи відповідальною за придбання зброї, її основних частин і бойових припасів, пристроїв та патронів до них;

- направлення на комісійний продаж (у разі придбання у фізичної особи – власника чи іншого суб'єкта господарювання, підприємства, установи, організації);

- платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання відповідного виду зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них. Наявність дозволу на придбання такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів юридичними особами, у якому зазначаються відомості про вид та кількість зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, дозволених для придбання¹⁰.

¹⁰ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

§ 7. Перевезення зброї і бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них юридичними особами

Законодавством встановлено різні вимоги щодо отримання дозволів на такі види перевезень:

- перевезення територією України зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них;
- перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї іноземним мисливцям, що прибувають на територію України з метою полювання;
- перевезення через митний кордон України вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них.

Розглянемо їх детальніше.

Для прийняття рішення про надання дозволу на перевезення територією України зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них юридичними особами в установленому порядку подаються:

клопотання, в якому зазначаються мета звернення, інформація про наявність дозволу на придбання зброї, боєприпасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, найменування та кількість вантажу, що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут із зазначенням початкового й кінцевого пунктів перевезення, строк та підстава перевезення;

список осіб, відповідальних за перевезення і охорону вантажу на шляху руху (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів);

копія договору (у разі його укладання);

копія документа, що є підставою для перевезення вантажу, засвідчена керівником підприємства, установи, організації, суб'єктом господарювання (договір купівлі-продажу або контракт);

копія наказу про призначення особи, відповідальної за перевезення вантажу;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Перевезення вогнепальної, холодної, охолощеної та пневматичної зброї, а також мисливського пороху, заряджених мисливських та спортивних патронів основних частин зброї, бойових припасів до зброї військових зразків, пристроїв та патронів до них *автомобільним транспортом* здійснюється згідно з вимогами Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів» від 06.04.2000 № 1644-III.

Для забезпечення безпечного перевезення та дотримання законодавства керівник підприємства, установи, організації, суб'єкт господарювання **зобов'язаний дотримуватись таких правил:**

– для супроводження цього вантажу призначити не менше двох осіб, які озброюються відомчою вогнепальною зброєю (у разі її відсутності охорона здійснюється працівниками поліції охорони або охороною іншого суб'єкта господарювання, що має ліцензію на надання послуг з охорони власності та громадян, з якою укладено відповідний договір);

– під час перевезення мисливської, спортивної вогнепальної зброї та пристроїв (200 і більше одиниць), а також зброї військових зразків (понад 15 одиниць), набоїв до зброї військових зразків (10000 штук і більше), набоїв до мисливської, спортивної вогнепальної зброї, патронів до пристроїв (20000 штук, 50 кг пороху і більше), основних частин зброї (500 штук і більше) забезпечити охорону об'єктів *виключно* працівниками поліції охорони (про що керівник інформує уповноважений підрозділ поліції охорони у встановленому порядку);

– перевезення має здійснюватись в критих автомашинах;

– при перевезенні порох повинен бути в заводській упаковці;

– зброя, основні частини зброї і бойові припаси, пристрої та патрони до них мають бути упаковані в пристосовану тару, яка опечатується або опломбовується.

Посадові особи спортивних делегацій (команд), відповідальні за перевезення зброї і бойових припасів до неї, після прибуття в пункт проведення стрілецьких змагань (навчальних зборів) зобов'язані негайно здати привезену ними зброю і бойові припаси до неї разом з дозволом на перевезення для тимчасового зберігання в спеціально обладнане приміщення на місці проведення стрілецьких змагань (навчальних зборів). *Забороняється* зберігання зброї і бойових припасів до неї у місцях розміщення делегацій (команд), готелях, гуртожитках, спортивних таборах та інших місцях відпочинку. На період стрілецьких змагань (навчальних зборів) особи, що відповідають за збереження зброї та бойових припасів до неї на місці їх проведення, *зобов'язані щодня* перед здаванням зброї та бойових припасів до неї під охорону перевіряти наявність усіх одиниць зброї та бойових припасів до неї відповідно до книги обліку, видачі і прийняття зброї і боєприпасів.

Без дозволів органів (підрозділів) поліції на перевезення територією України зброя, основні частини зброї, бойові припаси, пристрої та патрони до них, що належать підприємствам, установам, організаціям та суб'єктам господарювання, які мають чинний дозвіл на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи, перевозяться в межах області незалежно від відстані.

Для прийняття рішення про надання дозвілу на перевезення територією України зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них іноземним мисливцям, що прибувають на

територію України з метою проведення полювання, подаються такі документи:

клопотання Державного агентства лісових ресурсів України, користувачів мисливських угідь, у якому зазначаються: мета звернення; найменування та кількість вантажу, що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут, початковий і кінцевий пункти перевезення, підстава перевезення та строк,

список осіб, відповідальних за перевезення і охорону вантажу на шляху руху (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів).

копія договору на проведення полювання, укладеного між користувачем мисливських угідь та іноземним або вітчизняним суб'єктом господарювання чи іноземним мисливцем, який полює одноосібно;

документальне підтвердження на право користування мисливськими угіддями;

погодження територіальних органів (підрозділів) поліції щодо перебування іноземних мисливців у мисливських господарствах у конкретно визначений період;

акт обстеження відповідності спеціально обладнаної кімнати мисливського господарства, де зберігатиметься мисливська зброя та набої до неї в час, не пов'язаний з полюванням;

наказ про призначення посадової особи мисливського господарства відповідальною за збереження мисливської зброї та набоїв до неї від прибуття до вибуття іноземних мисливців;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї. Наявність дозволу на перевезення такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї іноземними мисливцями, що прибувають на територію України з метою полювання, підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на перевезення предметів і матеріалів через митний кордон України, в якому зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, дозволених для перевезення через митний кордон України.

Для прийняття рішення про надання дозволу на перевезення через митний кордон України вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них у встановленому порядку юридичною особою подаються такі документи:

клопотання, що подається до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції, в якому зазначаються мета звернення, найменування та кількість вантажу, що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут із зазначенням початкового і кінцевого пунктів перевезення, підстава перевезення, найменування постачальника, а також інформація про наявність дозволу на придбання вогнепальної зброї, бойових припасів, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них;

список осіб, відповідальних за перевезення через митний кордон України і охорону вантажу на шляху руху (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, РНОКПП (за наявності), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі щодо фізичних осіб (за наявності), номери мобільних телефонів);

копія документа, що є підставою для перевезення (експорту/імпорту) вантажу, засвідчена керівником підприємства, установи, організації, суб'єкта господарювання (копія договору або контракту);

відомості про вантаж (інвойс або специфікація до договору чи контракту);

копія договору (у разі його укладання відповідно до вимог пункту 10.2 глави 2);

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.¹¹

До названих вище документів додатково подається копія дозволу на ввезення зброї, основних частин зброї та бойових припасів, пристроїв та патронів до них на територію іншої країни (покупця) у разі здійснення суб'єктом господарювання експорту зазначених предметів.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на перевезення через митний кордон України вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них. Наявність дозволу на перевезення через митний кордон України такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення через митний кордон України, у якому зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, дозволених для перевезення через митний кордон України.

УВАГА! Пересилання поштою зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них, пороху забороняється.

¹¹ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

§ 8. Зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них юридичними особами

Керівники підприємств, установ, організацій упродовж десяти днів з дня придбання відомчої вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них **зобов'язані одержати в органі поліції дозвіл на право її зберігання.**

Підставою для видачі дозволу на право зберігання та використання відомчої вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них є клопотання керівника підприємства, установи, організації, в якій зазначаються:

- мета звернення;
- цільове призначення об'єкта дозвільної системи, інформація про наявність дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи;
- перелік придбаної відомчої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них.

До клопотання додається:

список осіб, відповідальних за зберігання і використання зброї, та осіб, які мають доступ до зброї, у тому числі працівників охорони (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів);

медичні довідки (на кожну особу);

копії договорів страхування (на кожну особу);

довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

засвідчена суб'єктом господарювання копія документа, що підтверджує право власності або користування приміщенням для провадження суб'єктом господарювання відповідного виду господарської діяльності;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Вимоги до спеціально обладнаних сховищ, в яких зберігається відомча зброя, бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони:

– такі сховища повинні бути ізольованими від інших підсобних приміщень, мати капітальні стіни, міцні перекриття на стелі та підлозі. Внутрішні стіни (перегородки) повинні бути еквівалентні за міцністю спарованим гіпсобетонним панелям завтовшки 80 мм кожна з прокладеними між ними сталевими ґратами або цегляній стінці завтовшки не менше 120 мм, армовані сталевією сіткою. У раніше побудованих спорудах допускаються перегородки із дощок, зміцнених сталевими ґратами;

– вони повинні мати двоє дверей з міцними і надійними замками, при цьому зовнішні – дощані однопільні товщиною не менше 40 мм, оббиті з двох боків оцинкованим покрівельним залізом із загином країв листа на торець дверей, або металеві; внутрішні – ґратчасті залізні. Зовнішні двері повинні зачинятися на два внутрішні замки і опечатуватися або опломбовуватися. Внутрішні ґратчасті двері зачиняються на внутрішній або навісний замок, обрамлення дверних прорізів кімнати для зберігання зброї виготовляється із залізного профілю. У раніше побудованих спорудах допускаються дерев'яні двері, коробки, зміцнені залізним кутом розміром 30 x 40 мм, завтовшки не менше 5 мм, прикріплені до стіни не менше ніж десятьма штирями зі сталевій арматури діаметром 10-12 мм і завдовжки не менше 120-150 мм;

– мати на віконних прорізах зсередини приміщення або між рамами сталеві ґрати. У приміщеннях, розташованих на першому поверсі, віконні прорізи обладнуються внутрішніми залізними або дерев'яними, оббитими з двох боків оцинкованою сталлю, віконницями. Кінці прутів ґрат у віконних прорізах забиваються в стіну на глибину не менше 30 мм і заливаються бетонним розчином. Віконниці повинні замикатися на навісні замки;

– наявність ґрат, які встановлюються у дверні, віконні прорізи, для зміцнення стін (перегородок) виконуються з сталевий прута діаметром не менше 15 мм. Кожне перехрестя прута зварюється, утворюючи вічка не більше 150 x 150 мм;

– вони повинні бути обладнаними у два і більше рубежі охоронно-пожежною сигналізацією, виконаною прихованою проводкою до щитка електроживлення, з установленням датчиків на вікнах, дверях, люках, стінах, стелі, підлозі, що спрацьовує на відчинення або злом сейфів, шаф, де зберігаються зброя і бойові припаси, а також на появу людини всередині приміщення. Ці приміщення мають бути передані під охорону поліції охорони у встановленому порядку, з підключенням сигналізації на пульт централізованого нагляду. Допускається прокладання шлейфів охоронної сигналізації в трубах тільки всередині приміщення по залізобетонних і бетонних будівельних конструкціях;

– мати протипожежні засоби та опис майна, в який заносяться дані про кількість шаф, сейфів, металевих ящиків із зазначенням їх номерів і якою печаткою опечатуються. У разі наявності вентиляційних вікон, люків на них повинні встановлюватися залізні ґрати з вічками розміром не більше 100 x 100 мм, які виключають можливість проникнення через ці системи. Створи в стінах, призначені для прокладання інженерних мереж, повинні мати діаметр не більше 200 мм.

Від збройової кімнати і металевих шаф (сейфів) зі зброєю, основними частинами зброї і бойовими припасами до неї, пристроями та патронами до них **має бути два комплекти ключів**. Один комплект ключів постійно знаходиться в особи, яка відповідає за зберігання зброї і бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них. Дублікати ключів повинні зберігатися в опечатаному пеналі в керівника юридичної особи, на ім'я якого видано дозвіл

на зберігання зброї, основних частин зброї і бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них.

Вогнепальна зброя, основні частини зброї, бойові припаси до неї, пристрої та патрони до них мають зберігатися в металевих шафах (сейфах), стінки яких повинні бути завтовшки не менше 3 мм з внутрішніми замками (не менше двох). Дверці шаф для міцності укріплюються металевими накладками або косинцями. На дверцях шафи з внутрішнього боку має бути опис зброї, основних частин зброї, бойових припасів, пристроїв та патронів до них за номерами. *Допускається зберігання зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, у важких сейфах, які мають внутрішні замки.*

Забороняється спільне зберігання із вогнепальною зброєю і бойовими припасами до неї навчально-наочних приладів, спортивного реманенту, інших предметів, окрім пневматичної зброї, радіостанцій і дозиметричних приладів, які можуть зберігатися у відгородженій залізними ґратами частині збройової кімнати.

Бойові припаси до зброї мають зберігатися в окремому від зброї металевому ящику або в металевій шафі.

Матеріал для обтирання, мастило і луг, приладдя для чищення і змащування зброї зберігаються у спеціально відведених для цього місцях окремо від зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них.

У відокремлених підрозділах банків зброя, бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони зберігаються в залізобетонних коморах, сейфах або металевих шафах. У разі відсутності комор зброя, бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони (у разі наявності охоронної сигналізації, що виведена на пульт централізованого спостереження органів поліції) - у залізобетонних внутрішніх або вбудованих шафах (касах) чи у важких сейфах.

Експонування зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї здійснюється у зачинених вітринах і на стендах, обладнаних автономною сигналізацією з установкою датчиків на кожній вітрині і стенді з виведенням дзвінка до місцезнаходження сторожа (вахтера) і на пульт охорони (у разі експонування на відкритих вітринах і стендах датчиками охоронної сигналізації має бути заблокована кожна одиниця зброї, основних частин зброї).

У професійно-технічних навчальних закладах дозволено зберігати не більше 5 малокаліберних гвинтівок, а у середніх навчальних закладах – не більше 3 малокаліберних гвинтівок на 100 учнів.

Забороняється зберігати малокаліберні гвинтівки у середніх навчальних закладах, професійно-технічних навчальних закладах, вищих навчальних закладах з кількістю осіб у них менше 100 осіб, малокаліберних пістолетів – у середніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах з кількістю осіб у них менше 500 осіб.

Дозволено за наявності письмового погодження з органами поліції спільне зберігання вогнепальної зброї і бойових припасів до неї, які належать

навчальним закладам, підприємствам, установам, організаціям, у збройових кімнатах команд (загонів) ВОХОР.

У навчальних закладах, спортивних товариствах, які не мають створених на підставі дозволів органів поліції на відкриття та функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, **зберігання зброї та бойових припасів до неї, крім навчальної, заборонено.**

Для зберігання відомчої зброї і бойових припасів до неї, які належать різним підприємствам, установам, організаціям, навчальним закладам, ними **обладнуються пункти централізованого зберігання зброї та бойових припасів до неї.** Такі пункти утворюються ними на базі сховищ, складів і баз, стрілецьких тирів і стрільбищ, спортивно-стрілецьких клубів, навчальних закладів, загонів (команд) ВОХОР, де вони функціонують.

У пункті централізованого зберігання зброї і бойові припаси до неї зберігаються відповідно до вимог законодавства. Передача зброї та бойових припасів до неї на пункт централізованого зберігання *оформлюється актом.* Кожній юридичній особі, яка зберігає там зброю і бойові припаси до неї, *повинні бути виділені окремі металеві шафи або бокси.*

Ключі від металевих шаф або боксів зберігаються в осіб, які відповідають за зберігання зброї та бойових припасів до неї, юридичних осіб, які здали зброю та бойові припаси до неї, а дублікати ключів – у адміністрації пункту централізованого зберігання зброї та бойових припасів до неї в металевих сейфах (шафах).

Дозвіл на зберігання зброї і бойових припасів до неї у пункті централізованого зберігання зброї і бойових припасів до неї видається органами поліції на ім'я керівника юридичної особи, на базі якої утворений такий пункт централізованого зберігання.

У загонах (командах) ВОХОР, сторожовій охороні, на підприємствах, в установах, організаціях, навчальних закладах зброї і бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони (у тому числі резервні) зберігаються відповідно до визначених вимог. У разі неможливості обладнання збройової кімнати сигналізацією із виведенням на пульт централізованого спостереження органів поліції вона обладнується автономною сигналізацією з установленням датчиків на стінах, стелі, віконних рамах з виведенням її сигналу, крім вартового приміщення (поста охорони), на найближчий озброєний пост.

Боєприпаси до зброї, патрони до пристроїв, що використані на навчальні цілі (практичні стрільби), у стрілецьких тирах, стрільбищах, стендах на навчальних (спортивних) заходах, для проведення відстрілу та / або огляду технічного стану або в результаті застосування (використання) зброї під час несення служби, *списуються за актом списання боєприпасів та патронів до пристроїв (далі – акт списання) із додаванням роздавально-здавальної відомості боєприпасів на складі, роздавально-здавальної відомості боєприпасів у тирі.*

Акт списання складається не пізніше наступного дня після застосування (використання) зброї, пристроїв, затверджується та зберігається особою, яка

відповідає за зберігання зброї, боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них. Копія акта списання щомісяця передається до органу (підрозділу) поліції, який надав дозвіл на зберігання зброї, боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них. Передача сканованої копії акта списання до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї може здійснюватися засобами ЄРЗ.

У разі втрати боєприпасів до зброї, патронів до пристроїв під час несення служби проводиться перевірка, матеріали якої в день її проведення передаються до органу (підрозділу) поліції, який надав дозвіл на зберігання зброї, боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них.

Факт списання або втрати боєприпасів до зброї, патронів до пристроїв фіксується в книзі обліку вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, пристроїв та патронів до них, яка ведеться на об'єктах дозвільної системи, особою, відповідальною за зберігання зброї, боєприпасів, пристроїв та патронів до них.

Працівниками правоохоронних органів нарізна і гладкоствольна вогнепальна зброя (пістолети, револьвери, рушниця) і бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони зберігаються за місцем їх проживання. *Нарізна вогнепальна зброя повинна зберігатися у міцно прикріплених до підлоги або стіни металевих ящиках (шафах) з внутрішніми замками (не менше двох), товщина стінок яких повинна бути не менше 3 мм.*

Територіальними підрозділами поліції за клопотанням керівників підприємств, установ, організацій *видаються дозволи на право носіння (зберігання та носіння) відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, бойових припасів для супроводження їхніми працівниками грошових сум, цінностей, спеціальних вантажів під час перевезення та (за потреби) на носіння (зберігання та носіння) зброї поза об'єктом, що охороняється, працівникам правоохоронних органів на право зберігання і носіння відомчих пристроїв, патронів до них.*

До клопотань керівників підприємств, установ, організацій додаються такі документи:

- список осіб, за якими закріплюється відомча вогнепальна зброя, боєприпаси до неї, пристрої та патрони до них (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів, відомості про закріплену зброю, боєприпаси до неї, пристрої та патрони до них);

- медичні довідки (на кожну особу);

- копії договорів страхування (на кожну особу);

- довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (на кожну особу);

- копія наказу керівника підприємства, установи, організації про закріплення осіб, відповідальних за супроводження грошових сум, цінностей, спеціальних вантажів;

- одна фотокартка розміром 3,5x4,5 см в електронній або паперовій формі для кожної особи;

– платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

У клопотанні обов'язково зазначається мета отримання дозволу.

Орган поліції *упродовж місяця з дня надходження заяви і документів розглядає їх і видає дозволи* на носіння (зберігання та носіння) відомчої зброї, а в разі відмови у видачі дозволу на носіння (зберігання та носіння) - письмово повідомляє про це керівника підприємства, установи, організації із зазначенням причин відмови.

У Витягу з ЄРЗ про наявність дозволу на носіння (зберігання та носіння) відомчої зброї зазначається: «Дійсний під час виконання службових обов'язків».

Для охорони цінностей, які перевозяться в поштових вагонах відділами (відділеннями) поштового зв'язку при вокзалах, начальникам поштових вагонів та їх заступникам відповідальною особою видається по одному пістолету (револьверу) та бойові припаси до нього із числа відомчої вогнепальної зброї, про що робиться запис у дорожніх відомостях. З прибуттям поштового вагона в пункт призначення зброя передається на тимчасове зберігання у відділ (відділення) поштового зв'язку пункту призначення, а після повернення зазначених осіб до місця дислокації здається у відділ (відділення) поштового зв'язку, який видав зброю.

Працівники ВОХОР, які супроводжують вантажі, після прибуття в пункт призначення і закінчення роботи, пов'язаної з охороною вантажу, *здають відомчу вогнепальну зброю та бойові припаси до неї на тимчасове зберігання в збройову кімнату ВОХОР* юридичної особи, яка прийняла вантаж, або в найближчий територіальний підрозділ поліції.

Юридичні особи, які використовують зброю і бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони, **повинні вести книги обліку вогнепальної зброї і бойових припасів на підприємствах, в установах, організаціях**, які мають бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою органу поліції.

Облік видачі і прийняття вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, що видаються працівникам охорони юридичної особи на час несення служби, здійснюється відповідальною особою в книзі обліку видачі і прийняття вогнепальної зброї і боєприпасів. Видача відомчої зброї повинна здійснюватися відповідальною особою *на підставі розпорядження керівника підприємства, установи, організації*.

Не придатна для подальшого використання відомча вогнепальна зброя, бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони здаються підприємствами, установами, організаціями в органи поліції, які видали дозвіл на її придбання або зберігання. Ця зброя та бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони здаються органами поліції на склади озброєння управлінь логістики та матеріально-технічного забезпечення ГУНП.

Зайва, але придатна для подальшого використання відомча вогнепальна зброя, бойові припаси до неї, пристрої та зазначені патрони, що належать

юридичним особам, здаються ними за місцем їх придбання або передаються (продаються) в інші підприємства, установи, організації за дозволом органів поліції на придбання зброї та бойових припасів. Зайва, але придатна для подальшого використання навчальна вогнепальна зброя воєнних зразків здається юридичними особами за місцем її отримання.

За стан обліку, зберігання і використання зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них відповідають керівники юридичних осіб, а в загонах (командах) ВОХОР – начальники загонів (команд), які в разі втрати зброї, бойових припасів до неї, пристроїв, патронів до них, зобов'язані негайно повідомити про це територіальний орган поліції і вжити заходів до їх розшуку. Підставою для зняття з обліку органів поліції втраченої зброї і бойових припасів до неї є відповідний документ органу досудового розслідування.¹²

§ 9. Придбання, зберігання, перевезення, облік і використання вибухових матеріалів юридичними особами

Придбання вибухових матеріалів.

Для прийняття рішення про видачу дозволу на придбання вибухових матеріалів підприємствам, установам, організаціям, які здійснюють вибухові роботи та виготовляють вибухові речовини, уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації подаються такі документи:

- клопотання, в якому зазначається мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, а також відомості про вид та кількість вибухових матеріалів, які плануються для придбання;
- свідоцтво на придбання вибухових матеріалів, дозвіл на ведення підривних робіт чи виготовлення вибухових речовин;
- акт про придатність приміщення, де зберігатимуться вибухові матеріали, який складається комісією з представників органу (підрозділу) поліції, пожежного нагляду, Державної служби України з питань праці та зацікавленої організації;
- платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання вибухових матеріалів. Наявність дозволу на придбання таких вибухових матеріалів підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів

¹² Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

і матеріалів юридичними особами, у якому зазначаються відомості про вибухові матеріали, дозволені для придбання.

Зберігання вибухових матеріалів.

Вибухові матеріали *мають зберігатися* в призначених для цієї мети приміщеннях і місцях (далі – місця зберігання ВМ), які відповідають встановленим НПАОП 0.00-7.08-07 вимогам. При цьому дозволяється зберігання вибухових матеріалів на спеціально призначених для цього складах Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, складах, базах, сховищах міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій, на підставі укладених договорів за умови дотримання на цих об'єктах вимог Правил безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, та цієї Інструкції, а також забезпечення доступу і контролю органів (підрозділів) поліції та Держпраці. Організація зберігання ВМ повинна виключати їх втрату, а умови зберігання – псування.

Склад вибухових матеріалів – це комплекс будинків і споруд основного і допоміжного призначення, розташованих на загальній території з оформленою в установленому порядку земельною ділянкою, а для підземних складів – камери і комірки для зберігання ВМ і додаткові камери з гірничими виробками, які придатні для складу.

За місцем розташування стосовно земної поверхні склади вибухових матеріалів поділяються на:

- поверхневі (склади, підвали сховищ яких розташовані на рівні поверхні землі);
- напівзаглиблені (склади, приміщення сховищ яких заглиблені в ґрунт нижче земної поверхні не більше ніж до карниза);
- заглиблені (в яких шар ґрунту над сховищем становить менше 15 м);
- підземні (в яких шар ґрунту над сховищем становить більше 15 м).

Залежно від строку експлуатації склади поділяються на:

- постійні;
- тимчасові (до 3 років);
- короткочасні (до 1 року).

Слід зазначити, що розрахунок років проводиться з *моменту завезення вибухових матеріалів*.

Термін експлуатації короткочасних складів *може бути подовженим на один наступний строк* за умови повторного прийняття їх комісією.

За призначенням склади ВМ поділяються на:

- базисні;
- видаткові.

У *науково-дослідних інститутах, лабораторіях і навчальних закладах* вибухові матеріали дозволяється зберігати в сейфах (у кожному не більше 10 кг вибухових речовин або 500 детонаторів і по 300 м детонаційного і вогнепровідного шнурів). *Допускається зберігання* цих вибухових матеріалів

в одному приміщенні, але в різних сейфах. Сейфи повинні розміщуватися на відстані, яка виключає передавання детонації.

На підприємствах повинні забезпечуватися умови для випробувань і знищення вибухових матеріалів. З цією метою обладнуються полігони і лабораторії, проекти яких *погоджуються з органами Держпраці і органами (підрозділами) поліції.*

Для прийняття рішення про надання дозволу на відкриття (функціонування) об'єкта дозвільної системи з вибуховими матеріалами, дозволу на відкриття майстерень, уповноваженою особою (представником) підприємства, установи, організації подаються такі документи:

- клопотання, в якому зазначаються мета звернення, цільове призначення об'єкта дозвільної системи, а також відомості про вид та кількість вибухових матеріалів, які плануються для зберігання та використання в такому об'єкті дозвільної системи;

- свідоцтво на зберігання вибухових матеріалів, наведене в додатку 6 до Правил безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення;

- паспорт складу вибухових матеріалів (на кожний постійний і тимчасовий стаціонарні склади ВМ) і акт приймання місця зберігання ВМ в експлуатацію (за відсутності паспорта додаються схема складу і план прилеглої місцевості в радіусі, який відповідає безпечній відстані, розрахованій за ударною повітряною хвилею від найбільшого за місткістю сховища ВМ, а для пересувного складу - зазначається район, який обслуговується складом);

- акт про придатність приміщення, де зберігатимуться вибухові матеріали, що складається комісією з представників органу (підрозділу) поліції, пожежного нагляду, Держпраці та зацікавленої організації;

- наказ керівника підприємства про призначення особи (осіб), відповідальної за зберігання вибухових матеріалів;

- список осіб, які будуть мати доступ до вибухових матеріалів чи охороняти їх (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів);

- медичні довідки (на кожну особу);

- платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Облік вибухових матеріалів.

На складах вибухових матеріалів суб'єкти господарювання ведуть облік надходжень та витрат вибухових матеріалів у таких книгах:

- Книга обліку надходжень та витрат вибухових матеріалів;
- Книга обліку видачі та повернення вибухових матеріалів.

Книгу обліку надходжень та витрат вибухових матеріалів ведуть завідувачі або роздавальники базисних і витратних складів вибухових матеріалів. Залишок вибухових матеріалів кожного найменування підраховується і заноситься у книгу наприкінці поточної доби. Запис у книзі необхідно робити тільки щодо тих вибухових матеріалів, у яких відбулася кількісна зміна протягом доби.

Книга обліку видачі та повернення вибухових матеріалів призначена для складів та роздавальних камер, у яких видають підривникам вибухові матеріали та приймають їх залишки від них. Книгу ведуть завідувач складу і роздавальники.

Сторінки книг мають бути пронумеровані, прошнуровані та скріплені *печаткою або пломбою відповідного органу Національної поліції*. Облік у книгах вибухових матеріалів щодо кожного найменування здійснюється окремо.

Перевезення вибухових матеріалів.

Перевезення територією України вибухових матеріалів здійснюється **на підставі дозволів**, що видаються органами поліції відповідно до заяви керівника підприємства, а також копій дозволу на придбання ВМ або, у відповідних випадках, дозволу на право проведення підривних робіт (робіт з ВМ).

Охорона вибухових матеріалів під час перевезень територією України здійснюється працівниками підрозділів поліції охорони Національної поліції України або відомчої воєнізованої охорони, які озброюються вогнепальною зброєю. У разі охорони вибухових матеріалів відомчою воєнізованою охороною в дозволі на перевезення територією України ВМ зазначаються особи, які охороняють вантаж у дорозі, а також дані про зброю.

Без дозволу органів поліції здійснюється:

– перевезення територією України вибухових речовин, засобів ініціювання, прострільних і підривних апаратів централізовано залізничним та водним транспортом із заводів-виготовлювачів на склади ВМ за дозволами на зберігання вибухових матеріалів;

– з одного складу на інший одного підприємства в межах області (міста) за нарядами-накладними та до місць проведення підривних робіт (використання або випробування ВМ) – за нарядами-путівками.

Для отримання дозволу на перевезення територією України вибухових матеріалів до органу поліції подаються:

– клопотання, в якому зазначаються мета звернення, маршрут перевезення, відомості про вид та кількість вибухових матеріалів, які плануються для перевезення, а також інформація про наявність дозволу на функціонування об'єкта дозвільної системи з вибуховими матеріалами;

– список осіб, відповідальних за перевезення територією України вибухових матеріалів (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів);

- найменування, кількість вантажу, що буде перевозиться, вид транспорту, маршрут, початковий і кінцевий пункти перевезення територією України, підстава перевезення, термін;

- список осіб, відповідальних за охорону вибухових матеріалів (прізвища, власні імена, по батькові (за наявності), дата, місце народження і місце проживання, паспортні дані, відомості про попередню трудову діяльність, РНОКПП (за наявності), УНЗР (за наявності), номери мобільних телефонів, відомості про зброю, якою буде озброєна відомча воєнізована охорона);

- копія договору про охорону або накази керівника підприємства про призначення осіб, відповідальних за охорону та перевезення територією України;

- свідоцтво про підготовку уповноваженого з питань безпеки перевезення вантажів;

- ДОПНВ-свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, які перевозять небезпечні вантажі;

- свідоцтво про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів;

- чинний договір обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів;

- свідоцтво про допуск водія до перевезення територією України відповідного небезпечного вантажу;

- свідоцтво про допуск транспортного засобу до перевезення територією України ВМ;

- платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги;

- технічні умови або стандарти вибухових матеріалів, що підлягають перевезенню територією України.

Для отримання дозволу **на перевезення через митний кордон України** імпортованих або тих, що експортуються, вибухових матеріалів та їх компонентів разом із зазначеними вище матеріалами до УП ЦОУП України подаються:

- договір або контракт, що підтверджує доцільність надання дозволу на перевезення вибухових матеріалів та їх компонентів (експорт / імпорт);

- завірена копія дозволу Державної служби експортного контролю України на здійснення відповідного експорту/імпорту;

- погодження Держпраці на право придбання і використання вибухових матеріалів та їх компонентів імпортного виробництва;

- технічна документація, зразки ввезених на територію України та розроблених новітніх вибухових матеріалів (з позначкою «Для підрозділів Експертної служби МВС» та їх подальшої передачі).

До початку перевезення територією України вибухових матеріалів автомобільним транспортом перевізник повинен у порядку, визначеному Правилами дорожнього перевезення територією України небезпечних вантажів, *отримати дозвіл на таке перевезення*¹³.

¹³ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42.

ГЛАВА 4. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ПРАВИЛ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

§ 1. Повноваження поліції у сфері видачі дозволів фізичним особам

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів» від 21 серпня 1998 року № 622 з метою забезпечення виконання завдань, що покладаються на МВС щодо здійснення дозвільної системи, організації контролю за дотриманням її правил, ведеться облік усіх об'єктів, на які вона поширюється, а також власників окремих предметів.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17 червня 1992 року № 2471-ХІІ не може перебувати у власності громадян зброя, боєприпаси (крім мисливської і пневматичної зброї, і боєприпасів до неї, а також спортивної зброї і боєприпасів до неї, що придбаваються громадськими об'єднаннями з дозволу органів поліції), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси; вибухові речовини й засоби вибуху; всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва; електрошокові пристрої та спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та патронів до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії¹⁴.

Громадяни набувають права власності на такі види майна, придбаного ними з відповідного дозволу, що надається органами поліції за місцем проживання на:

- вогнепальну гладкоствольну мисливську зброю з досягнення 21-річного віку;
- на вогнепальну мисливську нарізну зброю (мисливські карабіни, гвинтівки, комбіновану зброю з нарізними стволами) з досягнення 25-річного віку;
- на газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії з досягнення 18-річного віку;
- на холодну зброю та пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду з досягнення 18-річного віку.

¹⁴ Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №35. Ст. 517.

Загальні вимоги до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів.

Для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів фізична особа може звернутися із заявою, додавши відповідні документи, перелік яких визначений законодавством залежно від різновиду дозволу:

- особисто в електронній формі через електронний кабінет інформаційного сервісу «Єдине вікно для громадян» центральної підсистеми єдиної інформаційної системи МВС або засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (за технічної можливості) із накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, на заяву (клопотання) та документи, що додаються до неї (нього). Після чого додатки до заяви в паперовій формі передаються протягом трьох робочих днів до відповідного органу поліції (за місцем проживання фізичної особи), зокрема, через оператора поштового зв'язку (рекомендованим листом);

- особисто фізичною особою або уповноваженою особою (представником) до органу поліції. У разі подання документів через представника в заяві зазначаються відомості про останнього та додається документ, що підтверджує повноваження такої особи, відомості паспорта громадянина України (паспорта громадянина України для виїзду за кордон) або посвідки на постійне проживання;

- через оператора поштового зв'язку (рекомендованим листом), що передбачає наступне відвідування заявником органу поліції у призначений день і час;

- через суб'єкта господарювання, який має ліцензію на провадження відповідної господарської діяльності, незалежно від місця проживання. Документи в електронній формі, подані заявником через суб'єкт господарювання, надсилаються останнім протягом 1 робочого дня з дати їх подачі до уповноваженого органу поліції.

Під час особистого звернення особа пред'являє паспорт громадянина України (паспорт громадянина України для виїзду за кордон) або посвідку на постійне проживання, а також реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), витяг з реєстру територіальних громад про задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування).

За зверненнями фізичних осіб, що подаються в установленому порядку, підрозділи контролю за обігом зброї можуть приймати такі рішення:

- 1) рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, пристрою;

- 2) рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, основної частини зброї поліцейськими, військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до

законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю; пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю;

3) рішення про надання направлення на комісійний продаж зброї, основних частин зброї, пристроїв через магазин з торгівлі зброєю;

4) рішення про переоформлення зброї, основних частин зброї, пристроїв із власника на іншу особу;

5) рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв;

6) рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв;

7) рішення про надання дозволу на зберігання та носіння нагородної зброї;

8) рішення про надання дозволу на придбання боєприпасів до нагородної зброї;

9) рішення про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України.

Для прийняття рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, пневматичної зброї, холодної та охолощеної зброї відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються такі документи:

заява;

одна фотокартка розміром 3,5 × 4,5 см в електронній або паперовій формі;

медична довідка;

довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (крім охолощеної зброї);

документи, визначені пунктом 3 Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному

судочинстві, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ від 13 червня 2000 року № 379 дск, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11 жовтня 2000 року за № 696/4917 (далі – Тимчасова інструкція про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв), або пунктом 2 розділу II Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 березня 2016 року № 223, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25 квітня 2016 року за № 622/28752 (далі – Інструкція про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв) (для пристроїв);

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання відповідного виду зброї, пристрою. Наявність дозволу на придбання такої зброї, пристрою підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на придбання зброї, основних частин зброї, пристроїв фізичними особами (далі – Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів фізичними особами), у якому зазначається вид зброї, пристрою, дозволених для придбання.

Строки прийняття рішень про надання дозволів

Підстава надання дозволу	Строк надання дозволу
Особа звертається для отримання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї вперше	у строк, що не перевищує тридцяти робочих днів від дня подачі документів
Особа, яка звертається для отримання дозволу на придбання зброї і має дійсний дозвіл на зберігання та носіння зброї, інформація про який міститься в ЄРЗ	протягом п'ятнадцяти робочих днів від дня подачі документів
Особа, яка звертається за дозволом на придбання пристрою і має дійсний дозвіл на зберігання та носіння пристрою , інформація про який міститься в ЄРЗ	протягом п'ятнадцяти робочих днів від дня подачі документів

Для прийняття рішення про надання дозволу на придбання основної частини до наявної у власника конкретної мисливської зброї відповідно

до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються такі документи:

заява, в якій зазначаються вид, модель зброї та інформація про наявність дозволу на зберігання та носіння зброї, до якої придбавається основна частина зброї;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Якщо відомості про зброю, до якої придбавається основна частина зброї, не внесено в ЄРЗ, власником додатково подається копія дозволу на зберігання та носіння зброї, до якої придбавається основна частина зброї.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на придбання основної частини мисливської зброї. Наявність дозволу на придбання основної частини мисливської зброї підтверджується витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на придбання предметів і матеріалів фізичними особами, в якому зазначається вид та модель мисливської зброї, до якої дозволено придбання основної частини мисливської зброї.

Заміна основних частин зброї (у разі гарантійних випадків) на заводі-виготовлювачі або в майстерні з ремонту зброї здійснюється без отримання власником додаткового дозволу на їх придбання.

У разі заміни основної частини зброї, яка має ідентифікаційний номер, що внесений у ЄРЗ, власник звертається до органу (підрозділу) поліції для внесення необхідних змін у ЄРЗ та подає довідку від заводу-виготовлювача або майстерні з ремонту зброї про заміну основної частини зброї. Внесення таких змін у ЄРЗ органами (підрозділами) поліції здійснюється *протягом трьох робочих днів*.

Для продажу зброї, основних частин зброї, пристроїв через магазин з торгівлі зброєю їх власник отримує направлення на комісійний продаж в органі (підрозділі) поліції за місцем реєстрації зброї, основних частин зброї, пристроїв.

Для прийняття рішення про надання направлення на комісійний продаж відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подається заява про його надання.

Рішення про надання направлення на комісійний продаж приймається органами (підрозділами) поліції у строк, що *не перевищує п'яти робочих днів* від дня подачі документів.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) направлення на комісійний продаж відповідної зброї, основної частини зброї, пристрою. Наявність направлення на комісійний продаж такої зброї, основної частини зброї, пристрою підтверджується шляхом формування з ЄРЗ направлення на комісійний

продаж, у якому зазначаються відомості про зброю, основні частини зброї, пристрої, які підлягають передачі на комісійний продаж.

Після надання органом (підрозділом) поліції направлення на комісійний продаж магазину з торгівлі зброєю, до якого здано зброю, основні частини зброї, пристрої, протягом доби змінює інформацію в ЄРЗ про місце зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв, залишаючи при цьому незмінною інформацію про власника. Придбання зброї, основних частин зброї, пристроїв, зданих на комісійний продаж, здійснюється в загальному порядку, визначеному цією главою.

Повернення власнику зброї, основних частин зброї, пристроїв, які було здано ним на комісійний продаж, здійснюється магазином з торгівлі зброєю за наявності у власника чинних дозволу на їх зберігання, носіння або направлення на комісійний продаж.

Для прийняття рішення про переоформлення зброї, основних частин зброї, пристроїв із власника на іншу особу відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються такі документи:

заява;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Перед продажем (переоформленням) зброї, основних частин зброї, пристроїв магазин з торгівлі зброєю (орган (підрозділ) поліції) ідентифікує особу, яка бажає придбати зброю, основні частини зброї, пристрої, на підставі документів, що посвідчують її особу, та перевіряє в ЄРЗ інформацію про наявність у такої особи діючого дозволу на придбання відповідної зброї, основних частин зброї, пристроїв.

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про переоформлення (відмову в переоформленні) відповідної зброї, основної частини зброї, пристрою. Орган (підрозділ) поліції, яким здійснено переоформлення, видає (за необхідності) Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів та засобами ЄРЗ повідомляє про це відповідний орган (підрозділ) поліції, яким надано (оформлено) дозвіл на придбання зброї основної частини зброї, пристрою, що переоформлено.

Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів є підставою для перевезення власником до місця зберігання придбаної зброї, основних частин зброї, пристроїв.

Після придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, основних частин зброї, охолощеної, пневматичної, холодної зброї (крім холодної зброї - мисливських ножів, які придбані власниками мисливської вогнепальної зброї), пристроїв власник для отримання дозволу на їх зберігання та носіння повинен *протягом десяти днів з дня придбання* звернутися до відповідного органу (підрозділу) поліції для отримання рішення про надання дозволу на їх зберігання та носіння.

Для прийняття рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються такі документи:

заява;

копія договору страхування (крім пристроїв);

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

У разі якщо місце проживання власника відрізняється від зазначеного під час надання документів для отримання дозволу на придбання мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, додатково надається витяг із реєстру територіальних громад про нове задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування).

Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв приймаються органами (підрозділами) поліції у строк, що *не перевищує п'ятнадцяти робочих днів* від дня отримання документів.

На підставі Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв формується Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї.

Для прийняття рішення про надання дозволу на зберігання холодної зброї з метою колекціонування відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються такі документи:

заява;

по дві фотокартки розміром 10 × 15 см кожної одиниці зброї з обох боків у паперовій формі;

висновки експертних досліджень щодо віднесення предметів колекції до певного типу та виду холодної зброї, в яких також зазначені класифікаційні та ідентифікаційні ознаки цих предметів;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

На підставі поданих документів орган (підрозділ) поліції приймає Рішення про надання (відмову в наданні) дозволу на зберігання холодної зброї, з метою колекціонування. У ЄРЗ робиться запис про те, що така зброя є колекційною, про що зазначається у відповідному витягу з ЄРЗ.

На підставі Рішення про надання дозволу на зберігання холодної зброї з метою колекціонування формується Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання зброї.

Для перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування, їх власник отримує дозвіл на її перевезення в органі (підрозділі) поліції за місцем її реєстрації, для чого подає такі документи:

заява, в якій зазначаються мета звернення, перелік зброї (модель, серійний номер (за наявності)), що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут із зазначенням початкового й кінцевого пунктів перевезення, строк та підстава перевезення;

копія договору із суб'єктом охоронної діяльності або поліцією охорони (у разі його укладання);

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Орган (підрозділ) поліції може прийняти рішення про надання чи відмову в наданні відповідного дозволу. У випадку прийняття Рішення про надання дозволу на перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування, формується Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення предметів і матеріалів територією України.

Холодна зброя - мисливські ножі придбаваються громадянами за наявності дозволу органу (підрозділу) поліції на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї. При цьому магазин з торгівлі зброєю робить відмітку в книзі обліку холодної зброї - мисливських ножів та видає Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів.

За відсутності у громадянина дозволу органу (підрозділу) поліції на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї мисливські ножі придбаваються за дозволом на придбання холодної зброї в порядку, визначеному пунктом 12.2 Інструкції наказу №622. У такому випадку Експертною службою МВС вносяться в ЄРЗ відомості про таку холодну зброю - мисливський ніж.

Витяг з ЄРЗ про придбання зброї, предметів на придбану холодну зброю - мисливський ніж разом з дозволом на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї підтверджує право особи на зберігання та носіння холодної зброї - мисливського ножа виключно разом з мисливською вогнепальною зброєю під час полювання та прямування до/з місця проведення полювання без отримання додаткового дозволу органу (підрозділу) поліції.

Для прийняття рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються такі документи:

заява;

медична довідка;

копія договору страхування;

документи, визначені пунктом 3 Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв або

пунктом 6 розділу II Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв (для пристроїв);

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Орган (підрозділ) поліції може прийняти рішення про продовження чи відмову в продовженні строку дії дозволу. У випадку прийняття Рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв формується Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї.

Продовження строку дії дозволу на зберігання та носіння охолощеної зброї не потребується.

Продовження строку дії дозволу на перевезення холодної зброї, яка зберігається з метою колекціонування, здійснюється в порядку, визначеному для його надання. При цьому документи, які були подані під час отримання дозволу і є дійсними, повторно не подаються.

УВАГА! Не продовжується дія дозволу на зберігання, носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв та не здійснюється направлення їх на комісійний продаж, якщо за результатом огляду технічного стану виявлено дефекти, наведені в додатку 4 Інструкції наказу №622. Протягом 30 календарних днів від дати виявлення дефектів зброя, основна частина зброї, пристрій, які не підлягають ремонту, здаються власником до органів (підрозділів) поліції для знищення або передаються до заводів-виготовлювачів або майстерень з ремонту зброї для приведення у стан ММГ або УЧР, після чого їх облік у ЄРЗ припиняється.

Для прийняття рішення про надання дозволу на зберігання та носіння нагородної зброї власником відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів подаються до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції такі документи:

заява;

відомості про нагородження (оригінал або засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа про нагородження зброєю тощо);

одна фотокартка розміром 3,5 × 4,5 см в електронній або паперовій формі;

копія договору страхування;

довідка про огляд технічного стану і відстріл та нагородної вогнепальної зброї, видана установою Експертної служби МВС на ім'я особи, яку нагороджено;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Особи, нагороджені зброєю уповноваженими посадовими особами іноземних держав, подають оригінали документів про нагородження зброєю.

Якщо документ складений іноземною мовою, додається його офіційний переклад, засвідчений у встановленому законодавством порядку.

Орган (підрозділ) поліції може прийняти рішення про надання чи відмову в наданні відповідного дозволу. У випадку прийняття Рішення про надання дозволу на зберігання та носіння нагородної зброї формується Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї.

Особи, які мають нагородну вогнепальну зброю, **зобов'язані в місячний строк** зареєструвати таку зброю в уповноваженому підрозділі контролю за обігом зброї центрального органу управління поліції і одержати дозвіл на її зберігання, носіння.

УВАГА! Не потрібно отримання дозволу для придбання боєприпасів до нагородної зброї для підтримання навичок користування нею фізичними особами, які мають таку зброю, зареєстровану в установленому законодавством порядку в органах (підрозділах) поліції. Продаж боєприпасів до нагородної зброї, їх перевезення здійснюється на підставі дозволу на її зберігання та носіння.

Для прийняття рішення про надання дозволу на перевезення вогнепальної мисливської зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї ГУНП або центрального органу управління поліцією подаються такі документи:

заява, в якій зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патронів до них, запланованих до перевезення через митний кордон, строк та мета вивезення зброї;

копія запрошення, виданого власнику відповідним суб'єктом іноземної держави, та його переклад, засвідчений у встановленому порядку;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Орган (підрозділ) поліції може прийняти рішення про надання чи відмову в наданні відповідного дозволу. Наявність дозволу на перевезення такої зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них через митний кордон України підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення через митний кордон України, у якому зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, дозволених для перевезення через митний кордон України.

Для прийняття рішення про надання дозволу на перевезення нагородної зброї та боєприпасів до неї через митний кордон України відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів до уповноваженого

підрозділу контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією подаються такі документи:

заява, в якій зазначаються відомості про зброю, якою нагороджено, та кількість боєприпасів до неї, запланованих до перевезення через митний кордон;

лист (клопотання) органу державної влади, який здійснював нагородження;

засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа про нагородження зброєю;

копії першої та другої сторінок паспорта особи або посвідки на постійне проживання особи, якій вручено нагородну зброю;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Орган (підрозділ) поліції може прийняти рішення про надання чи відмову в наданні відповідного дозволу. Наявність дозволу на перевезення такої зброї, боєприпасів до неї через митний кордон України підтверджується Витягом з ЄРЗ про наявність дозволу на перевезення через митний кордон України, в якому зазначаються відомості про зброю, боєприпаси до неї, дозволені для перевезення через митний кордон України.

Особам, які мають у власності мисливську зброю, дозволяється придбання комплектуючих до мисливських набоїв (гільзи, мисливський порох, капсулі, дріб, кулі тощо) без отримання дозволу уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї на їх придбання (за наявності дозволу на зберігання, носіння мисливської зброї відповідної моделі та калібру), а також спорядження патронів до такої зброї для особистого використання (без права продажу чи передачі іншій особі).

Придбання, зберігання і перевезення боєприпасів до зброї, патронів до пристроїв дозволяється без отримання додаткового дозволу органів (підрозділів) поліції за умови наявності у власника чинного дозволу на зберігання, носіння мисливської вогнепальної зброї, пристрою, до яких придбаваються боєприпаси чи патрони.

Дозволяється придбання, зберігання і перевезення затворів до мисливської гладкоствольної зброї відповідної моделі (за наявності дозволу на зберігання, носіння такої зброї), без отримання дозволу органів (підрозділів) поліції на їх придбання, зберігання чи перевезення.

Дозволено оформлення документів в органах (підрозділах) поліції про передачу мисливської вогнепальної (за наявності основних частин зброї), пневматичної, холодної (у тому числі поміщеної в колекцію) і охолощеної зброї, пристроїв від одного власника іншому, а також переоформлення мисливської вогнепальної (за наявності основних частин зброї), пневматичної, холодної (у тому числі поміщеної в колекцію) і охолощеної зброї та пристроїв від особи, яка їх успадкувала після смерті власника, особі, що має дозвіл

органів (підрозділів) поліції на їх придбання, яке здійснюється в порядку, визначеному пунктами 12.2-12.5 Інструкції наказу №622.

У разі смерті власника нагородна, нарізна вогнепальна та інша зброя військових зразків, мисливська нарізна або гладкоствольна вогнепальна зброя, основні частини зброї та бойові припаси до неї, пневматична, холодна та охолощена зброя, пристрої та патрони до них у *п'ятиденний строк* здаються близькими особами до органів (підрозділів) поліції на тимчасове зберігання до вирішення питання щодо спадкування майна (але на строк не більше шести місяців).

Якщо хтось із спадкоємців бажає таку зброю (крім нагородної) залишити у власності та користуватися нею, вона може бути зареєстрована на його ім'я, для чого необхідно звернутися відповідно до процедури подання звернення фізичними особами для отримання в органах (підрозділах) поліції дозволів до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, пристрою.

Якщо серед спадкоємців немає осіб, які мають право на зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв, то зброя, основні частини зброї і пристрій у місячний строк після строку, указанного в абзаці першому цього пункту, повинні бути реалізовані в установленому законодавством України порядку особі, що має дозвіл органів (підрозділів) поліції на придбання зброї, основних частин зброї, пристрою, або здані на реалізацію в магазин, у якому здійснюється продаж зброї та боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них. Для реалізації успадкованої зброї, основних частин зброї, пристроїв спадкоємець (без отримання дозволу на їх зберігання та носіння) отримує направлення на комісійний продаж.

Нагородна вогнепальна зброя за погодженням з Національною поліцією України також може бути передана спадкоємцями до музею або залишена у власності спадкоємців після приведення її заводом-виготовлювачем або майстернею з ремонту зброї у стан ММГ або УЧР. Завод-виготовлювач або майстерня з ремонту зброї видає акт виконаних робіт з такої переробки, копія якого подається до органу (підрозділу) поліції, де знаходиться особова справа померлого власника, а оригінал залишається у спадкоємця або разом з експонатом передається до музею, про що органами (підрозділами) поліції вноситься відповідна інформація в ЄРЗ.

У разі позбавлення нагородженого відзнаки на підставі рішення суду, наказу органу, що вручив відзнаку, та у випадках, передбачених відповідними актами законодавства України, зброя підлягає здачі до органу (підрозділу) поліції, дозвіл на нагородну зброю анулюється та вносяться відповідні зміни в ЄРЗ.

Подарована мисливська вогнепальна нарізна, гладкоствольна, пневматична, холодна, охолощена зброя, пристрої реєструються в ЄРЗ за обдарованим, який має дозвіл на її придбання, для чого ним подаються відповідні документи надання дозволу на зберігання та носіння мисливської

нарізної, гладкоствольної зброї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв.

Спортсмени користуються закріпленою за ними спортивною нарізною, гладкоствольною та холодною зброєю тільки в межах стрілецьких тирів і стрільбищ без права зберігання її за місцем проживання. Зазначена зброя зберігається цими особами за загальними правилами.

Окремо слід зупинитися на порядку отримання **дозволів на придбання і зберігання (носіння) газових пістолетів і револьверів та патронів до них**, які видаються органами Національної поліції громадянам, які досягли 18-річного віку за умови наявності висновку (довідки) медичного закладу (лікувально-кваліфікаційної комісії) встановленої форми про те, що за станом здоров'я вони можуть володіти (користуватися) спеціальними засобами самооборони та ознайомлені з порядком їх зберігання (носіння) і застосування.

Порядок виготовлення, реалізації (продажу) суб'єктами підприємницької діяльності спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, а також їх придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування громадянами та юридичними особами визначається **Положенням про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування, спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 року №706.**

Кількість газових пістолетів (револьверів), які можуть бути у власності громадян, не обмежується. Право на придбання газових пістолетів і револьверів та патронів до них з метою захисту життя, здоров'я, честі та гідності своїх працівників мають також суб'єкти підприємницької діяльності, установи й організації. У такому випадку дозвіл має бути оформленим органами поліції на їх зберігання (носіння) на конкретного працівника, який досяг 18-річного віку, за умови наявності висновку (довідки) медичного закладу (лікувально-кваліфікаційної комісії) встановленої форми щодо цих працівників та ознайомлення з порядком їх зберігання (носіння) і застосування.

Дозволи на придбання і зберігання (носіння) газових пістолетів (револьверів) підписуються начальником органу поліції або особою, яка виконує його обов'язки:

- громадянам – за місцем проживання;
- суб'єктам підприємницької діяльності, установам і організаціям (на придбання) та їхнім працівникам (на зберігання, носіння) – за місцем реєстрації (юридичної адреси) установи, організації або суб'єкта підприємницької діяльності.

Дозволи на придбання газових пістолетів (револьверів) видаються органами поліції терміном на 3 місяці (не використаний у цей термін дозвіл повертається до органу поліції, який його видав); дозвіл на зберігання і носіння газових пістолетів (револьверів) видається на 3 роки. Придбані газові пістолети (револьвери) протягом 10 днів з дня придбання подаються до органу

поліції для реєстрації та оформлення дозволу на їх зберігання (носіння). При цьому подається також корінець дозволу на придбання з відміткою спеціалізованого магазину про продаж газового пістолету (револьверу).

Дозвіл на зберігання (носіння) газових пістолетів (револьверів) може бути виданий:

– кожному членові сім'ї власника газового пістолета (револьвера), який має на це право;

– не більш як трьом працівникам суб'єкта підприємницької діяльності, установи і організації на кожний газовий пістолет (револьвер).

УВАГА! Дозвіл на зберігання і носіння безномерних або саморобних газових пістолетів (револьверів) органами поліції не видається. Для продовження терміну дозволу на зберігання (носіння) газових пістолетів і револьверів (перереєстрації) власник зобов'язаний за один місяць до закінчення терміну дії дозволу подати заяву до органу поліції за місцем проживання (юридичною адресою), забезпечити умови зберігання, що виключають втрату та можливість викрадення спеціальних засобів самооборони. Ці засоби повинні зберігатися у дерев'яних або металевих ящиках за місцем роботи або проживання власника (користувача), до них не повинні мати доступ сторонні особи. В усіх випадках носіння газових пістолетів (револьверів) власник (користувач) зобов'язаний мати при собі дозвіл органу поліції на право їх зберігання (носіння). У разі відсутності у особи такого дозволу пістолет (револьвер) до розгляду справи вилучається працівниками органів поліції у встановленому порядку.

Органи поліції дозволу на придбання, зберігання (носіння) газових пістолетів (револьверів) не видають, а видані дозволу анулюють, якщо:

1. Є висновок (довідка) медичного закладу (лікувально-кваліфікаційної комісії) встановленої форми, який свідчить про те, що така особа за станом здоров'я не може володіти спеціальними засобами самооборони.

2. Є відомості про систематичне порушення особою громадського порядку, зловживання спиртними напоями, вживання наркотичних речовин без призначення лікаря.

3. Надійшло повідомлення такій особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, а також засудження до позбавлення волі.

4. Є непогашена або незнята у встановленому порядку судимість за тяжкий злочин або злочин, скоєний із застосуванням спеціальних засобів самооборони сльозогінної та дратівної дії.

5. Особа умовно засуджена з іспитовим терміном або засуджена до виправних робіт.

6. Є вирок суду щодо такої особи, виконання якого відстрочено.

У таких випадках, що не терплять зволікань, газові пістолети (револьвери) та патрони до них можуть бути вилучені органами поліції негайно (див. п.19 Положення). Після анулювання органом поліції дозволу на зберігання (носіння) газового пістолета (револьвера) цей засіб і патрони до нього разом з дозволом вилучаються.

Вилучений газовий пістолет (револьвер) і патрони до нього здаються на комісійний продаж у спеціалізований магазин. Отримані від їх продажу кошти (з відрахуванням витрат, пов'язаних з реалізацією) повертаються власнику такого засобу або його представнику.

У разі смерті власника газовий пістолет (револьвер) і патрони до нього зберігаються його родичами до вирішення питання про спадкоємця майна. Якщо хто-небудь із спадкоємців має право на отримання дозволу на зберігання (носіння) газового пістолета (револьвера), то йому в установленому порядку органами поліції може бути виданий такий дозвіл.

Якщо серед спадкоємців немає осіб, які мають право на його зберігання, він у місячний термін передається родичами померлого власника до органу поліції для реалізації із правом на отримання від продажу коштів з відрахуванням витрат, пов'язаних з реалізацією. Якщо спадкоємець протягом місяця з дня набуття права власності не подав документи до органу поліції на отримання дозволу на зберігання (носіння) газового пістолета (револьвера), то він підлягає вилученню. Забороняється передавати газові пістолети (револьвери) та патрони до них іншим особам без дозволу органу поліції.

У разі зміни місця проживання власник газового пістолета (револьвера) зобов'язаний звернутися до органу поліції з проханням про зняття його з обліку і вказати нове місце проживання. Після прибуття до нового місця проживання власник такого засобу зобов'язаний у 10-денний термін подати документи до органу поліції для взяття його на облік.

Газовий пістолет (револьвер), що став непридатний для подальшого використання (не підлягає ремонту), не реєструється (не перереєстровується) і у місячний термін здається власником до органу поліції без відшкодування його вартості для зняття з обліку. Непридатність до подальшого використання визначається органом поліції на підставі відповідності вимогам технічних умов його виготовлення та сертифіката встановленого зразка.

Використані та непридатні для подальшого користування спеціальні засоби самооборони підлягають утилізації у встановленому порядку. У разі втрати або крадіжки газового пістолета (револьвера) власник зобов'язаний негайно повідомити про це в орган поліції.

У разі втрати зброї, основних частин зброї, пристрою власник зобов'язаний негайно повідомити про це органи поліції за місцем встановлення факту втрати зброї та за місцем перебування її на обліку.

§ 2. Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів окремими категоріями громадян

Положеннями чинних нормативно-правових актів у сфері дозвільної системи визначено низку категорій громадян, для яких передбачено особливий порядок придбання, зберігання та носіння, перевезення зброї, серед яких:

- військовослужбовці Збройних Сил України, інших військових формувань;
- особи молодшого, середнього і вищого складу поліції України;
- особи, звільнені зі служби в поліції, а також колишні працівники міліції;
- посадові особи апарату Верховної Ради України;
- працівники судів;
- працівники правоохоронних органів;
- особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві;
- народні депутати України;
- члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону;
- близькі родичі працівників суду, правоохоронних органів;
- державні службовці;
- журналісти.

Розглянемо окремі особливості, встановлені для таких категорій громадян.

Для прийняття рішення про надання дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, основної частини зброї поліцейськими, військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, подаються такі документи:

заява;

довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (крім охолощеної зброї) або копії відповідного документа про закріплення вогнепальної зброї;

одна фотокартка розміром 3,5 × 4,5 см в електронній або паперовій формі;

довідка з місця служби;

платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги.

Поліцейські, а також особи, звільнені зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону України «Про Національну поліцію», або колишні працівники міліції, звільнені зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу (службу) в інші міністерства, центральні органи виконавчої влади, установи, організації, мають право на отримання дозволів на придбання, зберігання та носіння пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії (далі – пристрої).

Умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів для зазначеної категорії осіб регламентовано **Інструкцією про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми працівниками міліції, затвердженою наказом МВС України від 29 березня 2016 року №223.**

Такі дозволи видаються уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях і м. Києві.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про надання дозволу на придбання пристрою, крім документів, визначених у п. 12.12 глави 12 розділу II Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом

МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 (далі – Інструкція наказу № 622) додатково необхідно подати:

1) поліцейському:

довідку з місця служби;

копію документа про закріплення за поліцейським вогнепальної зброї (у разі відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, форму якої наведено в додатку 9 до Інструкції наказу № 622);

2) особі, звільненій зі служби:

довідку або інший документ, передбачений законодавством, який підтверджує, що особа була звільнена зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону або звільнена зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу (службу) в інші міністерства, центральні органи виконавчої влади, установи, організації.

УВАГА! Під час подання документів для надання дозволу на придбання пристрою поліцейським медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи або витяг з Реєстру медичних висновків (далі – медична довідка) не подається.

Поліцейські, а також особи, звільнені зі служби, повинні **протягом десяти днів** з дня придбання пристрою звернутися до органу (підрозділу) поліції для отримання дозволу на зберігання, носіння пристрою в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Дозволи на придбання, зберігання, носіння пристроїв не надаються, їх перереєстрація (продовження строку дії відповідних дозволів) не проводиться, а надані дозволи анулюються у випадках, визначених пунктом 5.1 глави 5 розділу I Інструкції наказу № 622.

Строк дії дозволу на зберігання, носіння пристрою – **3 роки**.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристрою, крім документів, визначених пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622, додатково подаються такі документи:

поліцейськими – довідка з місця служби; копія документа про закріплення за поліцейським вогнепальної зброї (у разі відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, форму якої наведено в додатку 9 до Інструкції наказу № 622);

особами, звільненими зі служби, – довідка або інший документ, передбачений законодавством, який підтверджує, що особа була звільнена зі служби в поліції відповідно до пунктів 1-4, 7, 8 частини першої статті 77 Закону або звільнена зі служби в органах внутрішніх справ через хворобу, обмежений стан здоров'я, за віком, у зв'язку із скороченням штатів, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу до інших

міністерств, відомств, організацій (у разі їх відсутності в документах, що стали підставою для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про надання дозволу на придбання пристрою).

Під час подання документів для продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристрою поліцейським медична довідка не подається.

Поліцейські та особи, звільнені зі служби, зобов'язані забезпечити зберігання пристрою відповідно до вимог, визначених пунктом 12.12 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Положенням про порядок видачі народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання, затвердженим наказом МВС України від 24 липня 1996 року №524, передбачено тимчасове користування, обліку, зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї народними депутатами та окремими посадовими особами, яким, відповідно до законодавства, дозволено тимчасове користування вогнепальною зброєю.

Видача вогнепальної зброї народним депутатам здійснюється за їх особистою заявою, а окремим посадовим особам за поданням Голови Верховної Ради України або його Першого заступника, працівниками служб озброєння управлінь матеріально-технічного і тилового забезпечення, господарчих управлінь, відділів ГУНП за місцем проживання таких осіб.

Умовами видачі народним депутатам та окремим посадовим особам вогнепальної зброї у тимчасове користування є:

– проведення з ними спеціальних занять з вивчення вимог відповідних законодавчих та нормативних актів щодо застосування зброї, її матеріальної частини, заходів безпеки у поводженні з нею, прийомів володіння і правил стрільби та виконання практичних стрільб і прийняття від них заліків згідно з навчальним та тематичним планами;

– наявність умов за місцем проживання таких осіб для зберігання вогнепальної зброї, за результатами обстеження яких складається акт.

У тимчасове користування народному депутату чи окремій посадовій особі може видаватися **один пістолет**, боєкомплект патронів до нього та кобура для їх носіння. Для проведення практичних стрільб та складання заліків з них передбачається 120 патронів на один пістолет на рік.

Така зброя повинна зберігатися в металевих сейфах або ящиках, прикріплених до стіни чи підлоги, за місцем постійного проживання таких осіб з унеможливленням доступу до неї сторонніх осіб. Якщо такі умови відсутні, то зброя підлягає здачі на зберігання до чергової частини територіального органу поліції, що видав зброю.

У всіх випадках перевезення чи носіння зброї народні депутати та окремі посадові особи, яким вона видана в тимчасове користування, повинні мати посвідчення органу поліції на право її зберігання та носіння.

У випадку втрати чи псування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї та пристосувань для їх носіння народні депутати та окремі посадові особи відшкодовують їх вартість у десятикратному розмірі.

Положенням про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, затвердженим наказом МВС від 24 липня 1996 року №523, передбачено порядок видачі дозволів працівникам суду чи правоохоронних органів та їх близьким родичам, згідно із Законом України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

У тимчасове користування працівникам суду чи правоохоронних органів та їх близьким родичам може видаватися:

- один пістолет, боєкомплект патронів до нього та кобура для їх носіння;
- або один газовий пістолет (револьвер) та комплект патронів до нього, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії;
- у необхідних випадках можуть видаватися бронежилети.

Зброя видається на підставі:

- заяви особи, яка потребує захисту;
- проведення відповідної перевірки такої заяви компетентним органом;
- винесення за результатами перевірки мотивованої постанови із зазначенням конкретних заходів щодо забезпечення безпеки таких осіб та строків їх здійснення.

Видача зброї, боєприпасів до неї, а також засобів індивідуального захисту працівникам судів і правоохоронних органів, а також особам, які беруть участь у кримінальному судочинстві, здійснюється працівниками служб озброєння управлінь матеріально-технічного і тилового забезпечення, господарчих управлінь, відділів ГУНП.

Умовами видачі працівникам судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, зброї та спецзасобів є:

- наявність мотивованої постанови компетентного органу про здійснення заходів безпеки відносно осіб, які потребують відповідного захисту;
- наявність медичної довідки про стан їх здоров'я;
- проведення з такими особами спеціальних занять згідно з навчальним та тематичним планами з вивчення вимог відповідних законодавчих і нормативних актів;
- наявності умов для зберігання зброї за місцем проживання таких осіб, за результатами обстеження яких складається акт.

Така зброя повинна зберігатися в металевих сейфах або ящиках, прикріплених до стіни чи підлоги, за місцем постійного проживання таких осіб. До зброї не повинні мати доступ сторонні особи.

Передача іншим особам вказаної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів забороняється. За відсутності потреби в зберіганні вогнепальної зброї вона підлягає здачі до чергової частини органу внутрішніх справ, що видав зброю. У разі відсутності умов для надійного зберігання такої зброї та боєприпасів до неї за місцем тимчасового перебування працівника суду і правоохоронних органів, а також особи, яка бере участь у кримінальному судочинстві, зброя підлягає здачі до чергової частини органу внутрішніх справ за місцем проживання або тимчасового перебування таких осіб, про що робиться відповідний запис у книзі видачі озброєння та спеціальних засобів органу внутрішніх справ, до якого здано зброю, боєприпаси та спеціальні засоби на тимчасове зберігання.

Зберігання вказаної вогнепальної зброї в територіальних органах поліції здійснюється в порядку, передбаченому для зберігання табельної зброї органів і підрозділів МВС України.

У всіх випадках перевезення чи носіння вказаних предметів, їх користувачі повинні мати дозволи на право їх зберігання і носіння.

Про втрату чи крадіжку вогнепальної зброї та спеціальних засобів індивідуального захисту особа, якій вони були видані, негайно письмово повідомляє керівництво територіального органу поліції за місцем скоєння події та орган, що видав зброю і спеціальні засоби. Порушення кримінальних справ та проведення службових розслідувань у таких випадках здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

У випадку втрати чи псування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту, кобур для їх носіння працівники судів і правоохоронних органів, а також особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві, відшкодовують їх вартість у десятикратному розмірі. Продаж, застава чи передача іншим особам вогнепальної зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту, виданих в особисте користування особі, стосовно якої здійснюються заходи безпеки, забороняється і тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

ГУНП узагальнені відомості про видачу, а також випадки втрати чи крадіжки виданих у тимчасове користування працівникам судів і правоохоронних органів, а також особам, які беруть участь у кримінальному судочинстві, вогнепальної зброї або спеціальних засобів індивідуального захисту, непридатність їх до подальшого користування доповідають до ГУВ і МТЗ МВС України щоквартально до 5 числа, наступного за звітним періодом місяця.

У разі прийняття органом, що виніс мотивовану постанову про застосування заходів безпеки, рішення про їх скасування, вогнепальна зброя та спеціальні засоби індивідуального захисту в десятиденний термін повертаються особами, яким вони були видані, до органу внутрішніх справ, що їх видав.

Тимчасовою Інструкцією про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертальної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами, затвердженою наказом МВС України від 13 червня 2000 року № 379, визначено порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертальної дії (далі – пристрої).

Видача дозволів на придбання, зберігання та носіння пристроїв здійснюється підрозділами контролю за обігом зброї, що функціонують у ГУНП в областях.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про надання дозволу на придбання пристрою, крім документів, визначених пунктом 12.2 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622, додатково подаються такі документи:

народними депутатами, державними службовцями, працівниками суду – довідка з місця роботи (служби);

близькими родичами працівників суду, правоохоронних органів – довідка з місця роботи (служби) близького родича - працівника суду чи правоохоронного органу та документи, що підтверджують ступінь споріднення з ним;

особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – копія рішення про застосування заходів безпеки, засвідчена в установленому законодавством порядку;

членами громадських формувань – засвідчена в установленому законодавством порядку копія посвідчення члена громадського формування;

журналістами – довідка з місця роботи та засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що засвідчує його професійну належність.

Для прийняття органом (підрозділом) поліції рішення про продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристроїв, крім документів, визначених пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622, додатково подаються такі документи:

народними депутатами, державними службовцями, працівниками суду, військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, крім військовослужбовців, які проходять строкову військову службу,

особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, – довідка з місця роботи (служби);

близькими родичами працівників суду, правоохоронних органів – довідка з місця роботи (служби) близького родича - працівника суду чи правоохоронного органу та документи, що підтверджують ступінь споріднення з ним;

особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, – копія рішення про застосування заходів безпеки, засвідчена в установленому законодавством порядку;

членами громадських формувань – засвідчена в установленому законодавством порядку копія посвідчення члена громадського формування;

журналістами – довідка з місця роботи та засвідчена в установленому законодавством порядку копія документа, що засвідчує його професійну належність.

Під час подання документів для продовження строку дії дозволу на зберігання, носіння пристроїв військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, особовим складом (персоналом) інших державних правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, за яким закріплено вогнепальну зброю, медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи за формою, наведеною в додатку 1 до Порядку видачі медичної довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20 жовтня 1999 року № 252, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 листопада 1999 року за № 768/4061, або витяг із Реєстру медичних висновків не подається.

Особи, на яких поширюється ця Інструкція, повинні **протягом десяти днів** із дня придбання пристрою звернутися до органу (підрозділу) поліції для отримання дозволу на зберігання, носіння пристрою в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Строк дії дозволу на зберігання, носіння пристрою – **3 роки**.

Дозволи на придбання, зберігання, носіння пристроїв не надаються, їх перереєстрація (продовження строку дії відповідних дозволів) не проводиться, а надані дозволи анулюються у випадках, визначених пунктом 5.1 глави 5 розділу I Інструкції наказу № 622.

Облік пристроїв здійснюється в електронній формі засобами функціональної підсистеми «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ.

УВАГА!!! Працівники, їх близькі родичі та особи, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народні депутати України, члени громадських формувань, військовослужбовці, державні службовці, а також журналісти, зобов'язані забезпечити належне зберігання пристрою.

§ 3. Порядок видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану

Після запровадження правового режиму воєнного стану в Україні було прийнято наказ МВС України від 01 березня 2022 року № 170, яким визначено особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії зазначеного спеціального адміністративно-правового режиму.

Зокрема, на період дії воєнного стану встановлено такі особливості:

1) Видача уповноваженими підрозділами Національної поліції України громадянам дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї (далі – мисливська зброя) та набоїв до неї здійснюється за поданою на ім'я керівника органу поліції за місцем проживання (перебування) заявника письмовою заявою про видачу дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї (далі – заява) за наявності документа, що посвідчує особу.

До заяви додаються:

копії сторінок паспорта громадянина України (для осіб, яким видано паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм, – копію паспорта та витягу з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання);

за наявності копія військового квитка осіб рядового, сержантського і старшинського складу, військового квитка офіцера запасу, копія посвідчення пенсіонера або ветерана військової служби, органів внутрішніх справ, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Служби судової охорони, державної пожежної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, служби цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України чи Державної кримінально-виконавчої служби України, або копія посвідчення члена громадського формування з охорони громадського порядку, або копія дозволу на зброю.

2) Дозволи на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї оформляються, переоформляються після проведення за можливості органами поліції у встановленому порядку перевірок, тривалість яких не повинна перевищувати двох днів, щодо відсутності таких обставин:

– наявності в особи медичних протипоказань до виконання вказаних функціональних обов'язків та володіння зброєю;

– наявності даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП));

– систематичного порушення вимог цієї Інструкції щодо зберігання, перевезення, використання раніше придбаної зброї, пристроїв (притягнення два чи більше разів протягом року до адміністративної відповідальності за статтями 174, 190, 191, 193, 194, 195 КУпАП);

– керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 130 КУпАП);

– розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за частинами другою, третьою статті 178 КУпАП);

– незаконного виробництва, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності два чи більше разів за статтею 44 КУпАП);

– вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП);

– наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника в праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;

– надходження від уповноваженого органу до УП ЦОУП, УП ГУНП інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через не встановлення її місцезнаходження;

– наявності в особи судимості за злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

– відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поведіння з ними та їх застосування;

– відсутності права, визначеного актами законодавства, на придбання, зберігання і носіння пристроїв;

– наявності рішення суду про конфіскацію чи оплатне вилучення зброї, основної частини зброї, пристрою (протягом року з дня набрання законної сили);

3) Дозвіл на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї уповноваженими підрозділами Національної поліції України видається на строк дії правового режиму воєнного стану.

4) Уповноваженими підрозділами Національної поліції України здійснюється анулювання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї у разі встановлення нормативно визначених обставин.

5) Уповноваженими підрозділами Національної поліції України здійснюється прийняття та облік вогнепальної зброї, які громадяни зобов'язані здати до органів поліції не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

Отримана за спрощеною процедурою у період дії воєнного стану зброя не пізніше 10 днів після його припинення або скасування може бути оформлена за наявності підстав та з дотриманням встановленого порядку.

§ 4. Порядок обліку власників зброї

Облік власників мисливської нарізної, мисливської гладкоствольної, нагородної, пневматичної, охолощеної, а також холодної зброї, пристроїв (далі – власник) здійснюється в електронній формі засобами ЄРЗ.

На кожного власника (крім власника відомчої зброї) заводиться особова справа. Особові справи ведуться в електронній формі засобами ЄРЗ або паперовій формі.

Особові справи в паперовій формі на власників мисливської нарізної, нагородної зброї та пристроїв ведуться в УП ГУНП, на власників мисливської гладкоствольної, пневматичної, охолощеної та холодної зброї – у територіальних підрозділах поліції.

Облік власників холодної зброї – мисливських ножів, придбаних на підставі дозволу на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї, в органах (підрозділах) поліції окремо не ведеться, при цьому відомості щодо придбаних мисливських ножів долучаються до особової справи власника, на підставі дозволу на зберігання та носіння якого було придбано мисливський ніж.

У разі якщо у фізичної особи залишається лише холодна зброя – мисливський ніж, який було придбано на підставі дозволу на зберігання та носіння мисливської вогнепальної зброї, отримання дозволу на нього здійснюється в порядку, визначеному пунктом 12.5 глави 12 розділу II Інструкції наказу № 622.

Особова справа в паперовій формі має містити всі документи, подані для отримання відповідного дозволу, матеріали перевірок (у тому числі рапорти перевірок за місцем проживання), документи, які є підставою для анулювання дозволу чи відмови в наданні дозволу, згідно із Інструкцією наказу № 622.

Ведення особових справ в електронній формі здійснюється шляхом наповнення ЄРЗ відповідними електронними документами.

Особові справи в паперовій формі зберігаються в уповноваженому підрозділі контролю за обігом зброї.

Магазини з торгівлі зброєю за місцем провадження господарської діяльності зберігають оригінали заяв (клопотань), поданих заявниками для отримання передбачених Інструкцією наказу № 622 дозволів, **протягом п'яти років з дня їх отримання**. Інші документи, після внесення їх сканованих копій у ЄРЗ та прийняття органом (підрозділом) поліції відповідного рішення, повертаються заявнику.

Подача документів через ЄРЗ фіксується в книзі обліку заяв (клопотань) з питань дозвільної системи, поданих через магазин з торгівлі зброєю, яка має бути пронумерована, прошнурована та скріплена печаткою органу (підрозділу) поліції за місцем діяльності такого магазину.

У разі припинення діяльності магазину з торгівлі зброєю, книги обліку заяв (клопотань) з питань дозвільної системи, поданих через магазин з торгівлі зброєю, та оригінали заяв передаються для подальшого зберігання до органу (підрозділу) поліції за місцем діяльності такого магазину. Така передача здійснюється **за актом прийому-передачі протягом 30 календарних днів з дня припинення діяльності такого магазину**.

У разі зміни місця проживання власник протягом **30 календарних днів** подає до органу (підрозділу) поліції за новим місцем проживання заяву та витяг із реєстру територіальних громад про нове задеклароване/zareєстроване місце проживання (перебування).

За результатами розгляду документів орган (підрозділ) поліції приймає рішення про зміну (відмову у зміні) місця зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв. Зміна місця зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв підтверджується витягом з Єдиного реєстру зброї про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв, патронів до них, у якому зазначається нове місце проживання власника зброї, основної частини зброї, пристрою.

Особова справа власника, яка ведеться в паперовій формі, надсилається до органу (підрозділу) поліції за новим місцем проживання, а в ЄРЗ вноситься інформація про нове місце зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв. У разі вилучення зброї у випадках, передбачених законодавством, добровільної її здачі до органу (підрозділу) поліції, її продажу, смерті власника, припинення обліку предметів і матеріалів з підстав, передбачених Інструкцією наказу № 622, особова справа здається в архів, про що в ЄРЗ робиться відповідний запис.

У разі залишення власником свого місця проживання разом із зброєю, основними частинами зброї, пристроями на строк від одного до шести місяців такий власник повинен подати заяву, із зазначенням строку та адреси тимчасового перебування. У такому випадку особова справа, яка ведеться в паперовій формі, до іншого органу (підрозділу) поліції не надсилається, в ЄРЗ вноситься інформація про строк та адресу тимчасового перебування власника і засобами ЄРЗ повідомляється відповідний орган (підрозділ) поліції. Про

закінчення строку тимчасового перебування власник відповідно до порядку, визначеного цим абзацом, повідомляє орган (підрозділ) поліції, в якому він перебуває на обліку.

Особові справи власників, книги обліку заяв (клопотань) з питань дозвільної системи, поданих до уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї, обліковуються і зберігаються в умовах, що унеможливають доступ до них сторонніх осіб.

§ 5. Контроль за зберіганням вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, що належать фізичним особам

У п. 21 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» серед основних повноважень поліції визначено здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів Національної поліції.

Контроль за зберіганням вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, що належать фізичним особам, здійснюється уповноваженими підрозділами контролю за обігом зброї відповідно до законодавства.

Перевірка порядку зберігання зброї, пристроїв, що належать фізичним особам, проводиться:

- поліцейськими патрульної поліції;
- дільничними офіцерами поліції;
- поліцейськими офіцерами громади.

У спеціалізованій літературі зазначено, що контроль за зберіганням вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв, що належать фізичним особам, здійснюється за такими формами:

1. Систематичні перевірки фізичних осіб - власників зброї за місцем їх проживання.

2. Виявлення фактів порушення шляхом здійснення поліцейських заходів за наявності передбачених законом підстав:

– перевірки документів, що підтверджують відповідне право особи на зберігання, використання чи перевезення зброї та боєприпасів, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, дозволів, виданих підрозділами контролю за обігом зброї;

– огляду одиниць зброї, боєприпасів до них, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони;

– огляду приміщень, де виготовляється, реалізується шляхом продажу, зберігається та використовується зброя, спеціальні засоби індивідуального захисту та активної оборони.

3. Проведення комплексних та цільових оперативно-профілактичних заходів із залученням інших підрозділів поліції¹⁵.

На перевірку порядку зберігання зброї, пристроїв, що належать фізичним особам, уповноваженому працівнику органу (підрозділу) поліції оформлюється **завдання**, яке може надаватися як на кожного власника окремо, так і на групу власників за списком (у тому числі в електронній формі).

Про результати перевірки порядку зберігання зброї, пристрою фізичною особою складається рапорт, сканована копія якого вноситься в ЄРЗ, а паперова копія долучається до особової справи власника в паперовій формі.

Під час здійснення перевірок порядку зберігання зброї, пристроїв, що належать фізичним особам, уповноваженому працівнику органу (підрозділу) поліції доцільно пам'ятати про такі правила зберігання:

– зброя, бойові припаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, що належать громадянам, мають зберігатися в металевих ящиках, сейфах, спеціально виготовлених для зберігання зброї, за місцем їх постійного проживання або в місцях тимчасового перебування власників (дачних будинках тощо) та які виключають вільний доступ до них сторонніх осіб;

– зброя, пристрої мають бути в розрядженому стані;

– у випадку зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв у місцях тимчасового перебування власника власник зобов'язаний повідомити про це органи (підрозділи) поліції;

– під час перенесення або перевезення вогнепальна, пневматична зброя має бути у розрядженому стані та знаходитися у спеціальному чохлі, кейсі, футлярі тощо, а її власник зобов'язаний мати при собі дозвіл органу (підрозділу) поліції на зберігання та носіння такої зброї, основних частин зброї та пристроїв або Витяг з ЄРЗ про наявність дозволу на зберігання, носіння зброї.

Дозволяється за погодженням з органами (підрозділами) поліції, де зареєстрована зброя, основні частини зброї та пристрої, тимчасове їх зберігання без права використання в іншого члена сім'ї або найближчої близької особи, а в разі їх відсутності – в органах (підрозділах) поліції або в інших громадян, які мають відповідні дозволи на зберігання особистої зброї на час тривалого (понад три місяці) відрадянства, перебування на військових зборах або проходження власником строкової служби у Збройних Силах України при дотриманні встановлених правил її зберігання. В ЄРЗ та особових справах у паперовій формі власників робиться запис про передачу зброї, основних частин зброї на тимчасове зберігання.

¹⁵ Підвищення кваліфікації дільничних офіцерів поліції / Національна поліція України, Координатор проєктів ОБСЄ. Київ, 2016. С. 473–474; Організація діяльності дільничних офіцерів поліції : навч. посіб. / С.С. Вітвіцький, О.М. Мердова, О.М. Головков та ін. ; за заг. ред. С.С. Вітвіцького. Київ: ВД «Дакор», 2023. С. 98.

У разі втрати зброї, основної частини зброї, пристрою власник зобов'язаний негайно повідомити про це органи (підрозділи) поліції за місцем встановлення факту втрати зброї, основної частини зброї, пристрою та за місцем перебування їх на обліку. Підставою для внесення відомостей в ЄРЗ про втрату зброї, основної частини зброї, пристрою є відомості про реєстрацію в органі (підрозділі) поліції заяви (повідомлення) про їх втрату.

Окремо слід зупинитися на реалізації контрольних повноважень дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, які відповідно до пп. 8 п. 3 розділу II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженої наказом МВС України від 28 липня 2017 року №650, мають право здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами порядку та правил зберігання і використання зброї, спеціальних засобів, вибухових речовин та матеріалів, боєприпасів, на які поширюється дозвільна система, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведження з ними та правил використання.

Необхідно відзначити, що дільничний офіцер поліції або поліцейський офіцер громади зобов'язаний порушити перед підрозділами контролю за обігом зброї питання про анулювання виданого дозволу:

– у випадку виявлення дільничним офіцером поліції на території обслуговування громадян, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання;

– на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

ГЛАВА 5. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВНОВАЖЕНЬ ПІДРОЗДІЛІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЇ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

§ 1. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї щодо впливу на боржників зі сплати аліментів

Відповідно до п. 3 ч. 9 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження» за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за чотири місяці, державний виконавець вносить вмотивовану постанову про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, - до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

Якщо аліменти сплачуються на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, постанови про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, виносяться державним виконавцем за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці.

Вказана постанова готується державним виконавцем на бланку відповідного органу Державної виконавчої служби та має містити відповідні реквізити, встановлені п. 7 Розділу I Інструкції з організації примусового виконання рішень, а саме:

1) номер виконавчого провадження;

2) вступну частину із зазначенням:

назви постанови, дати видачі постанови та місця її винесення;

найменування органу державної виконавчої служби, прізвища, імені та по батькові державного виконавця, який виніс постанову або прізвища, імені та по батькові приватного виконавця, який виніс постанову, найменування виконавчого округу, в якому він здійснює діяльність;

назви виконавчого документа, коли та ким виданий, резолютивної частини документа (далі – реквізити виконавчого документа);

за зведеним виконавчим провадженням – прізвища, імені та по батькові боржника - фізичної особи, повного найменування боржника - юридичної особи та дати об'єднання виконавчих проваджень у зведене;

мотивувальну частину із зазначенням мотивів, з яких виконавець прийняв відповідне рішення (дійшов певних висновків), і посилення на норму закону, на підставі якого винесено постанову;

3) резолютивну частину із зазначенням:

прийнятого виконавцем рішення;

строку і порядку оскарження постанови.

Постанова підписується виконавцем та скріплюється печаткою. Постанова складається у необхідній кількості примірників, один з яких залишається у виконавчому провадженні, а інші надсилаються за належністю.

Якщо постанова надсилається у формі електронного документа, на таку постанову накладається кваліфікований електронний підпис із застосуванням засобів кваліфікованого електронного підпису, які мають вбудовані апаратно-програмні засоби, що забезпечують захист записаних на них даних від несанкціонованого доступу, від безпосереднього ознайомлення із значенням параметрів особистих ключів та їх копіювання.

При надходженні постанови про тимчасове обмеження боржника у праві користування зброєю працівники підрозділів контролю за обігом зброї діють згідно з наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів».

Відповідно до розділу 4 зазначеної вище Інструкції органам поліції надано право: на підставі вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користуватися зброєю, основними частинами зброї, пристроями тимчасово обмежувати у праві користуватися зброєю, основними частинами зброї, пристроями (тимчасово вилучати на відповідальне зберігання дозволи на зберігання, носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв, видані в паперовій формі) із відповідним врученням боржнику зобов'язання, яке надає право виключно на зберігання такої зброї, основних частин зброї, пристроїв. Зняття тимчасового обмеження в праві користуватися зброєю, основними частинами зброї, пристроями (повернення власнику дозволів на зберігання, носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв, виданих у паперовій формі) здійснюється на підставі відповідної постанови державного виконавця, судового рішення.

Відомості про проведення зазначеної дій вносяться в ЄРЗ.

Крім того, при наявності відповідної вмотивованої постанови заборонена видача дозволів на придбання зброї, а також на її перереєстрацію.

Забороняється використання власником вогнепальної мисливської, пневматичної та охолощеної зброї, пристроїв за наявності вмотивованої постанови державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії.

Після вилучення у власника зброї дозволу на право її зберігання, зброя та боєприпаси до неї повинні зберігатись тільки у спеціально відведеному для цього місці, тобто в металевому ящику або сейфі, спеціально виготовленому для зберігання зброї, за місцем постійного проживання боржника.

Звернемо увагу, що у випадку застосування до власника зброї тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями матеріальними снарядами не смертельної дії, він попереджається про можливе настання адміністративної відповідальності за ст. 190, 191 КУпАП у випадку невиконання зазначеного обмеження.

У випадку виконання боржником своїх зобов'язань щодо погашення заборгованості зі сплати аліментів, що підтверджується відповідними документами у повному обсязі, не пізніше наступного робочого дня державним виконавцем виноситься постанова про скасування обмеження у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями матеріальними снарядами не смертельної дії, яка направляється до відповідного органу поліції.

УВАГА! До Закону України «Про виконавче провадження» 27 липня 2022 року було внесено зміни у Розділі XIII «Прикінцеві та перехідні положення» в частині зупинення дії постанов державних виконавців про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, спорядженими гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії. **Отже, на період дії воєнного стану такий примусовий захід працівниками Національної поліції не застосовується.**

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ**ЗОБОВ'ЯЗАННЯ****від 01.02.2024 № 1**Видане Кропивницьким РУП ГУНП в Кіровоградській області

(найменування органу поліції, який видав зобов'язання)

Іванову Івану Івановичу, ВС 234657, виданий Ленінським РВ КМУ ГУМВС України

(прізвище, ініціали власника зброї, пристроїв, серія, номер паспорта)

в Кіровоградській області, 03.09.2008на підставі постанови (рішення) уповноваженого органу Фортечного відділу Державноївиконавчої служби у м. Кропивницький державного виконавця Петрова П.П. від29.01.2024

(посада, прізвище, ініціали, дата винесення постанови)

про встановлення тимчасового обмеження у праві користування (користування та розпоряджання) зброєю, основними частинами зброї, пристроями.

Я, Іванов Іван Іванович, ознайомлений із постановою (рішенням)

(прізвище, ініціали власника зброї, пристроїв)

уповноваженого органу та зобов'язуюся виконувати її (його) вимоги щодо встановленого стосовно мене тимчасового обмеження в праві користування (користування та розпоряджання):

вогнепальною мисливською зброєю «ТОЗ-БМ», к. 16 №47100

(вид, марка, калібр, номер зброї, пристроїв)

Дозвіл на право зберігання, носіння зброї №4333, виданий Кропивницьким РУП

(номер дозволу, ким і коли виданий)

ГУНП в Кіровоградській області 03 січня 2022 року

01 лютого 2024 року

(підпис)

І.І. Іванов

(ініціали, прізвище власника зброї, пристроїв)

Посадова особа органу поліції, яка отримала дозвіл на право зберігання, носіння зброї та

вручила зобов'язання інспектор з КОЗ ВП Кропивницького РУП ГУНП

(посада, прізвище та ініціали посадової особи)

в Кіровоградській області лейтенант поліції Сидоров В.В.

лінія відриву

Корінець Зобов'язання від 01.02.2024 № 1

Зі змістом статей 190, 191 Кодексу України про адміністративні правопорушення ознайомлений.

01 лютого 2024 року

(підпис)

І.І. Іванов

(ініціали, прізвище власника зброї, пристроїв)

§ 2. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї щодо впливу на осіб, які вчинили домашнє насильство

Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 10 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належать анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

Відповідно до абзацу 7 розділу 4 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622, органам поліції надано право *анулювати дозволи на придбання, зберігання, носіння зброї, основних частин зброї та пристроїв, надані громадянам, у випадках, передбачених пунктом 5.1 глави 5 розділу 1 зазначеної інструкції, серед яких вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (притягнення протягом року до адміністративної відповідальності за статтею 173-2 КУпАП).*

Працівник підрозділів контролю за обігом зброї після отримання інформації про вчинення домашнього насильства громадянином, що має дозвіл на придбання, зберігання та носіння, перевезення мисливської вогнепальної нарізної і гладкоствольної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, охолощеної та холодної зброї, пристроїв та патронів до них, зобов'язаний внести відомості про його анулювання в ЄРЗ, у результаті чого засобами ЄРЗ формується **висновок про анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою**. Висновок затверджується керівником уповноваженого підрозділу контролю за обігом зброї або керівником органу (підрозділу) поліції. У висновку викладаються підстави прийняття такого рішення. Після прийняття такого рішення особа втрачає право на зберігання та носіння зброї, основної частини зброї, пристрою.

У разі відсутності відомостей у ЄРЗ про такого власника або його зброю (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрій висновок про анулювання дозволу на їх зберігання, носіння виноситься в паперовій формі та долучається до особової справи власника зброї, яка ведеться в паперовій формі.

Після анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї (разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою, *протягом п'яти*

робочих днів з дня затвердження такого висновку, власнику надсилається лист, у якому зазначаються підстави такого анулювання.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВИСНОВКУ

Начальник Кропивницького РУП
ГУНП в Кіровоградській області
полковник поліції
Андрій ГУДИМА

(дата)

(підпис)

ВИСНОВОК

**про анулювання дозволу на зберігання, носіння зброї
(разом із основними частинами зброї - за наявності), пристрою**

Кропивницький РУП ГУНП в Кіровоградській області

№ 1

01.02.2024

Мною, інспектором КОЗ ВП Кропивницького РУП ГУНП в Кіровоградській області

(посада, звання, прізвище, ініціали особи, яка склала висновок)

лейтенантом поліції Сидоровим В.В..

встановлено що Іванов І.І. м. Кропивницький, вул. Шатила 14, кв. 5, 29.08.2022 вчинив

(прізвище, ініціали власника зброї, його домашня адреса,

адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173-2 КУпАП

вказуються обставини порушення, при якому не може бути дозволено подальше зберігання вогнепальної зброї)

Ураховуючи вищезазначене, вважаю за необхідне:

1. Анулювати дозвіл, виданий Кропивницьким РУП ГУНП в Кіровоградській області

(найменування органу (підрозділу) поліції)

строком до 15.05.2024 на вогнепальну мисливську зброєю «ТОЗ-БМ», к. 16 №47100

(відомості про кожну одиницю зброї, основної частини зброї, пристрою)

про що сповістити Іванова Івана Івановича

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) власника зброї, основної частини зброї, пристрою)

2. вилучити вогнепальну мисливську зброєю «ТОЗ-БМ», к. 16 №47100, взяти

(вилучити зброю, основну частину зброї, пристрій, взяти зобов'язання щодо її реалізації в установлений

зобов'язання щодо її реалізації у встановлений строк

або інші заходи згідно із законодавством)

**Інспектор КОЗ ВП Кропивницького РУП
ГУНП в Кіровоградській області
лейтенант поліції**

(підпис)

Володимир СИДОРОВ

§ 3. Повноваження підрозділів контролю за обігом зброї із приймання, зберігання, обліку, використання зброї, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї

П. 22 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань здійснює у визначеному законодавством порядку приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв, наркотичних засобів або психотропних речовин.

Крім того, відповідно до п. 17 ч. 1 ст. 26 поліція засобами інформаційно-комунікаційної системи наповнює та підтримує в актуальному стані реєстри та бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, стосовно викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї, а також добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася.

П. 2.1. Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622, визначено, що уповноважений підрозділ контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією відповідає за дотримання правил вилучення, приймання, обліку і зберігання вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, а також її передачу до чергових частин органів (підрозділів) поліції.

Органами (підрозділами) поліції здійснюється перевірка кожної одиниці зброї, основної частини зброї, пристрою за реєстрами та базами (банкми) даних стосовно викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї та добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася, а також за криміналістичним обліком Експертної служби МВС.

Більш детально повноваження підрозділів поліції із приймання, зберігання, обліку, використання зброї, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї визначено в Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї, затвердженої наказом МВС України від 31 травня 1993 року №314. Положення зазначеного нормативно-правового акта розповсюджуються і на підрозділи контролю за обігом зброї.

Приймання від працівників поліції, посадових осіб чи громадян вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї і боєприпасів до неї та їх

оформлення здійснюється спеціально виділеним працівником, який відповідає за їх зберігання, а в разі його відсутності - черговим по органу поліції з наступною їх передачею в найкоротші строки працівнику, який відповідає за їх зберігання, для прийняття рішення.

При здаванні зброї і боєприпасів працівнику, який відповідає за їх зберігання, або черговому подається: працівником органу поліції – протокол вилучення у громадян зброї, боєприпасів, акт про вилучення зброї, боєприпасів з підприємств, установ і організацій; рапорт про добровільно здану чи знайдену зброю, боєприпаси з додатком заяви особи, яка добровільно здала чи знайшла ці предмети; громадянами – заява про добровільно здану чи знайдену зброю, боєприпаси.

Отже, встановлена чітка регламентація і послідовність дій відповідальних осіб у разі приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої зброї громадян чи працівників поліції або ж посадових осіб.

ГЛАВА 6. АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНИХ ПІДРОЗДІЛІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ЗБРОЇ

§ 1. Поняття, ознаки та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї

Ефективна організація роботи органів публічної адміністрації є неможливою без удосконалення окремих видів діяльності, зокрема однієї з найпоширеніших – адміністративно-юрисдикційної. Як відомо, адміністративно-юрисдикційна діяльність органів публічної адміністрації здебільшого ототожнюється з реалізацією їх повноважень щодо накладення адміністративних стягнень на фізичних і юридичних осіб. Актуальність питань про сутнісні ознаки та оновлення змісту зазначеної діяльності підвищується в умовах європейської інтеграції України та становлення ідеології служіння держави інтересам людини. Адже оновлення українського адміністративного права пов'язане з виокремленням таких нових його функцій, як правозабезпечувальна (спрямована на забезпечення реалізації прав і свобод людини) та правозахисна (захист порушених прав).

З огляду на це сьогодні адміністративно-юрисдикційна діяльність розглядається не лише як діяльність каральної спрямованості, а і як діяльність, призначення якої полягає в забезпеченні охорони адміністративно-правових відносин, включаючи правовий захист прав і свобод громадян та юридичних осіб. Визначення змістовних ознак адміністративно-юрисдикційної діяльності органів публічної адміністрації неможливе без з'ясування її природи.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність має певні особливості, які не дозволяють ототожнювати її з іншими видами діяльності органів публічної адміністрації. При цьому для визначення даних особливостей важливим є з'ясування поняття «юрисдикції» як одного з головних у визначенні природи діяльності органів публічної адміністрації.

Юрисдикція (з латинської мови – *jurisdictio*; *jus* – право; *dictio* – говорю) тривалий час ототожнювалась із встановленою законом (чи іншим нормативним актом) сукупністю правових повноважень відповідних державних органів вирішувати правові спори, в тому числі вирішувати справи про правопорушення, тобто оцінювати дії особи чи іншого об'єкта права з точки зору їх правомірності, застосовувати юридичні санкції до правопорушників¹⁶.

З часом розуміння юрисдикція зазнало певних змін, і сьогодні вона охоплює не лише діяльність державних органів (наприклад, суди, поліція), а й муніципальних органів (виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад, адміністративні комісії). Таким чином, сьогодні можна казати про те, що

¹⁶ Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посіб. / за заг. ред. заслуженого юриста України В.А. Глуховері. Дніпро: Дніпроп. держ. унт внутр. справ, 2016. С. 11.

адміністративна юрисдикція є сукупністю повноважень органів публічної адміністрації щодо вирішення правових спорів і справ про адміністративні правопорушення.

Зауважимо, що діяльність держави, пов'язана з розглядом справи про правопорушення (правовий спір) і прийняття по ньому рішення, визначає зміст юрисдикційної діяльності будь-яких органів публічної влади. Тобто юрисдикція як вид діяльності органів публічної влади безпосередньо пов'язана з охороною суспільних відносин і полягає в розгляді суб'єктом владних повноважень (органами публічної адміністрації) юридичної справи по суті та прийнятті по ній рішення, виконання якого може забезпечуватися примусовою силою держави.

Таким чином, адміністративна юрисдикція є одним із видів юрисдикційної діяльності органів публічної адміністрації, виступає складовою частиною реалізації публічної влади, являючись «специфічним різновидом правоохоронної діяльності її органів.

Адміністративно-юрисдикційна діяльність є результатом практичної реалізації певної частини повноважень, які разом з предметами відання становлять компетенцію відповідних органів. За допомогою такого виду діяльності орган публічної адміністрації дає правову оцінку відповідності поведінки об'єкта владного впливу встановленим правовим вимогам. При цьому владний вплив органу публічної адміністрації має правоохоронне спрямування.

Процес застосування будь-якого стягнення виходить за межі наглядової діяльності і виступає самостійною формою адміністративної діяльності. Таку діяльність у літературі слушно пропонується розуміти як адміністративно-юрисдикційну. Водночас зазначимо, що існуючий погляд на адміністративну юрисдикцію (вузьке розуміння) як на «правоохоронну діяльність органів державної влади і місцевого самоврядування, уповноважених розглядати і вирішувати справи про адміністративні правопорушення» є дуже вузьким.

Більш широко адміністративна юрисдикція означає вирішення будь-яких індивідуальних справ у випадку виникнення спору про право, тобто конфліктних ситуацій. Зокрема, А. Б. Калюта¹⁷ до юрисдикційних відносить три види адміністративних проваджень:

- провадження у справах про адміністративні правопорушення;
- дисциплінарне провадження;
- провадження щодо скарг громадян.

На думку А.Т. Комзюка¹⁸, таке визначення адміністративної юрисдикції не зовсім виправдане, оскільки в цьому випадку зміст

¹⁷ Калюта А. Б. Адміністративно-юрисдикційна діяльність митних органів України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2007. С. 37.

¹⁸ Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: монографія / за заг. ред. проф. О.М. Бандурки. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. С. 203.

адміністративно-юрисдикційної діяльності розширено до меж розгляду будь-якої індивідуальної справи, тобто до меж усього адміністративного процесу.

Отже, юрисдикційна діяльність органів публічної адміністрації може полягати у розгляді скарг громадян і юридичних осіб органами публічної адміністрації, хоча і така діяльність повинна супроводжуватися прийняттям рішення про усунення порушень режиму законності і застосування у разі потреби державно-примусових заходів до правопорушника. Тому можна погодитися з думкою окремих учених, згідно з якою до системи юрисдикційних проваджень входить і провадження за скаргами громадян.

У науці адміністративного права адміністративна юрисдикція відображається також у статичному розумінні (сукупність повноважень суб'єкта адміністративної юрисдикції) та функціонально-динамічному розумінні (особливий вид правозастосовної діяльності). Водночас необхідно зазначити, що значну масу серед суспільних відносин, регулювання яких забезпечується під час адміністративно-юрисдикційної діяльності органів публічної адміністрації, все ж становлять адміністративно-деліктні відносини, які мають свої особливості і породжують права і обов'язки, змістом яких є обов'язок порушника нести відповідальність і повноваження суб'єкта адміністративної юрисдикції застосувати до нього передбачений законом захід адміністративного стягнення.

Дане твердження знаходить своє відображення в законодавстві України. Визначення терміна «адміністративна юрисдикція» відсутнє в законодавстві України, але використання його, наприклад, у ст. 16 Кодексу України про адміністративні правопорушення дає можливість логічно пов'язати адміністративну юрисдикцію з накладанням адміністративних стягнень, оскільки йдеться про «імунітет від адміністративної юрисдикції України іноземців», які користуються ним згідно з чинними законами та міжнародними договорами України. В інших значеннях термін «адміністративна юрисдикція» в законодавстві України не використовується.

Узагальнюючи погляди фахівців на сутність адміністративної юрисдикції, С. М. Гусаров зазначив, що адміністративно-юрисдикційна діяльність має такі, властиві лише їй, риси:

1) наявність правового спору (або правопорушення). Юрисдикція виникає тільки тоді, коли необхідно вирішити спір про право або у зв'язку з порушенням чинних правових норм. Щодо адміністративної юрисдикції такі спори виникають між сторонами суспільних відносин, що регулюються адміністративно-правовими нормами, набуваючи характеру адміністративно-правових спорів;

2) основою адміністративно-правових спорів, у процесі вирішення яких здійснюється правова оцінка поведінки (дій) сторін, є індивідуальні адміністративні справи. Розгляд тільки спірних конкретних справ становить зміст юрисдикційного адміністративного процесу (наприклад, розгляд справ про адміністративне правопорушення, скарг громадян);

3) адміністративно-юрисдикційна діяльність через свою суспільну значущість потребує належного процесуально-правового регулювання. Установлення та доведення подій і фактів, їх юридична оцінка здійснюються в межах особливої процесуальної форми, що є важливою й обов'язковою для юрисдикції. Адміністративна юрисдикція значно відрізняється від інших видів юрисдикційної діяльності, що існують у межах кримінального та цивільного процесів. Вона є менш деталізованою процесуальною діяльністю¹⁹.

Також проведений О. С. Іщуком аналіз наукового доробку вчених-адміністративістів свідчить про те, що поняття «адміністративна юрисдикція» використовується і в широкому, і у вузькому розуміннях, які одне одному не суперечать. Водночас слід погодитись з тим, що в наукових працях адміністративна юрисдикція найчастіше розглядається у вузькому значенні, тобто полягає в розгляді справ про адміністративні правопорушення у встановленій законом адміністративно-процесуальній формі спеціально²⁰.

Серед особливостей адміністративно-юрисдикційної діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї можна виділити такі:

визначене нормами КУпАП коло суспільних відносин, що забезпечуються в адміністративно-юрисдикційний спосіб;

наділення працівників поліції уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї юрисдикційними повноваженнями у сфері дозвільної системи;

визначена нормативно-правовими актами спеціалізація щодо розгляду адміністративних справ;

адміністративно-юрисдикційна діяльність уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї базується не тільки на суворому дотриманні норм права, але й реалізується шляхом застосування таких норм, тобто є діяльністю правозастосовною;

за своїм головним призначенням вона також є діяльністю правоохоронною;

адміністративно-юрисдикційна діяльність уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї здійснюється в офіційному порядку від імені держави в особі уповноважених працівників органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання.

Зміст діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї характеризує збирання, дослідження та оцінку інформації щодо адміністративних правопорушень, відповідальність за які передбачена статтями 174, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 195-1, 195-2, 195-3, 195-4, 195-6 КУпАП. Встановлення і доведення факту та обставин правопорушення, їх юридична оцінка відбуваються в межах адміністративно-процесуального регламенту. Тому адміністративно-юрисдикційні норми, а також адміністративно-юрисдикційні правовідносини поділяються на матеріальні і процесуальні.

¹⁹ Гусаров С. М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Інститут законодавства ВРУ. Київ, 2009. С. 21.

²⁰ Ішук О. С. Поняття адміністративної юрисдикції: проблеми дефініції. *Форум права*. 2011. № 1. С.423. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11iocjpd.pdf>.

Дослідження перелічених вище особливостей адміністративно-юрисдикційної діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї дає можливість перейти до визначення поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності підрозділів контролю за обігом зброї.

Нами пропонується визначення адміністративно-юрисдикційної діяльності підрозділів контролю за обігом зброї залежно від двох підходів до її розуміння: вузького та широкого. **Адміністративно-юрисдикційна діяльність підрозділів контролю за обігом зброї у вузькому розумінні** є врегульованою переважно нормами адміністративного права діяльність підрозділів контролю за обігом зброї (уповноважених працівників, які мають спеціальні звання) щодо розгляду і вирішення справ про адміністративні правопорушення, що належать до їх компетенції і накладення адміністративних стягнень на осіб, які вчинили такі правопорушення.

У широкому розумінні під адміністративно-юрисдикційною діяльністю підрозділів контролю за обігом зброї пропонується розуміти врегульовану переважно нормами адміністративного права діяльність підрозділів контролю за обігом зброї (уповноважених працівників, які мають спеціальні звання) щодо розгляду і вирішення справ про адміністративні правопорушення, справ про дисциплінарні проступки, справ за скаргами громадян, а також пов'язаних із ними адміністративно-процесуальних заходів.

§ 2. Характеристика адміністративних правопорушень у сфері обігу зброї

Порушення правил обігу зброї у сфері дозвільної системи є різновидом адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління як системи відносин, які забезпечують нормальне функціонування державних органів, а також порушують встановлений порядок продажу, обміну, перевезення, використання предметів та матеріалів, стосовно яких встановлений окремий порядок користування.

Адміністративні проступки у сфері здійснення дозвільної системи також посягають на нормальну діяльність державних органів, а саме – органів Національної поліції України, завдаючи шкоди відносинам, які забезпечують правильне функціонування дозвільної системи. У певних випадках об'єктом зазначених правопорушень виступає й громадський порядок. Розглянемо їх більш детально.

До адміністративних проступків у сфері обігу зброї належать:

1) стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку (стаття 174 КУпАП);

2) порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї (стаття 190 КУпАП);

3) порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 191 КУпАП);

4) порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік (стаття 192 КУпАП);

5) ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 193 КУпАП);

6) порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 194 КУпАП);

7) порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів (стаття 195 КУпАП);

8) порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони (стаття 195-1 КУпАП);

9) порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них (стаття 195-2 КУпАП);

10) порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони (стаття 195-3 КУпАП);

11) порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (стаття 195-4 КУпАП);

12) порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів (стаття 195-6 КУпАП).

Стаття 174 КУпАП. Стрільба з вогнепальної, холодної металюної чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку.

Стрільба з вогнепальної чи холодної металюної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням установленого порядку -

тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії і бойових припасів.

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері громадського порядку та громадської безпеки. Це правопорушення характеризується високим рівнем суспільної небезпеки, оскільки може призвести до заподіяння більш тяжких наслідків (убивство, тілесні ушкодження різного ступеня важкості тощо).

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 174 КУпАП, може виражатись у кількох альтернативних діях. Зокрема, це стрільба з вогнепальної чи холодної металеві зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії або пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду: по-перше, в населених пунктах і в не відведених для цього місцях; по-друге, у відведених для цього місцях, однак з порушенням установленого порядку.

Визначення перерахованих вище видів зброї закріплено в Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 р. № 622²¹, а також у Методичці криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, затвердженій Рішенням розширеного засідання секції НКМР Міністерства юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи, Протокол від 15.01.1999 р.²²

Зокрема, **вогнепальною** визнається зброя, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевих зарядів) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані. До пневматичної зброї належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

До пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії належать такі пістолети і револьвери вітчизняного

²¹ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622 / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0637-98>

²² Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів: методика МВС України та Мін'юст України від 15.01.1999 / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0002320-99>

виробництва, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії і технічно не придатні для стрільби бойовими патронами. При цьому їхня конструкція має забезпечувати неможливість взаємозаміни основних частин бойової і спортивної вогнепальної зброї, унеможливує здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами. Холодною зброєю є предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

ВАЖЛИВО!!! *Зверніть увагу, що чинне законодавство не відносить до категорії зброї пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії (наприклад ФОРТ 12Р, ФОРТ 12РМ тощо). Стала в суспільстві назва: «травматична зброя» або «гумова зброя» є виключно сленговим визначенням та не використовується в офіційних нормативно-правових актах, тому застосування таких конструкцій у службових документах (рапорт, протокол адміністративного правопорушення, протокол вилучення тощо) є недопустимим.*

Метальною холодною зброєю є предмети та пристрої, які призначені для ураження цілі на відстані. Така зброя розподіляється на: 1) просту металеву холодну зброю (ураження цілі обумовлено її контактом з предметом, який отримав направлений рух унаслідок безпосереднього прикладання до нього м'язового зусилля людини – металеві ножі, сюрікени та ін.); 2) механічну холодну зброю (ураження цілі обумовлено її контактом із снарядом, який отримав направлений рух унаслідок прикладання м'язового зусилля людини до механічного пристрою – луки, арбалети, пращі тощо).

Об'єктивною стороною аналізованого правопорушення є протиправне діяння у вигляді стрільби, під якою необхідно розуміти провадження пострілів, ведення вогню. При цьому достатнім є здійснення хоча б одного пострілу із зазначених у статті 174 КУпАП видів зброї.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього правопорушення є місце його вчинення. Зокрема, це можуть бути: населені пункти, не відведені для стрільби місця, а також спеціально відведені для стрільби місця – тири, стрільбища тощо.

Суб'єкт адміністративного правопорушення за ст. 174 КУпАП – загальний. Ним може бути особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку. Особи віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вели стрільбу із визначених видів зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах (ч. 2 ст. 13 КУпАП). З урахуванням характеру вчиненого

правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені ст. 24-1 КУпАП.

З суб'єктивної сторони стрільба із визначених видів зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку завжди вчиняється умисно, оскільки власник зброї завжди усвідомлює або повинен усвідомлювати, що своїми неправомірними діями посягає на громадський порядок і безпеку.

Стаття 190 КУпАП. Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї.

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері державного контролю за придбанням, зберіганням, передачею іншим особам або продажем вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду без відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом.

Об'єктивна сторона правопорушення полягає у придбанні, зберіганні, передачі іншим особам або продажу громадянами зброї, що становить об'єкт цього правопорушення. Здійснюючи дозвільну систему, органи Національної поліції відповідно до законодавства України видають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням дозволи на придбання, зберігання, перевезення й використання вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї; на відкриття та функціонування складів вибухових матеріалів, сховищ і баз, де вони зберігаються піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею та її застосування; громадянам – дозволи на придбання, зберігання й носіння вогнепальної мисливської, холодної зброї, пневматичної зброї.

Суб'єкт правопорушення – фізична осудна особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Вина – це основна і обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Вина може мати дві форми – умисну або необережну.

Адміністративне правопорушення визнається вчиненим умисно, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Адміністративне правопорушення визнається вчиненим з необережності, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити.

Стаття 191 КУпАП. Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів

Порушення правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, які мають відповідний документ дозвільного характеру, виданий уповноваженим державним органом на зберігання зазначеної зброї, -

тягне за собою накладення штрафу від семи до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів або без такого.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї і бойових припасів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого коментованою статтею, полягає у порушенні правил зберігання, носіння або перевезення вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів.

Об'єктивна сторона може знаходити свій прояв у таких діях:

- зберігання зброї в домашніх умовах без чохла в зібраному вигляді і зарядженому стані (аналогічно перевезення зброї в такому стані в транспорті);
- зберігання зброї в незачинених або зі слабкими запорами шафах і ящиках, що не виключають доступ до зброї сторонніх осіб;
- спільне зберігання зброї і бойових припасів;
- розвішування зброї і патронташів з бойовими припасами на стінах у житлових кімнатах і інших приміщеннях;
- зберігання зброї на дачах, у гаражах, сараях, у багажниках автомобілів та ін.;
- зберігання зброї в гуртожитках (крім сімейного), у вахтових, тимчасових приміщеннях та ін.;
- передача на зберігання зброї родичам, знайомим та іншим особам (крім випадків, передбачених законом);
- носіння або перевезення зброї громадянами без наявного дозволу на це органів Національної поліції.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що п. 12.12 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї,

пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 № 622, передбачає, що зброя, бойові припаси до неї, основні частини зброї, пристрої та патрони до них, що належать громадянам, мають зберігатися в металевих ящиках, сейфах, спеціально виготовлених для зберігання зброї, за місцем їх постійного проживання або в місцях тимчасового перебування власників (дачних будинках тощо) та які виключають вільний доступ до них сторонніх осіб. Про зберігання зброї, основних частин зброї, пристроїв у місцях тимчасового перебування власника власник повідомляє органи (підрозділи) поліції в порядку, визначеному пунктом 7.6 глави 7 розділу I зазначеної Інструкції. При цьому зброя, пристрої мають бути в розрядженому стані.

Будь-яких додаткових вимог для громадян щодо облаштування сейфів для зберігання зброї: товщина стінок, наявність додаткових замків, посиленні петлі, закріплення до підлоги, стіни тощо НЕ передбачено.

Суб'єктами даних правопорушень є власники вогнепальної, холодної і пневматичної зброї і бойових припасів; особи, які мають нагородну вогнепальну зброю, а також спортсмени стрілецьких видів спорту, яким дозволене зберігання мисливських спортивних стендових рушниць за місцем проживання без права полювання (тобто громадяни, які мають дозвіл на зберігання зброї).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 192 КУпАП. Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік.

Порушення громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в уповноваженому органі Міністерства внутрішніх справ України у разі зміни місця проживання -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом даного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона виражається в порушенні громадянами встановлених строків реєстрації (перереєстрації) вогнепальної гладкоствольної мисливської або холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду або правил взяття їх на облік в органах Національної поліції у випадку

зміни місця проживання (формальний склад).

Відповідно до встановленого порядку зброя обов'язково підлягає реєстрації в органах Національної поліції **не пізніше десяти днів після її придбання**, а перереєстрація зброї здійснюється в органах Національної поліції **один раз на три роки**. Органи Національної поліції здійснюють контроль за реєстрацією (перереєстрацією) зброї, дотриманням правил постановки її на облік при зміні місця проживання власника зброї.

У разі **зміни місця проживання** власник зброї, пристрою у **десятиденний строк** повинен звернутися із заявою в довільній формі про постановку на облік в органі поліції за новим місцем проживання.

Суб'єктами даних проступків є громадяни, в яких на законних підставах є в особистому володінні і користуванні вогнепальна, холодна або пневматична зброя, фізичні осудні особи, які досягли на момент вчинення правопорушення 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона проступку визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 193 КУпАП. Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Ухилення від реалізації вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів громадянами, в яких уповноваженим державним органом анульовано документ дозвільного характеру на їх зберігання і носіння, -

тягне за собою накладення штрафу від п'яти до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням зброї і бойових припасів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона даного виду правопорушення виражається в бездіяльності, тобто у невиконанні, ухиленні власника вогнепальної зброї від її реалізації згідно з розпорядженням працівників органів Національної поліції про її реалізацію у встановлений термін.

Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів до неї характеризується обов'язковою кваліфікуючою ознакою – анулюванням органами Національної поліції дозволів на право зберігання і носіння даних видів зброї.

Згідно із законодавством України органам поліції надано право анулювати дозволи на придбання, зберігання і носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв та боєприпасів, видані громадянам, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання, та в інших випадках, передбачених законодавством.

У разі анулювання органом поліції дозволу на зберігання та носіння вогнепальної зброї (разом з основними частинами зброї – за наявності),

пневматичної та холодної, охолощеної зброї, пристроїв вони в 15-денний строк передаються власниками на комісійний продаж або можуть бути переоформлені на особу, що має дозвіл на їх придбання.

Після анулювання дозволу на зберігання і носіння зброї та пристрою власник зобов'язаний здати зброю (за наявності основні частини зброї) чи пристрій, патрони і бойові припаси до них до органу поліції та прийняти рішення щодо подальшого її переоформлення чи реалізації.

У разі незгоди власника з рішенням органу поліції про анулювання зазначеного дозволу матеріали передаються до суду для вирішення питання щодо примусового вилучення зброї, основних частин зброї, пристроїв, патронів і бойових припасів до них.

Суб'єктами правопорушення є особи, в яких до видання акта анулювання дозволу зброя перебувала на законних підставах. Крім того, до цієї категорії осіб можна віднести власників зброї, що стали ними за правом успадкування, але при цьому не є членами мисливських колективів і не мають дозволу на право її зберігання з відміткою «без права полювання».

Суб'єктивна сторона характеризується наявністю вини у формі умислу, зокрема, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Стаття 194 КУпАП. Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Продаж працівниками торговельних підприємств (організацій) вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного документа дозвільного характеру, виданого уповноваженим державним органом, -

тягне за собою накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у продажі вогнепальної мисливської чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів підприємствам, установам, організаціям та громадянам, що не мають на це відповідного дозволу органів внутрішніх справ (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – спеціальний (фізичні особи - працівники торговельних підприємств (організацій)); особливий (особи, яких уже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195 КУпАП. *Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.*

Порушення правил зберігання або перевезення вогнепальної чи холодної зброї, а також пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду і бойових припасів працівниками підприємств, установ, організацій, відповідальними за їх охорону, а так само використання ними зазначеної зброї і бойових припасів не за призначенням -

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятнадцяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона згаданих видів правопорушень включає як дію (наприклад, використання зброї не за призначенням), так і бездіяльність (невиконання правил зберігання і перевезення зброї).

До порушень правил зберігання, перевезення зброї і боєприпасів належать також такі правопорушення щодо відомчої зброї.

Суб'єктами цих правопорушень є тільки особи, на яких в офіційному порядку керівництвом організацій, установ, підприємств покладено функції щодо зберігання, перевезення і використання вогнепальної, холодної або пневматичної зброї і бойових припасів (спеціальний суб'єкт) та особи, яких уже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення (особливий суб'єкт).

Суб'єктивна сторона виражається як у формі прямого умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-1. *Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони.*

Порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони -

тягне за собою накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – спеціальний (фізичні особи - відповідальні працівники підприємств, установ, організацій); особливий (особи, яких уже було піддано адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-2 КУпАП. Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них -

тягне за собою накладення штрафу на громадян від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої, а на посадових осіб - від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них, а на посадових осіб - від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Об'єктом проступку є суспільні відносини у сфері обігу газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Об'єктивна сторона зазначеного правопорушення охоплює порушення встановленого порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них.

Відповідне Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування, спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 № 706²³.

До спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, дозволених до виготовлення, реалізації (продажу), придбання, реєстрації, обліку, зберігання (носіння) і застосування, належать:

- упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики);

- газові пістолети і револьвери та патрони до них калібру 6, 8 і 9 міліметрів, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

Для зарядження вказаних спеціальних засобів самооборони допускаються рецептури на основі речовин сльозоточивої та дратівної дії, які пройшли токсично-гігієнічні випробування і допущені до використання Кабінетом Міністрів України.

Упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики) реалізуються (продаються) громадянам, які досягли 18-річного віку, суб'єктам підприємницької діяльності, установам і організаціям без дозволу органів внутрішніх справ у спеціалізованих магазинах, окремих секціях магазинів.

Відповідно до положень Спеціального порядку набуття права власності громадянами на окремі види майна (Додаток 2 до Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17.06.1992 № 2471)²⁴ громадяни можуть набувають права власності на газові пістолети, револьвери і патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, за дозволами виданими органами внутрішніх справ за місцем проживання особам, після досягнення ними 18-річного віку. При цьому кількість газових пістолетів (револьверів), які можуть бути у власності громадян, не обмежується.

Придбані газові пістолети (револьвери) протягом десяти днів з дня придбання подаються до органу внутрішніх справ для реєстрації та оформлення дозволу на їх зберігання (носіння):

- громадянами – за місцем проживання;
- суб'єктами підприємницької діяльності, установами і організаціями – за місцем їх реєстрації (юридичною адресою).

Дозвіл на зберігання і носіння газових пістолетів (револьверів) видається органом внутрішніх справ терміном на три роки. При цьому дозвіл на зберігання (носіння) газових пістолетів (револьверів) може бути виданий кожному членові сім'ї власника газового пістолета (револьвера), який має на

²³ Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.1993 р. № 706 / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/706-93-%D0%BF>

²⁴ Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2471-12>

це право. У свою чергу дозвіл на зберігання (носіння) газового пістолета (револьвера) може бути виданий не більш як трьом працівникам суб'єкта підприємницької діяльності, установи і організації на кожний газовий пістолет (револьвер). Дозвіл на зберігання і носіння безномерних або саморобних газових пістолетів (револьверів) органами внутрішніх справ не видається.

Патрони до газових пістолетів (револьверів), заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, продаються громадянам (користувачам) у спеціалізованих магазинах і окремих секціях у разі пред'явлення дозволу органу внутрішніх справ на зберігання (носіння) відповідного газового пістолету (револьверу).

Громадяни зобов'язані забезпечити умови зберігання, що виключають втрату та можливість крадіжки спеціальних засобів самооборони. Ці засоби повинні зберігатися у дерев'яних або металевих ящиках за місцем роботи або проживання власника (користувача), до них не повинні мати доступ сторонні особи.

У всіх випадках носіння газових пістолетів (револьверів) власник (користувач) зобов'язаний мати при собі дозвіл органу внутрішніх справ на право їх зберігання (носіння). У разі відсутності у особи такого дозволу пістолет (револьвер) до розгляду справи вилучається працівниками органів внутрішніх справ у встановленому порядку.

Забороняється передавати газові пістолети (револьвери) та патрони до них іншим особам без дозволу органу внутрішніх справ.

У разі зміни місця проживання власник газового пістолета (револьвера) зобов'язаний звернутися до органу внутрішніх справ з проханням про зняття його з обліку і вказати нове місце проживання. Після прибуття до нового місця проживання власник такого засобу зобов'язаний у 10-денний термін подати документи до органу внутрішніх справ для взяття його на облік.

Суб'єкти зазначеного правопорушення загальні та спеціальні. Ними можуть виступати як фізичні осудні особи, які досягли 16-ти років на момент вчинення правопорушення, так і посадові особи (спеціальні суб'єкти).

Суб'єктивна сторона виражається як у формі прямого умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-3. Порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони.

Застосування спеціальних засобів самооборони з порушенням установлених правил -

тягне за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією спеціальних засобів самооборони.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у застосуванні спеціальних засобів самооборони з порушенням установлених правил (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – фізичні осудні особи, які на момент вчинення правопорушення досягли 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається психічним ставленням суб'єкта до вчиненого правопорушення і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-4. Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами.

Порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами, -

тягне за собою накладення штрафу від чотирьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією електрошокових пристроїв і спеціальних засобів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу і використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (формальний склад).

Суб'єкти зазначеного правопорушення загальні та спеціальні. Ними можуть виступати як фізичні осудні особи, які досягли 16-річного віку на момент вчинення правопорушення, так і посадові особи (спеціальні суб'єкти).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Стаття 195-6. Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів.

Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів -

тягне за собою накладення штрафу від тридцяти п'яти до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією піротехнічних засобів.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від шістдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією піротехнічних засобів.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері обігу й використання зброї.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошочкових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами (формальний склад).

Суб'єкти зазначеного правопорушення загальні та спеціальні. Ними можуть виступати як фізичні осудні особи, які досягли 16-ти років на момент вчинення правопорушення, так і посадові особи (спеціальні суб'єкти).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

§ 3. Особливості адміністративного провадження у справах про порушення правил дозвільної системи в діяльності уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї

Порядок здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчі посадовим особам уповноважених підрозділів контролю за обігом зброї, регламентований:

1. Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-Х²⁵.

2. Інструкцією з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженою наказом МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376²⁶.

Можна виділити основні три види компетенції посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї щодо адміністративних правопорушень:

²⁵ Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>

²⁶ Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України від 06.11.2015 р. № 1376 / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1496-15>

1. Компетенція щодо складення протоколів про адміністративні правопорушення (ст. 255 КУпАП);

2. Компетенція щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення та винесення постанов (ст. 222 КУпАП).

3. Компетенція щодо забезпечення виконання постанов про накладення адміністративних стягнень (Розділ V КУпАП).

Іноді у працівників підрозділів контролю за обігом зброї може бути лише одна з них, наприклад, виключно на складання протоколу, коли розгляд справи підвідомчий суду.

У загальному вигляді у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення посадові особи підрозділів контролю за обігом зброї можуть реалізовувати такі юридично значущі дії:

– порушувати провадження у справі про адміністративне правопорушення і складати протоколи за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених у п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП;

– застосовувати заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 259-265, ч. 2 ст. 268 КУпАП;

– розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 222 КУпАП і виносити рішення за ними;

– забезпечувати виконання рішень у справах про адміністративні правопорушення.

Аналіз норм адміністративного законодавства України дає змогу виділити два види провадження у справах про адміністративні проступки:

– **звичайне;**

– **спрошене**, коли протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції (ч. 2 ст. 258 КУпАП), а уповноваженими органами (посадовими особами) на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення відповідно до вимог статті 283 КУпАП (ч. 4 ст. 258 КУпАП).

З огляду на це можливі три варіанти алгоритму дій посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї у провадженнях у справах про адміністративні правопорушення.

Вид адміністративного правопорушення	Дії особи, яка притягається до відповідальності	Дії посадової особи підрозділів контролю за обігом зброї
Адміністративне правопорушення, підвідомче органам Національної поліції	особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, не оспорує допущене порушення і	застосовується спрошене провадження , на місці вчинення адміністративного правопорушення посадова

	адміністративне стягнення, що накладається	особа підрозділу контролю за обігом зброї виносить постанову у справі про адміністративне правопорушення
	якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа оспорить допущене порушення і адміністративне стягнення	застосовується звичайне провадження , посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї складає протокол про адміністративне правопорушення та виносить постанову
Адміністративне правопорушення, підвідомче суду	незалежно від дій особи, яка притягається до відповідальності	посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї складає протокол й інші матеріали , що мають значення для розгляду справи, які направляються до суду

Відповідно до статті 221 КУпАП **судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи, передбачені статтями КУпАП:**

– 174 (стрільба з вогнепальної, холодної металеві чи пневматичної зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку);

– 190 (порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї);

– 191 (порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів);

– 193 (ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів);

– 195-1 (порушення порядку розробки, виготовлення, реалізації спеціальних засобів самооборони);

– 195-2 (порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них);

– 195-3 (порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони);

– 195-4 (порушення порядку виробництва, придбання, зберігання чи продажу електрошокових пристроїв і спеціальних засобів, що застосовуються

правоохоронними органами);

– 195-6 (порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів).

Органи Національної поліції відповідно до статті 222 КУпАП мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення за адміністративні правопорушення у сфері контролю за обігом зброї та боєприпасів, передбачені статтями КУпАП:

– 192 (порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік);

– 194 (порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів);

– 195 (порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів).

Алгоритм дій посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї у випадку здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих суду.

1. Отримання інформації про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї.

2. Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи.

3. Складання протоколу про адміністративне правопорушення з дотриманням вимог ст. 256 КУпАП та розділу II Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06.11.2015 №1376.

4. У разі необхідності за наявності підстав застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (ст. 259-265 КУпАП).

5. Долучення процесуально оформлених доказів: заяви, пояснення, протоколи, інші матеріали, що мають значення для подальшого розгляду справи.

6. Направлення матеріалів за підвідомчістю до суду.

7. Надання відповіді заявнику, якщо такий є.

Алгоритм дій посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї у випадку здійснення спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Відповідно до ч. 2 ст. 258 КУпАП у разі вчинення адміністративного правопорушення, яке відповідно до ст. 222 КУпАП підвідомче органам Національної поліції, посадовою особою підрозділів контролю за обігом зброї протокол про адміністративне правопорушення не складається, а згідно з ч. 4 ст. 258 КУпАП на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у

справі про адміністративне правопорушення відповідно до вимог ст. 283 КУпАП.

УВАГА! Розгляд справи на місці вчинення правопорушення означає, що постанова виноситься безпосередньо на місці, де виявлено правопорушення, а не за місцем знаходження органу поліції.

До етапів здійснення посадовими особами підрозділів контролю за обігом зброї спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи належить:

1. Отримання інформації про вчинене адміністративне правопорушення, або безпосереднє виявлення ознак правопорушення посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї.

2. Перевірка інформації, а також з'ясування обставин справи.

3. Після встановлення особи правопорушника посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення відповідно до статті 278 КУпАП вирішуються такі питання:

- чи належить до їх компетенції розгляд даної справи;
- чи правильно складено протокол та інші матеріали справи про адміністративне правопорушення;
- чи сповіщено осіб, які беруть участь у розгляді справи, про час і місце її розгляду;
- чи витребувано необхідні додаткові матеріали;
- чи підлягають задоволенню клопотання особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілого, їх законних представників і адвокатів.

4. Після з'ясування названих вище питань поліцейській, що розглядає справу, оголошує час, місце розгляду, хто розглядає справу, яка справа підлягає розгляду, хто притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснює особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права та обов'язки згідно зі ст. 268 КУпАП:

- особа має право знайомитись з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання;
- при розгляді справи користуватись юридичною допомогою адвоката, іншого спеціаліста в галузі права, який має право на надання правової допомоги особисто чи по дорученню юридичної особи;
- виступати рідною мовою і користуватись послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження;
- оскаржити постанову по справі, а також положення статей 55, 56, 59 63 Конституції України.

5. Під час розгляду відповідно до ст. 279 КУпАП потрібно:

- вирішити клопотання, якщо вони надходили;
- заслухати осіб, які беруть участь у розгляді справи. Зокрема, правопорушника;
- дослідити докази.

6. У ході розгляду, відповідно до ст. 280 КУпАП, посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї визначає:

- чи було вчинено адміністративне правопорушення;
- чи винна дана особа;
- чи підлягає особа адміністративній відповідальності;
- чи є обтяжуючі/пом'якшуючі обставини;
- чи заподіяно матеріальну шкоду;
- чи є підстави передачі матеріалів на розгляд громадської організації, трудового колективу.

7. Згідно зі ст. 251 КУпАП посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї ознайомлює особу з доказами (допустимість доказової бази оцінює *посадова особа*, а не правопорушник/свідок/перехожий).

8. Після ознайомлення з доказами, згідно зі ст. 252 КУпАП посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї оцінює їх, ґрунтуючись на всебічному, повному, і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи, керуючись законом та правосвідомістю.

9. Після закінчення дослідження всіх обставин справи посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї *обов'язково озвучує*, що розгляд справи завершено, складає постанову та оголошує прийняте рішення.

УВАГА! Усі доводи і факти після завершення розгляду справи до уваги не беруться.

10. Після винесення постанови роз'яснюємо особі її права та обов'язки згідно зі ст. 287, 288, 289, 307, 308 КУпАП:

- постанову може оскаржити прокурор, особа стосовно якої її винесли, потерпілий (ст. 287 КУпАП);
- постанову можна оскаржити у вищестоящий орган або до суду (ст. 288 КУпАП);
- скаргу на постанову можна подати впродовж 10 днів з моменту винесення постанови (ст. 289 КУпАП);
- штраф повинен бути сплачений не пізніше як через 15 днів з дня вручення постанови (ст. 307 КУпАП);
- у разі несплати штрафу в строк, постанова направляється до виконавчої служби для примусового стягнення (ст. 308 КУпАП).

Якщо під час винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення особа осперить допущене порушення й адміністративне стягнення, що на неї накладається, то посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення відповідно до вимог ст. 256 КУпАП і далі діяти за алгоритмом звичайного провадження.

Існують особливості застосування адміністративних стягнень за правопорушення, пов'язані з порушеннями правил дозвільної системи.

Так, КУпАП передбачені за ці правопорушення особливі стягнення:

- оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;

- конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;
- озбавлення спеціального права, наданого даному громадянинуві (права керування транспортними засобами, права полювання).

Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, полягає в його примусовому вилученні за рішенням суду і наступній реалізації з передачею вирученої суми колишньому власникові з відрахуванням витрат з реалізації вилученого предмета. Оплатне вилучення зброї і бойових припасів передбачено в санкціях частини 1 статті 191 та в статті 193 КУпАП.

Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, полягає в примусовій безоплатній передачі цього предмета у власність держави за рішенням суду. Конфісковано може бути лише предмет, який є у приватній власності порушника, якщо інше не передбачено законами України. Такими предметами у справах про адміністративні правопорушення, які пов'язані з порушеннями правил дозвільної системи, можуть виступати зброя та бойові припаси до неї. Конфіскація зброї і бойових припасів передбачено в санкціях статті 174, статті 190, частині 2 статті 191, статті 194, статтях 195-1, 195-2, 195-3, 195-4, 195-6 КУпАП.

Про вилучення речей і документів складається протокол або робиться запис у протоколі про адміністративне правопорушення, адміністративне затримання чи про огляд речей. У разі відмови добровільно пред'явити зброю та бойові припаси працівник поліції має право провести особистий огляд та огляд речей порушника. Вилучена зброя, бойові припаси та документи здаються на зберігання до чергової частини ОНП, де вони зберігаються до розгляду справи по суті. Після розгляду справи, залежно від результатів її розгляду, їх у встановленому порядку конфіскують, або повертають володільцеві, або знищують, а при оплатному вилученні речей – реалізують.

Позбавлення наданого громадянинуві права полювання застосовується на строк до трьох років за грубе або систематичне порушення порядку користування цим правом. Позбавлення права полювання не може застосовуватись до осіб, для яких полювання є основним джерелом існування. Позбавлення права полювання передбачено в санкції частини 2 статті 85 (порушення правил використання об'єктів тваринного світу) КУпАП.

Постанова про позбавлення права полювання виконується зазначеними у частині 2 статті 242 КУпАП посадовими особами органів мисливського господарства.

§ 4. Особливості діяльності підрозділів контролю за обігом зброї за зверненнями громадян

Узагальнення правозастосовної практики свідчить про те, що в компетенції посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї є розгляд звернень з питань дотримання вимог дозвільної системи, зокрема, порядку видачі, продовження строку дії, анулювання дозволів на відкриття (функціонування) об'єктів дозвільної системи, придбання, перевезення, зберігання, носіння зброї, боєприпасів до неї, основних частин зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дія дозвільної системи, їх облік та використання.

Умовно їх можна розподілити на такі **групи звернень громадян**:

- звернення, які містять інформацію про кримінальні правопорушення у сфері дозвільної системи;
- звернення, які містять інформацію про адміністративні правопорушення у сфері дозвільної системи;
- звернення про інші події у сфері дозвільної системи.

До основних завдань посадової особи підрозділу контролю за обігом зброї при здійсненні провадження за зверненнями громадян відноситься:

- організація належного прийому звернень громадян;
- забезпечення своєчасного розгляду звернень громадян;
- прийняття за ними рішень відповідно до законодавства;
- направлення заявникам відповідей у встановлений законодавством термін.

Здійснення прийому громадян і розгляд їхніх звернень є однією з основних форм адміністративної діяльності посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї, механізм реалізації якої визначений низкою нормативно-правових актів²⁷, у яких визначено порядок приймання, реєстрації, розгляду звернень, контроль за станом роботи з ними, здійснення їх узагальнення та аналізу з метою використання результатів в адміністративній та управлінській діяльності, засади взаємодії з іншими суб'єктами публічного адміністрування тощо.

²⁷ Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 р. № 622 / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0637-98>; Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 396/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256; Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: наказ МВС України від 15.11.2017 р. № 930. *Офіційний вісник України*. 2018. № 8. Ст. 319; Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : наказ МВС України від 08.02.2019 р. № 100 / База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0223-19>.

Посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї, визнавши звернення громадянина обґрунтованим або таким, що підлягає задоволенню, зобов'язана забезпечити повноту і своєчасність його розгляду, прийняти рішення відповідно до законодавства і негайно вжити певних заходів залежно від виду звернення.

За загальним правилом звернення розглядають і вирішують у термін не більше *одного місяця* від дня їх надходження, враховуючи вихідні, святкові та неробочі дні, а ті, які не потребують додаткового вивчення та проведення перевірки за ними, – *невідкладно, але не пізніше 15 днів від дня їх отримання*. За зверненнями громадян, за якими неможливо своєчасно закінчити перевірку та прийняти в установлений термін рішення, виконавець не пізніше ніж за 3 робочі дні до закінчення цього терміну письмово доповідає керівникові органу Національної поліції або його заступникові й порушує питання щодо продовження терміну в межах, установлених законодавством про звернення громадян. *Водночас загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати 45 днів.*

За розглядом звернень, які заслуговують на особливу увагу, установлюють контроль. До звернень із особливих питань зараховують такі: звернення з важливих питань діяльності органів Національної поліції; звернення з питань боротьби зі злочинністю і охорони громадського порядку; звернення про недоліки в роботі поліції; звернення про порушення законності працівниками поліції; звернення про негідну поведінку поліцейських, що не вважають порушенням законності; скарги громадян, що надійшли з редакцій газет, журналів, радіо і телебачення.

Юридичну оцінку обставинам, викладеним у зверненні, посадова особа, що її розглянула, дає в прийнятому рішенні, обґрунтованість якого сприяє дотриманню всіх матеріальних та процесуальних норм.

При розгляді звернень громадян посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї має такі права:

- направляти в установленому законом порядку запити для отримання необхідних документів і матеріалів в інші державні органи, органи місцевого самоврядування та іншим посадовим особам;

- витребувати в установленому порядку в органах поліції документи і матеріали, що відносяться до предмета перевірки за зверненням;

- знайомитися з документами і матеріалами, що мають значення для розгляду звернення, за необхідності долучати їх копії до матеріалів справи;

- виїжджати на місце для перевірки фактів і обставин, викладених у зверненні;

- користуватися інформаційними підсистемами Інформаційного порталу Національної поліції, Єдиної інформаційної системи МВС України.

За результатами розгляду звернень громадян посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї готується *довідка*, яка складається в довільній формі, проте містить такі частини:

– вступна, в якій зазначається посада, спеціальне звання, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи підрозділу контролю за обігом зброї, яка проводила перевірку за зверненням; прізвище, ім'я, по батькові заявника;

– описова, в якій викладається зміст проведеної перевірки, а саме: об'єктивний аналіз фактів і обставин, встановлених за результатами перевірки, відомості, документи і матеріали, що підтверджують чи спростовують доводи заявника; інформацію про наявність (відсутність) порушень чинного законодавства за результатами розгляду тощо;

– резолютивна, яка містить інформацію про прийняте рішення за результатами розгляду звернення, інформацію щодо подальшого руху матеріалів за зверненням.

Про прийняте рішення за результатами розгляду звернення посадова особа підрозділу контролю за обігом зброї зобов'язана повідомити заявника. Відповідь на звернення оформлюється *листом*, який укладається в довільній формі з дотриманням вимог щодо наявності таких реквізитів: дата, реєстраційний індекс, посилання на реєстраційний індекс і дату документа, на який дається відповідь, адресат, заголовок до тексту, текст, відмітка про наявність додатків (у разі потреби), підпис, відмітка про виконавця. Назва виду документа (ЛИСТ) не проставляється.

Оформлення матеріалів розгляду звернень.

Кожне письмове звернення і всі документи, що мають значення до його розгляду, формуються і зшиваються виконавцем у матеріал у такій послідовності:

- титульний аркуш;
- опис документів, що знаходяться в матеріалі за письмовим зверненням;
- лист резолюції до звернення (за наявності);
- письмове звернення, додатки до нього за їх наявності;
- матеріали перевірки за зверненням, а також копії повідомлень сповіщень заявника, рапорт про продовження строків розгляду (за їх наявності);
- довідка за результатами розгляду звернення;
- копія відповіді заявникові з датою і номером реєстрації, засвідчена працівником підрозділу документального забезпечення (канцелярії).

Зазначимо, що діяльність посадової особи підрозділу контролю за обігом зброї щодо розгляду звернень підлягає контролю з боку керівництва.

Контроль за розглядом посадовою особою підрозділу контролю за обігом зброї звернень – це здійснювана на плановій і позаплановій основі діяльність посадових осіб органів поліції з метою своєчасного і повного розгляду звернень, що надходять, а також вжиття заходів щодо виявлення і усунення причин порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, що зумовлює надходження скарг на дії працівників поліції.

Підсумовуючи зазначимо, що ефективна організація діяльності посадових осіб підрозділів контролю за обігом зброї щодо розгляду звернень

громадян є одним із пріоритетних напрямів їх роботи, який безпосередньо впливає на рівень контролю за діяльністю поліції з боку громадськості.

ВИСНОВКИ

Здійснення дозвільної системи є важливим аспектом діяльності Національної поліції, що дозволяє мінімізувати загрози, пов'язані з незаконним обігом зброї, забезпечуючи публічний порядок і публічну безпеку. Функціонування підрозділів контроль за обігом зброї значно сприяє зміцненню правопорядку та безпеки громадян, зокрема через видачу документів дозвільного характеру та здійснення контролю за суб'єктами дозвільної системи щодо дотримання встановлених правил.

Нормативно-правові акти, що регламентують дозвільну діяльність, створюють підґрунтя для контролю обігу зброї та забезпечення відповідальності за порушення правил у сфері дозвільної системи. Це забезпечує захищеність громадян від небезпечних наслідків незаконного використання зброї. Не дивлячись на існування чисельних нормативно-правових актів у цій сфері, слід зазначити, що положення окремих з них потребують удосконалення в частині реалізації повноважень підрозділами превентивної діяльності у сфері контролю за обігом зброї, як приклад, положень Закону України «Про Національну поліцію» в частині визначення підстав та умов для зупинення поліцейськими транспортних засобів (з урахуванням необхідності вжиття додаткових заходів для перешкоджання незаконному перевезенню зброї); оновлення положень Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 31.05.1993 р. № 314; Уточнення положень Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» в частині регламентації дій органів Національної поліції у разі одержання повідомлень цивільних осіб щодо знаходження вогнепальної зброї, основних частин або боєприпасів до неї, положень Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України тощо.

Наголошуємо також на важливості здійснення комплексного моніторингу положень чинного законодавства у сфері обігу зброї з метою визначення його відповідності нормам права ЄС та подальшого приведення його положень у відповідність до Директиви (ЄС) 2021/555 Європейсько Парламенту та Ради від 24 березня 2021 року про контроль за придбанням та володінням зброєю.

Зроблено висновок про те, що актуалізуються питання щодо прискорення доопрацювання та прийняття спеціального закону, що визначатиме правовий режим обігу вогнепальної зброї, в тому числі регламентуватиме основні питання здійснення органами Національної поліції контролю за дотриманням встановленого порядку зберігання і використання зброї; розроблення та затвердження Інструкції про здійснення органами Національної поліції України заходів з контролю за дотриманням правил та порядку зберігання і використання предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система; підзаконного нормативно-правового акту,

що конкретизуватиме порядок взаємодії різних органів та підрозділів Національної поліції у сфері протидії незаконному обігу вогнепальної зброї тощо.

Зроблено висновок про те, що одним із пріоритетних напрямів удосконалення діяльності підрозділів контролю за обігом зброї Національної поліції України, який є необхідною умовою для їх ефективного функціонування, безумовно, визнається подальша інформатизація їх діяльності, що дозволить підвищити ефективність і прозорість процесу обігу зброї, зменшити кількість порушень через чіткіший контроль та моніторинг.

Оскільки, співпраця з громадськістю є одним з головних чинників успіху у превентивній діяльності, збільшення поліцейської присутності та покращення якості поліцейських послуг у територіальних громадах, залучення громадян до спільної роботи, проведення просвітницьких заходів та інформаційних кампаній допоможе зміцнити довіру до поліції та підвищити рівень правової свідомості населення. В умовах сьогодення, зокрема правового режиму воєнного стану, найбільш актуальними за напрямом формування безпечного середовища є проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, спрямованої на добровільну здачу населенням вогнепальної зброї та іншої зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів, що опинилися з різних причин у їх володінні без наявного на це законного права.

Вищезазначене підкреслює необхідність комплексного підходу до діяльності Національної поліції у сфері дозвільної системи, яка спрямована на захист суспільства від загроз, пов'язаних із незаконним обігом зброї, та забезпечення безпеки громадян на всіх рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посіб. / за заг. ред. заслуженого юриста України В.А. Глуховері. Дніпро: Дніпроп. держ. унт внутр. справ, 2016. 264 с.
2. Гусаров С. М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Інститут законодавства ВРУ. Київ, 2009. 452 с.
3. Довідник працівника поліції превентивної діяльності: навч. посібник / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, засл. юрист України Фоменко А.Є. Дніпро: ДДУВС, 2018. 180 с.
4. Дозвільно-погоджувальні функції підрозділів Національної поліції у сфері господарювання: науково-практичні рекомендації / Вітвіцький С.С., Захарченко А.М., Бобкова А.Г., Алфьоров С.М. Київ: ВД «Дакор», 2021. 54 с.
5. Іщук О. С. Поняття адміністративної юрисдикції: проблеми дефініції. *Форум права*. 2011. № 1. С.419-424.
6. Калюта А. Б. Адміністративно-юрисдикційна діяльність митних органів України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2007. 130 с.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 року № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122 (з подільшими змінами та доповненнями).
8. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: монографія / за заг. ред. проф. О.М. Бандурки. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. 355 с.
9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст.131 (із подальшими змінами та доповненнями)
10. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів: методика МВС України та Мін'юст України від 15.01.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0002320-99>
11. Організація роботи підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: навчальний посібник / Кудря В.О., Лабунь А.В., Радзівон С.М., Фещенко Л.О. та ін. / за ред. Кулікова В.А. Київ: «Освіта України», 2017. 246 с.
12. Пишна А.Г. Особливості вилучення зброї у кривдників. *Сучасний стан та перспективи розвитку системи запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в умовах глобальних викликів сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. м. Одеса, 08 липня 2022 року. Одеса: ОДУВС, 2022. С. 208-211.

13. Поліцейська (адміністративна) діяльність: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Безпалової О. І.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2020. 396 с.
14. Поліцейська діяльність. Альбом схем: навчальний наочний посібник / Мердова О.М., Коваленко Я.А., Михайлов Р.І., Носевич Н.І., Сахно А.П., Удалова Н.М., Хозлу І.К./ за заг. ред. проф. Вітвіцького С.С. Кропивницький-Кривий Ріг: ДонДУВС, 2022. 154 с.
15. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Басс В.О., Білик В.М., Братель С.Г., Варивода В.І. та ін./ за ред. Кулікова В.А. Київ: ФОП Маслаков, 2021. 563 с.
16. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Мукоїда Р.В., Любчик В.Б., Пишна А.Г., Берендеева А.І., Афонін Д.С. / за ред. Корнієнка М.В. Одеса: ОДУВС, 2021. 349 с.
17. Поліцейська діяльність: підручник / Вітвіцький С. С., Тулінов В. С., Мердова О. М. та ін./ за заг. ред. проф. Вітвіцького С. С. Київ: ВД Дакор, 2021. 372 с.
18. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.
19. Про затвердження Вимог технічної безпеки до місць зберігання вибухових матеріалів промислового призначення: наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 15 травня 2007 року №104. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE13813?an=154>
20. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376. *Офіційний вісник України*. 2015. № 99. Ст. 3405.
21. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21 серпня 1998 року № 622. *Офіційний вісник України*. 1998. № 42. Ст. 1574
22. Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боєприпасів до неї: наказ МВС України від 31 травня 1993 року №314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>
23. Про затвердження Інструкції про умови та порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів поліцейськими, особами, звільненими зі служби в поліції, а також колишніми

працівниками міліції: наказ МВС України від 29 березня 2016 року № 223. *Офіційний вісник України*. 2016. №36. Ст. 1411.

24. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1000. *Офіційний вісник України*. 2015. № 98. Ст.3357

25. Про затвердження Положення про дозвільну систему: постанова КМУ від 12 жовтня 1992 р. №576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text>

26. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877. *Офіційний вісник України*. 2015. № 89. Ст. 2971.

27. Про затвердження Положення про порядок видачі народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради України у тимчасове користування вогнепальної зброї, її обліку і зберігання: наказ МВС України від 24 липня 1996 року №524. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0543-96#Text>

28. Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24 липня 1996 року №523. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0556-96#Text>

29. Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 січня 2022 року № 2. *Офіційний вісник України*. 2022. № 11. Ст.597

30. Про затвердження Технічного регламенту піротехнічних виробів: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 січня 2021 року № 8. *Офіційний вісник України*. 2021. № 5. Ст.271

31. Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок придбання, зберігання, обліку, використання та застосування пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів працівниками суду, правоохоронних органів та їх близькими родичами, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві, народними депутатами України, членами громадських

формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовцями, крім тих, які проходять строкову військову службу, державними службовцями та журналістами: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 червня 2000 року №379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0696-00#Text>

32. Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) Міністерством внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04 лютого 2019 року №82. *Офіційний вісник України*. 2019. №22. Ст.787

33. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01 березня 2022 року № 170. *Офіційний вісник України*. 2022./17/1/Ст.953

34. Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Закон України від 23 грудня 2005 року № 2288-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2005. № 6. Ст.138.

35. Про Порядок придбання, зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 року № 1207. *Офіційний вісник України*. 2019. № 12. Ст.400

36. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: постанова Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 року №706. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF#Text>

37. Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №35. Ст. 517

38. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 18 березня 2022 року № 195. *Офіційний вісник України*. 2022. № 22. Ст. 1197.

39. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю (реєстр. №9538 від 28 липня 2023 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42398>

40. Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю» (реєстр. №5709 від 25 червня 2021 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27192>

41. Проєкт Закону про право на цивільну вогнепальну зброю (реєстр. №5708 від 25 червня 2021 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>

42. Ташманов В.А., Прядько В.М. Деякі особливості здійснення перевірки дотримання вимог дозвільної системи громадянами як один із видів превентивних поліцейських заходів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. №3. С. 36-40.

43. Шумейко Т.А. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері обігу зброї: монографія. Одеса: ВД «Гельветика», 2022. 468 с.